

ኢህአዴግ እና መብትና የአንድ ሰነድ ግልጽነት

«ማሰን» ይሉታል በግዕዝ። በፌዴራል መንግስት ድንጋጌ ደግሞ «ጠፋ፣ ተባላሽ፣ ባዘነ፣ ጎደለ...» የሚል ትርጓሜ አለው። እነዚህም «ማሰን» የሚለውን የግዕዝ ግስ «መብት» ወደሚል ስም ስንተይለው «ጥፋት፣ ብልሽት፣ ብክነት፣ ጉድለት...» የሚል ሆኖ እናገኛለን።

ለ20ኛ ጊዜ ከተከበረው የግንቦት 20 በዓል ጥቂት ቀናት ቀደም ብሎ የተባበሩት መንግስታት የልማት ተቋም (UNDP) አንድ አስደንጋጭ ሪፖርት አወጣ። በወቅቱ አንጋፋው ጋዜጠኛ አስክንድር ኒጋ ሪፖርተን በዝርዝር እንዲብራራው ይታወቃል። በእርግጥም ሪፖርቱ እንደሚለው ከሆነ ከ1984ዓ.ም እስከ 2001ዓ.ም ድረስ ኢትዮጵያ ከውጭ ንግድ ገቢዋ 8.4 ቢሊዮን ዶላር ተዘርፋለች። በማንን ይሄ በአሁኑ ወቅት ለኢትዮጵያውያን ያልተመለሰ ወላኝ-ጥያቄ ነው። ምናልባት ለአሜሪካው ሊኦይኤ እና ለአስራአሉ ሞላድ የሰለላ ድርጅት ግን ማስጥሩ ሚስጥር ሳይሆን ተደብስብሎ እንዲቀር የተፈረደበት «የባሪያ ድንግል» መሰለኝ።

8.4 ቢሊዮን ዶላር...

ባለፉት 18 ዓመታት ውስጥ ከኢትዮጵያ ተዘርፎ በተለያዩ የአለማችን አገራት (በተለይም በኬሚካል አይነቶች) በግለሰቦች ስም በድብቅ ተከማችቶ የሚገኘው 8.5 ቢሊዮን ዶላር በማን እንደተዘረፈ ሪፖርቱ ይፋ ባያደርግም «የሚረዳም መንገድ» የመሰለ ፍንጭ ግን ለጥቅሉል። ጸባባሰልጣናትና በተወሰኑ ነጋዴዎች የተዘረፈ ገንዘብ ነው። ሌላ።

የዚህ ዕቃ አላማ ይችን የሚረዳም መንገድ በተወሰነ መልኩ ስፋ አድርጎ ለማየት መሞከር ነው። መቼም ዝም ብሎ ከመቀመጥ ሳይሻል አይቀርም። የሆነ ሆኖ የተባበሩት መንግስታት የልማት ተቋም (UNDP) ሪፖርቱን ይፋ ካደረገ እና አስክንድር ኒጋም በስፋት ካብራራ በኋላ ዘራፊውን

ለማወቅ መፍጨርጨር ይመርኩ። እኛም የተወሰነ ፍንጭ ለ/ሚኒስትር መሰለ ሰጠኝ። እንዴት? ሳስረዱ...

ከ1993ዓ.ም ሀወላት ለሁለት ተከፍሎ በነበረበት መጀመሪያ አካባቢ የሀይል ሚዛኑ ወዴት እንደሚደጋጅል ስላልታወቀ ሁለቱም ቡድኖች በተለያዩ የ«ሉብ» ስራዎች ተጠምደው ነበር። በዚያ ወቅት አቶ መለስ ሶስት የተለያዩ መጣጥፎችን አዘጋጅተው ለሀወላት/ኢህአዴግ ካድሬዎች በትንዋል። «የአብዮታችን የቦናፓርቲስት መስበሰስ አደጋዎች»፤ «እንደገና ስለቦና ፓርቲዝም» እና «የዴሞክራሲ መሰረታዊ ጥያቄ በኢትዮጵያ» የሚሉ። በአሁኑ ወቅት ለተዘረፈው ገንዘብ ፍንጭ እገኘው ያልኩትም አስር አመት ወደ ኋላ ተመልሷል እነዚህን ለነዶች በመመርመር ነው።

በወቅቱ አቶ መለስ ለሀወላት መከፋፈል ዋነኛው ምክንያት «ቦናፓርቲዝም» እንደሆነ ሲናገሩ፤ የእነ አቶ ተወልደ ለ/ማርያም ቡድን ደግሞ ዋነኛው ምክንያት «ቦናፓርቲዝም ሳይሆን ተንበርካኪነት» ነው። ሌላ ተከራክርክሏል። ሆኖም የእነ አቶ ተወልደ ቡድን በክርክሩ ተሸነፈ፤ ክስልጣንም ተባረረ።

በፍ ፓርቲዝም

በአቶ መለስ ትንተና መሰረት «ቦና ፓርቲዝም» በ1789 ከፈነዳው የፈረንሳይ አብዮት «መግባት እና መውጣት» በኋላ በ1852ዓ.ም እ.ኤ.አ የናፖሊዮን ቦና ፓርቲ ሥልጣን ይይዛል። «ቦናፓርቲዝም» የሰጋ ዝምድና አለኝ በሚል ዘራፊ መንግስት ለመሰረታዊ ባዩ ሉዊ ቦና ፓርቲ ድርጊትና በዘመድ አዝማድ ለሚሾሙ የተሰጠ መጠሪያ ነው።

አቶ መለስ በዚህ ፅሁፋቸው ላይ ስለቦናፓርቲዝም መገለጫዎች ሲያብራሩ «...ቦና ፓርቲዝም ሌላው መለያ ነጥብ ደግሞ መብት ነው። በእርግጥ መብት በሌሎች ስርዓቶችም ይታያል። በዚህ ስርዓት ውስጥ ግን በስፋት ብቻ ሳይሆን፤ የመብትና ሃይነት መሰረታዊ ባህርይ ሲታይም የስርዓቱ መለያ ጠባይ ነው» ብለዋል። ቦናፓርቲዝም ይበልጥ ግልፅ ይሆናልን ዘንድ «የአብዮታችን የቦናፓርቲስት መስበሰስ አደጋዎች» ከሚለው ፅሁፋቸው ትንሽ ልመርት «ሁሉንም መደቦች እንደየሁኔታውና አስፈላጊነቱ እየከረከመ የሚገዛ፤ ፀረ አብዮትና ፀረ-ዴሞክራሲ መንግስት መሆኑ የግድ ነበር። የሰፊውን ህዝብ አብዮታዊ ፍላጎቶች ደብሶ፤ የሁሉንም መደቦች ዴሞክራሲያዊ መብት ቢያፍግ፤ አደብ ግዛ የሚለው ምንም አይነት

ማህበራዊ ኃይል ስለሌለበት የሁሉም አውራ ኃይል መሆኑ የግድ ነው» ይላሉ። የቦናፓርቲዝም አስተሳሰብ ተሸካሚ ስለሆነ መንግስት ማንነት ሲተነትን፤ «...መንግስቱ ከሁሉም መደቦች በላይ የሆነ፤ ና ተመለስ ብሎ የሚታይበት ኃይልም ይሁን አብዮታዊ አመለካከት ያለው አይደለም። ካፒታል ለማከማቸት ዝርፊያ በሚካሄድበት ጊዜ የመንግስት ባለስልጣኖችም ስልጣናቸውን ተጠቅመው የሚችሉትን ያህል እንዲቀጥቱ፤ ገንዘብ አካማችተው የካፒታሊዝም ገዢ መሬት እንዲቀራመቱና በዘላቂነት ለመደላደል መሞከራቸው የግድ ነው። ስለዚህ ነገሩ ሁሉ የአባትህ አገር ሲወረር አብረህ ውረር ይሆናል፤ የስርዓቱ አንዱ መለያ ባህሪያም መስና ይሆናል» ይላሉ።

ይሄንን ክልባችን አላድረገን ቦናፓርቲዝም በኢህአዴግ ውስጥ አለ ወይስ የለም? የሚለውን ደግሞ እንጠይቅ። ማንን? እኔ የኢህአዴግ ሊቀመንበርን መለስን ብንጠይቅ እመርጣለሁ። እሺ ቦናፓርቲዝም ወደ ኢህአዴግ እንደገባ እና እንዳልገባ ሊቀመንበር ራሳቸው ይንገሩና።

«መናገር የምንችለው ኢህአዴግ ራሱ በስብሶ ከቦናፓርቲዝም የምትለየውን ራሱን መለኪያ ማለትም አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ ባህርዩን አጥፍቶ ሊመጣ ስለሚችል ቦናፓርቲዝም ብቻ ነው። ...በኢትዮጵያ ስለቦና ፓርቲስት መበሰስ ሀብረተሰባዊ መሰረት ብቻ ነው መናገር የምንችለው» አሉና አቶ መለስ ቀጠሉ «ሌሎች መደቦች በጥቅማቸውም ሆነ በአደረጃጀታቸው ኢህአዴግን ለመቀየድም ሆነ ለመቆጣጠር ይህ ነው የሚባል ሚና መጫወት የሚችሉ አይደሉም። ስለዚህ እኛ እንደሌለን እንዳንሰርቅ፤ እንደሌለን መብት እንዳናፍን፤ በሌላ አነጋገር አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ ባህሪያችንን እንዳናጠፋ ቀፍድዶ የሚይዘን ኃይል የለም።»

ይሄ የኢህአዴግ ሊቀመንበር ምስክርነት ነው። «የስርዓቱ አንዱ መለያ ባህርያም መስና ይሆናል» 8.4 ቢሊዮን ዶላር በመስና ከኢትዮጵያ ተዘርፎ በተለያዩ አገራት ተደብቆአል ይላል ሪፖርቱ ደግሞ። መቼም እስከአሁን 8.4 ቢሊዮን ዶላር እና የአቶ መለስ ትንተና ተመጋጋቢ እንደሆኑ እናንተም ትስማማላችሁ ብዬ አስባለሁ።

እስከንድር ነጋም ይሄ ገንዘብ የተዘረፈው ኢህአዴግ ወደ ስልጣን ከመጣ በኋላ ነው በሚል እየተከራከረ ነው። «እኔ አስተዳዳሪም ብያለሁ። በደርግ መንግስት ጊዜ የነበረው መስና ከጥሬ ስጋ እና ከውስጥ አያልፍም።» መለስም እስከንድር መደምደሚያ ድጋፋቸውን እየሰጡ ነው። የቦና ፓርቲዝም ሰለባ የሆነው ህወሓት/ኢህአዴግ ብቻ አይደለም እያሉ ነው።

«ከዚህ አንፃር መታየት የሚገባው ሌላው መሰረታዊ ነገር ኃይላችን በሙሉ በተጠቀሰው አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ ማዕበል ውስጥ ያለፈ አለመሆኑ ነው። የአሁኑ ድርጅቶችን ዓብይ ከፍል ከላይ እስከታች በዚህ ሂደት ባለፉ ሰዎች የተሞላ ነው። በእነዚህ ውስጥ የሚኖረው ሁኔታ የሁላችንም እድል የሚወስን ነው።» አሁን ደግሞ የቦናፓርቲስት ተሸካሚ ህወሓት/ኢህአዴግ ብቻ ሳይሆን አሁኑ ድርጅቶችም ናቸው። በመለስ አገላለፅ። አሁኑ ድርጅቶች ሲባል ብዙደን፤ አሁንድ እና ደኢህደን ማለት ነው። ከእነዚህ አሁኑ ድርጅቶች አመራር ውስጥም ይበልጥ ሊዘርፍ (መሰኘ) ሊሆን የሚችለው በትግሉ ወቅት ያልነበረ ነው። እንዴት ብለን ከጠየቅን ደግሞ «የአሁኑ ድርጅቶችን ዓብይ ከፍል ከላይ እስከ ታች በዚህ ሂደት ባለፉ ሰዎች የተሞላ ነው» የሚለውን የአቶ መለስን ማብራሪያ እናገኛለን። እኔ በበኩሉ ግን የታገሉትም መስና ውስጥ ሊገቡ ይችላሉ ብዬ አጠረጥራለሁ። ጆረ እንዲያውም በታገሉት ሳይብስ አይቀርም። መቼም ከተባበሩት የህወሓት አመራር ውስጥ ከአቶ መለስ የትግል በመን ያነሰ የታገለ የለም። ሁሉም አብረዋቸው በረሃ የገቡ ናቸውና። የ(UNDP) ሪፖርት “Illicit financial flows from the least developed countries 1990-2008” የሚል ነው። እስከንድር ነጋ ይሄንን ነው «በሀገሪቱ መንገድ ከደሃ አገሮች ወደ በለፀጉ አገሮች የተላለፈ ገንዘብ» ማለት ነው ሲል ያብራራው። በእርግጥ እስከንድርም ሆነ የተባበሩት መንግስታት ገንዘብን እንዴት እንደተዘረፈ አያውቁም። የሚያውቀው ግን ይኖራል። ማን? የአገሪቱ መሪ ዕፈው ያስተመሉልንን መጠየቅ፤ እንደወረደ እንሸምድደው።

«በኢትዮጵያ ሶስተኛው የቦና ፓርቲስት መበሰስ ማህበራዊ መሰረት ጥገኛው ካፒታሊዝምና ዓለም አቀፋዊ ትስስሮቹ ናቸው። የጥገኛ ካፒታሊስቶች መለያ ጠባይ ከኢምፒሪያሊዝም ጋር ተገዝተዋል የመንግስትን ካዘና በመቆጣጠር ተቋሙ ብሎ ሃብት ማከበትና መብዝበዝ ነው። ለዚህም አገልጋይ የሚሆን መንግስት ካገኘ ደስታቸው ሆነ ማለት ነው። ይህ ካልተገኘ ደግሞ ይጨልምባቸዋል። ስለዚህ ከቻሉ ራሳቸው ካዘናውን ለመቆጣጠር፤ አልያም ካዘናውን የሚቆጣጠረውን አካል ሽሪባቸው በማድረግ ለመዝረፍ ለት ተቀን እንደሚታገሉ የታወቀ ነው። ይሉናል። ለዚህ አስረጅ ይሆን ዘንድ ደግሞ ባለስትራቴጂ እንዴት ወርቅ ነው ተብሎ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ እንደገባ ማስታወሱ ጠቀሚ ነው። እሺ! አቶ መለስ እስከ አሁን የነገሩን ሽጋ ነው። አቶ መለስ የትግል ዓይኖቻቸው ወደ መስናው

እንዴት ሊገቡ እንደቻሉ ሲጠቁሙ እንዲህ ይላሉ፡- «...ከረሜላ እያቀመሱና አየደለሉ ወደ ሙስና እንድንሰማጥ ያደርጋሉ» ቢቃ ይሄ በቂ ጥቀማ ነው፡፡

በ1988ዓ.ም ምክትል ሰሜንጌላትሩ አቶ ታምራት ላይኔ ከረሜላ መስሪያው «ስኒር አታላላቸው» ተብለው ታሰሩ፡፡ ፍርድ ቤትም ቀርበው 18 ዓመት ተፈረደባቸው፡፡ እስራታቸውንም ሰቅራጥስን እንደገደለው ሄለሞክ መርዝ ጭልጥ አድርገው ከጨረሱ በኋላ በአመክሮ ተፈቱ፡፡ ታዲያ ከተፈቀ በኋላ የት ደረሱ? አሜሪካ... እንዴት እንዴት? እስክንድር ነጋ ኬየምን አይሰላንድ የት አካባቢ ነበር ትገኛለች ያልከኝ? አሜሪካ አካባቢ፡፡ ብታምኑም ባታምኑም ከኢህአዴግ የኮበለሉም ሆነ የተባረሩ ባለስልጣናት ሁሉም አሜሪካ ነው ያሉት፡፡ ግጥምጥምሽ ይሆን ወይስ ህልኩልኸን?

...«ሰላም ክቡር የፀረ ሙስና ኮሚሽነር?» የUNDP ሪፖርትም ሆነ ይሄንን ፅሁፍ እንደሚያነሱት ባለሙሉ ተስፋ ነኝ፡፡ 'ኧረ እንዲያውም አገናኘ' ኸው ባይሉኝ «እስረኞች የሚታሰሩበት ካቴና (አግረ ሙቅ) ተጨማሪ ገዥ ለማድረግ እየተዘጋጁ ነው» ብዬ ነው የማስበው፡፡ መቼም አስከዛሬ እንደሚያደርጉት ሁሉ ከዚህ በኋላም ሙስናን በመፈክር እና በኢቲቪ ማስታወቂያ ብቻ እቋቋማለሁ እንደማይሉ እርግጠኛ ነኝ፡፡ የተዘረፈው ሰለት አራት የቤት መስሪያ መራት አይደለምና፡፡ 8.5 ቢሊዮን ዶላር ነው፡፡ «የተበጠሉ የሙስና ወንጀል መረቦች» በሚል ርዕስ ስር በታተመው የኮሚሽኑ መጽሐፍ ውስጥ ድል የተቀላጀችበትን የሙስና ወንጀል አነበብኩ፡፡ ጥሩ ነው፡፡ መታሰብ ያለበት ግን እንዲት የወንጀል ድር በጠስን ብላችሁ እንዲህ አልል በቅምጤ ስትሉ ምን ያህል በሰንሰለት የተያያዙ የሙስና ወንጀሎች በአንድ ምሽት ተፈጥረው እንደሚያድሩ ነው፡፡

...በዚህ አመት ብቻ በአሮሚያ ከ60 ያላነሱ ባለስልጣናት በሙስና ተይዘዋል፡፡ በእርግጥ እነዚህ ባለስልጣናት ከዓላው ተርታ የሚመደቡ ናቸው፡፡ በአዞው ተርታ የሚመደቡት ግን አሁንም እየዋዥ ነው፡፡ በቱኒዚያ ቤን አሊ እና ባለቤታቸው ላይላ ሚሊዮናት ዶላር በሙስና አከማችተዋል፡፡ በዚህም የአጃቸውን ባያገኙም፤ ስልጣናቸውን ተናጥቀው ከአገር ተባረዋል፡፡ በግብፅ ደግሞ ሆስኒ ሙባራክ እና ባለቤታቸው ሁዛን ሙባራክ በህዝባዊ ቁጣ ከዙፋናቸው ተገናኝተው ወድቀዋል፡፡ ከወደቁ በኋላ ደግሞ በ30 አመት የስልጣን ዘመናቸው «ስልጣናቸውን ያለአግባብ ተጠቅመው እጅግ መጠኑ የበዛ ሀብት አከማችተዋል» በሚል ወንጀል ተከሰው በቁጥጥር ስር ውለዋል፡፡ ፍርድ ቤትም እየቀረቡ ነው፡፡ በእርግጥ በግብፅ በሙስና የተወንጀሉት ሙባራክና ሁዛን ብቻ አይደሉም፡፡ ሁሉቱ ወንዶች ልጆቻቸው አሊ ሙባራክ

እና ገማል ሙባራክም ከነባለቤቶቻቸው ያከማቸውን ሁለት እንዳያንቀሳቅሱና ከአገር እንዳይወጡ ማዕተብ ተጥሎባቸዋል፡፡ በአናቱም 20 ሚሊዮን ዶላር ታዋቂ ነጋዴዎች በሙስና ወንጀል ተጠርጥረው ሸቤ የገቡት የአረቡ የፀደይ አብዮት (Arabs spring) የተባለው ህዝባዊ ተቃውሞ በስኬት በተጠናቀቀ ማግስት ነው፡፡ ሌላው ቀርቶ የግብጽ የደህንነት ሚኒስትር የነበሩት ሀቢብ አልአድሊ በተፋጠነ የፍርድ ሂደት (ካይሮም የቢፒአር ችሎት ይኖር ይሆን እንዴት?) 12 ዓመት የተፈረደባቸው በሰላዮቻቸው አማካኝነት ተቃዋሚዎችን ሰላፊነት ሰላስገደሉ፤ ጋዜጠኞችን ሰላዋከቡ... አይደሉም፡፡ በሙስና ነው፡፡

መንገዱ ወዴት ያደርሳል? ወደ ኬየምን አይሰላንድ ወይስ ወደ አለም አቀፍ የጦር ወንጀላዊ ፍርድ ቤት? ...እዚህ ጋ መፈተሽ ያለበት ትልቅ ጉዳይ አለ፡፡ በኢህአዴግ ዘመን አገሪቱ ወደ ውጭ ከላከቻቸው ምርቶች 28 ቢሊዮን ዶላር ገቢ አግኝታለች፡፡ ከዚህ ውስጥ ወደ አገሩ በሰላም የገባው 20 ቢሊዮን ዶላር ብቻ ነው፡፡ ሌላው ተዘርፎ ለክፉ ቀን ወይም ለሺህ ትውልድ ይሆን ዘንድ ከኢትዮጵያ በጠዙ ሺህ ማይልስ በምትርቅ፤ እንዲት የበሬ ግንባር በምታህል ደሴት ተደብቋል፡፡ ለዚህም በዋናነት ተጠያቂው መንግስት ነው፡፡ ይህንን ወንጀል ተከትሎ ማጋለጥ መቻል አለበት፡፡ በርግጥ ይህን ቢያደርግ ምናልባት የራስ አገንጠ ወይም የራስ ተኝ እጅ ሊያስቆርጥ የሚችልበት ሁኔታ ሊፈጠር ይችላል፡፡ ይሄ ግን ከአጠቃላይ የአገሪቱ ጥቅም አንፃር ከታየ ሊምንት መስዋዕትነት ነው፡፡ የዛሬ አስር ዓመት አቶ መለስ ራሳቸው ኢህአዴግና ሙስና የእንዲት ሳንቲም ግልባጮች እንደሆኑ ምክንያታዊ የሆነ ትንተና አቅርበውልን ነበር፡፡ ሆኖም ከአስር ዓመት ወዲህ ያለውን ካየን ዘረፋው እየባሰበት እንጂ እየቀነሰ አልመጣም፡፡ (ተዘርፎ የተገኘው 8.5 ቢሊዮን ዶላር ያለፉት አስር ዓመታትንም ይጨምራል)፡፡

እንግዲህ ይሄ ዘረፋ በአዲስ አበባና በተለያዩ የአገሪቱ ክልሎች በባለስልጣናት የተገነቡ ህንፃዎች እየተባለ በወሬ ደረጃ የሚነገረውን ሳይጨምር ነው፡፡ አቶ መለስ ሪፖርቱን እንዴት ይሆን የተመለከቱት? መቼም ከዚህ ቀደም ህጡላት ሲከፋፈል እንዳደረጉት ሁሉ አሁንም ይህን የተዘረፈ ገንዘብ ታግለው በማስመለስ ወደ አገሪቱ ባንክ ያስገባሉ የሚል ሰናይ ሃሳብ አለኝ፡፡ አሊያ ግን ይህ ህዝብ «የተዘረፈነትን ገንዘብ ራሴ አስመልሳለሁ» ያለ ዕለት ጉድ መፍላቱ አይቀርም፡፡ የዚህ ዓይነት ጉዳዮች ደግሞ ነጠላባቸው ከአሳተ-ጎመራም የበረታ ነው፡፡

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 138 ግንቦት 26 2003ዓ.ም

የብክዴን ሰዓት ሰንት ካይ ቆሚኔ?

«ጥቂቶች ቆራጦች ያልተዘረከኩት»
 ነገ እልፍ እንሆናለን ታሪክ ምስክር ነው።
 ...የኬዲሴ ሴራ ስለላው ይጠረን፤
 የሚሳይል መንገድ ሚሊዮን መድፍ ይከበዝን፤
 የባሩድ ጢስ ጻምጥ የሰማይ ጥቁርሻ ይዘል፤
 ጋራው ዘራንዚ ይኖድ ሳር ትጠላ ይታጠል፤
 በትግል በአምላክ ባለመሰል እንጠራለን፤
 በጸሐይ ደማችን ጥላ እናበራለን...»

በቃህ ዘላቂው ለውጥ አቸን ታህል አብረናቸው ከዘመርን በቂ ነው።
 «አመት አመት አይለየን» ብለን ወደ «የእኛ ሰዎች» ታሪካዊ ጻፈ አንለፍ...
 ብዙም ውስብስብ ነገር የለውም። አሁኑኑ በሚባለው ፓርቲ የተለከፉ አገር
 ወዳዶች በአፍላው የአብዮቱ ዘመን ለትጥቅ ትግል «አሲምባ» በሚባል
 ተራራ በተከበበ የትግራይ መሬት ከተሙ። እናም እነዚህ ታጋዮች ከአንገቡት
 ዴሞክራሲ በላይም በሚጠቅሙ ድምፅ

«ልንዝ በድል ጉዳዩ፤

በተሰጧት ደግሞች 4ኛ የሚለውን እንዲሁም የኢትዮጵያ ህዝቦች
 አብዮታዊ ሰራዊት (ኢህአሰ) የሆነውንና «ለዘመናት» በሚል ርዕስ
 የሚታወቀውን መዘመር ዘመና። ነገር ግን የትጥቅ ትግል እንደ መዘመር
 አይቀልምና ብዙም ሳይቆይ በውስጥ ትግል /ከፍፍል/ ይታመሱ ይመራ።
 ይህንን ጊዜም ከአፈ-ጦራዎቹ የኢህአፓ ተዋጊዎች አራቱ ከድርጅቱ መሪህ
 ውጭ የሆነ ሰህፍ በመስተናቸው በቁጥጥር ስር ጥሉ። ከእነዚህ ታሳጊዎች
 አንዱ ያን ጊዜ በበረሃ ስማቸው «አገር-በር»፤ ባራ በሚኒስትሩ ወንበራቸው
 «በረከት ስምጽ» የሚባሉት እንደሚገኙበት የፓርቲው ድርሳናት ይብክራሉ።
 የሆነ ሆኖ ከሀዳር 7 ቀን 1973ዓ.ም ደምሮ እስከ ሀዳር 11ቀን 1973 በትግራይ

ውስጥ በተምቤን አውራጃ አምበራ ወረዳ ሸልም እምረ ቀበሌ ተከራርጦ
 በተባለ መንደር ከኢህአፓ ለአንድና ለመጨረሻ ጊዜ የአፈንገው «ፋናዎች»
 ስዲስ ፓርቲ ለመመስረት 37 ሆነው እየተመለከሩ ነው። የተወሰኑ የወወሰኑ
 ሰዎችም «የተባመጠውን ለማቅናት፤ ምናልባትም እንዲ ባይገባብ፤
 በህወሀት ሀገ መስረት ለማግባባት» በስብሰባው ላይ ተገኝተዋል።
 ከአፈንጋጮቹ ውስጥም ሙሉ-አለም አበበ፤ ታምራት ላይ፤ ያሬድ ጥበብ፤
 አዲሱ ለገሰ፤ ተፈራ ጥልዋ፤ በረከት ስምጽን፤ ታደለ ካሳ፤ ሀላዊ ዮሴፍ፤
 ሀይሌ ጥላሁን (ደንራል ደረጃ ደርሰው የነበሩ)፤ ዮሴፍ ረታ ይገኝብታል።
 በስብሰባው የመጨረሻ ቀንም ሀዳር 11ቀን 1973ዓ.ም «የኢትዮጵያ ህዝብ
 ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ(ኢህዴድ)» ትግራይ ውስጥ ተመስረተ» ተባለ... እነዚህ
 እንግዲህ በየአመቱ እንደ ጌታ ኢየሱስ ልደት «1፤ 2፤ 3...» እየተባለ በድሮ
 ጸባ እና ጠላ ስናከብረው የነበረው የባሕዴን ምስረታ በአል ዘንድሮ 30ኛው
 የልደት ዘአለ ላይ ደርሶ «አገር ይያዝልኝ» እያለን ነው።

«ደስተንበረከክነው»... ሰማን?

«ያልተንበረከክነው» የሚለው የኢህዴድ/ብክዴን ዝነኛ መዘመር ደራሲ
 ፍቅሩ ዮሴፍ ነው። ፍቅሩ፤ የካቲት 1969 ዓ.ም ኮሚሰክላዊ ምርምራ ሊረሸኑ
 ሲወሰዱ መምህር በላይነህ ገብረማሪያም (መምህር በላይነህ ገብረማሪያም
 በመስከረም 13 1969ዓ.ም ለተመንበር መንግስቱ ኃይለማሪያም ላይ
 የተደረገውን የግድያ ሙከራ የመራ ነው) ካስመለሳቸው ሰዓት የኢህአፓ
 አባላት አንዱ ነው። እንግዲህ የያነው ፍቅሩ ዮሴፍ የሀፈው ሀላዊ ዮሴፍ
 በሚል መጠሪያ የሚታወቁት የኢህአዴግ ክፍተኛ ባለሥልጣን ናቸው።
 በእርግጥም የአሁን ፍላጎት በብክዴን «መዘመር» ትካዜ መፍጠር
 አይደለም። በ1993 ድርጅቱ 20ኛው የልደት ዘአለን ሲያከብር «የተጋደሉ
 ታሪኬ» ሲል «ወናት» በሚል ርዕስ ስር ባወጣው መጽሐፍ የወሎ አርሶ
 አደሮች ተቀናልኝ ያለውን ዜማ በጨረባታ አይተን ወደ ጉዳዮችን እንለፍ።

«የከፉ ቀን ሰንቁ፤
 የፌስታ አለት ወርቁ
 ታማኝ ድርጅቱ ብቃልሽ ርደርሽው
 ከፍቼ የማልዘልቀው ወለታሽ ከባድ ነው።

እነዚህ እንግዲህ ብክዴን ፓርቲያችን ነው የወሎ አርሶ አደር እንዲህ
 ብሎ አሞግሶኛል የሚለን። እንዴት ተቀልዶአል ባዮኛው? እስቲ አሁን

«ታማኝ ድርጅቱ... ውለታሽ ከባድ ነው» የሚል መወደስ ያውም ለብሔራን? ኢህዴንን የመሰረቱት ሰዎች ብዙም ጣጣ ሳያበዙ ስለኢህዴን ምስረታ የሚነግሩን እውነት አለ። ይሄ እውነትም እንዲህ የሚል ሆኖ እናገኘዋለን፡- መጀመሪያ በአቶ ሰዬ አብርሃ አማካኝነት ወታደራዊ ስልጠና ተሰጣቸው። ቀለብም ተሰፈረላቸው! ከዚያም መሳሪያ ታደላቸውና አማራው አገር ለሚደረገው የህወሀት ትግል «በመንገድ መሪነት እና በአስተርጓሚነት ታጩ።» በእርግጥ ይሄን የሚሉን እነ በረከት ስምዖን አይደሉም። ታዲያ ማን ነው? የመጀመሪያው የኢህዴን ሊቀመንበር ያሬድ ጥበብ (ጀቤሳ) ናቸው። አዲስ አበባ «ውቤ በረሃ» አካባቢ የተወለዱት ያሬድ ጥበብ ራሴና ብልጣ ብልጥ ሊሆኑ እንደሚችሉ እገምታለሁ። ያውም የደጃች ውቤ ሰፈር ልጅ። የሆነ ሆኖ ከአለታት አንድ ቀን ታጋይ ጀቤሳ ፊታቸውን ወደ ሱዳን መለሱና ትግሉን አውላላ ሜዳ ላይ ጥለው አሜሪካ ገቡ። በእርግጥ በፍራቻ አልነበረም ከትግሉ የወጡት። «ኢህዴን ነፃ የሆነ ድርጅት ሳይሆን! ለሀወሃት ያደረገ የሀወሃት ጉዳይ ፈፃሚ ነው» የሚል ምክንያት ነበራቸው። በወቅቱ ግን እኔን ጨምሮ ማንም አላመናቸውም ነበር። እኛም «ያልተንበረከነው» እያሉ ዋሽንት የሚነፋትን ፋኖዎች እንዴት ተንብርንዚ ናቸው ይሉናል? ስንል ሞገስተናቸው። ነገር ግን የተሳሳቱት ያሬድ ሳይሆኑ እኛ መሆናችን የገባን በ1985 መጀመሪያ ነው።

በዛ ገደ ቢስ አመት ለ40 አመታት «ቆሰው ሆድ እቃ» እየከፈቱ በቀይ ጥገና ተአምር የሚሰሩት «ጉምቱ» ፕሮፌሰር አስራት ወልደየስ «መስህድ» (የመለው አማራ ህዝብ ድርጅት)ን መሠረቱ። ፕሮፌሰሩ መስህድን የመሰረቱት በወቅቱ ፖለቲካ ሰነ ጡንባብ በያለበት ደሙ ደመ-ክልብ እየሆነ የተቸገረውን የአማራ ተወላጅ ለመታደግ ነበር። ይህንንም ተከትሎ መስህድ በአጭር ጊዜ ውስጥ ሺ ምንትሺ አባላትና አልፍ አሊላና ደጋፊ አገኘ። ሁኔታው በዚህ ከቀጠለ መቼው ጊዜ «ጣጣ ፈንጣጣ» የበዘበነ ሊሆን ይችላል ሲሉ የገመቱት፤ «ገማች» የሀወሀት አመራሮችም የኢትዮጵያ ህዝቦች ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ /ኢህዴን/ ውሎ ሳያድር ወደ ብሔረ አማራ ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ /በአዲስ ራስ/ን ለውጦ መስህድን ይወጠው ዘንድ ትእዛዝ ሰጡ። ኢህዴኖችም ለጥ ብለው እጅ በመንሳት ትእዛዙን ተቀበሉ። «ያልተንበረከነው» መዝሙርም ከዚህ ቀን ጀምሮ በይፋ መዘየም ገባ። በምትኩም «አቴኔ ሲጣሩ አቤት ነው እንጂ...» የሚል ተተካ። ይሄ ግምት ነው። ከዚህ በኋላ እኛም የብሔራን ደጋፊዎች ያሬድ ጥበብ እውነትም የደጃች ውቤ ሰፈር ልጅ ነው ለነበረ ስንል ያኔ ተረዳነው።

የብሔራን ያልተናፈ ዘመን

መቼም በ1985 የተመሰረተው የአማራው ህዝብ ተወካይ «ብሔራን» 30 አመት እንዴት እንደሞላው የሂሳብ /የማቲማቲክስ/ ሊቀ ፓይታገረሰም እንኳ ቢሆን አስልቶ አይደርስበትም። ይሄ ጉዳይ ሊታወቅ የሚችለው በብሔራን አውደ አዋርህ (ካሳንደር) ብቻ ነው። ከ1973 እስከ 1985 «የኢትዮጵያ ህዝቦች ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄ/ኢህዴን/» እየተባለ ህብረ ብሄር ድርጅት ሆኖ ሲታገል የቆየ መሆኑ እየታወቀ፤ አመራሮቹም ከተለያዩ ብሔሮች የመጡ ኢትዮጵያውያን ሆነው ቆይተው በ1985 ዓ.ም. የአማራን ውክልና ከመስህድ ለመጫረት ብሔራን ተብሎ «የብሔር ድርጅት» ከሆነ በኋላ «ብሔራን» /አማራውን/ 30 አመት መሉ ወክዬሃለሁና ልደቴን አክብር ማለት እንኳን ለአማራው ለአልፎ ሂደቱ መንገደኛም ቢሆን ይገፈገፋል።

በእርግጥ እኔ በግሌ በብሔራን ሰዎች አተማመናለሁ። ጉሰኞች አልነበሩም። በኢህዳፓም ሆነ በኢህዴን ባንዴራ ስር ሲሰባሰቡ ከጎንደር እና ከጎጃም የተወለዱ ብቻ ተብሎ በመመራረጥ አልነበረም። ይኼማ የሚታሰብም አልነበረም። ከሂርና /ሀረር/ የመጣው ማን ነበረ? ከሲዳሞ? ከወለጋስ? የደብረ ዘይቱስ ልጅ? ስሙ ጠፋኝ መሰለኝ... ብቻ ይቅር ውስጠ ሚስጥሩን አናውራው። ቢሆንም ግን አንድ ነገር ግልፅ መሆን አለበት። ኢህዴን የአማራ ተወካይ ነበረ ወይስ አልነበረም? የሚለው። መልሱም ቀላል ነው። ኢህዴን ህብረ ብሔር ድርጅት ነው። እኛም የአማራ ብቻ ተወካይ ሊሆን አይችልም። ታዲያ ለምን ብሔራን ያልኖረውን ልጅነት አማራው ላይ ይፈልጋል? በቡድኑ ይህንን ጥያቄ እኔ ልመልሰው እንደማልችል የታወቀ ነው። ባይሆን እነ አዲሱ ለገሰና እነ ተፈራ ዋልዋ አሁን ጡረታ ስለወጡ በቂ ጊዜ ስለሚኖራቸው በሚጽፉት መፅሃፍ ይነግሩናል ብለን ተስፋ ብናሳድር ይሻላል። ሆኖም እዚህ ጋ አንድ የማይገባኝ ነገር አለ። ዕድሜ መቀለሉ ለምን አስፈለገ? እኛ እንደሆን 30 አመት ያልሞላው ድርጅት አይግዛን አላልን... እንደው የሰው ክፋት ሆኖ ነው እንጂ...

የብሔራን ጉዞ ሲዳሰስ

ብሔራን የአማራው ወኪል መሆኑን በሀወሃት «ህልም ፈገገዎች» ከተገለፀለት ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በክልሉ ላይ ደፋ ቀና ማለት ያዘ። በእርግጥ ልፋቱ መና አልቀረም። ከአዲስ አበባ ሳይቀር የሚታይ ግዙፍ የሰማዕታት

ህወልት በክልሉ ዋና ከተማ በባህርዳር ላይ ገንብቶአል። ይሄ ብቻ እንዳይመስላችሁ! እግር ጥሏችሁ ወደ ጉንደር ብትሂዱ ውሃ ጥማችሁን የምትቆርጡበት ላሽን ቢራም ቢሆን ከሰማይ የወረደ መና አይደለም፤ የብአዴን የትግል ውጤት እንዲ፡፡ ከዚህ በተጨማሪም በየትኛን መንገድ ሳይተር ጸ/ቤት የክፈተ ደክመኝ ሰለገኝ የማይወቅ ብርቱ ድርጅት ነው።

ይሄ ማለት ግን ብአዴን እና በችግር የሚማቅተው የአማራ ህዝብ እጅና ባንት ናቸው ማለት አይደለም። ምክንያቱም ብአዴን 30ም ሆነ 18 አመት ቢሞላው ከስም በቀር በአካል የማይወቅተው ብዙ የአማራ ከተሞች አሉ። እስቲ ወደ ጎንደር ሂዱ። በሰላ፤ ጭልጋ፤ አርማጭሆ፤ ፎገራ፤ ደንበያ፤ ጎረቤ መውጫ፤ ክምር ድንጋይ፤ ሰማዳ፤ ወረታ፤ አምደወርቅ፤ ሀመሰት፤ አዲስ ዘመን መዘተ...መዘተ ብታካልሉ ነዋሪዎች ባሪም ቢሆን የሚመስላቸው አሁዴን ደርግን ለመባል እየታገሉ ነው። ስሙ ወደ ብአዴንነት ተተይሮ ለአካላዊ እና ለፖለቲካ እድገታቸው እየሰራ ነው ብትሏቸው የክረከሯቸውን ያህል ነው የሚስቁት። ምክንያቱም አንዳንዶቹ አንድ የተሸራረሉ መንገድ ግራና ቀኝ የተደረደሩትን ጭርንቆስ ቤቶች በርሻቸው ከማለፉ ውጪ መንገድ የለላቸው፤ ችግር ቀዳና አጥነታቸውን አባብቆ እንግዳ ተመልካችን የሀሊና አረፍት የሚነሳ የስዳይ ገፅታ ያላቸው፤ እርሃብን ከማስታገስ በቀር ከትጋር ነፃ የማይወጣውን የምዕዋት ምግብ እየተረዱ የሚገኙ አማርኛን እስኪታከታቸው ድረስ ታያላችሁ። እንግዲህ ብአዴን «ውሳኔ» አለባቸው የማለን እነዚህ ጎስፋላ ህዝቦች ነው።

ወደ ጎጃምም ብታልፉ ያው ነው። አንዘር፤ ሉማማ፤ ደንዝጫ፤ አማካክል፤ ቢቸና፤ ሞጣ፤ የትናፊ፤ ፈለጎ ብርሃን፤ እናርጅ እናውጋ፤ ደብረ ኤሊያስ፤ ላንግላ፤ ማንክሳ፤ ፍኖተ ሰላም፤ ዱር ቤቱ መዘተ መዘተን እግራችሁ እስኪታገን ብትባሩ «የጎጃም ነጭ ጤፍ»ን ተረት ሆኖ ነው የምትተገኙት። እነዚህ ሁሉ ከተሞች ባሪም ከመሰረተ ልማት ጋር ሆድና ጀርባ ናቸው። መድሃኒት ባለውም መድሀኒት በሰለውም በሽታ እንደ ቅጠል የሚረገፉበት የአማርኛን መንገድ ዞራችሁ አትጨርሱትም። የጎጃም ማር የሚርከራ ያህል ለምን ተወደደ ብሎ መጠየቅ አይቻልም። አርሶ አደሩ የብአዴን የሆኑ ድርጅቶች በዱቤ የሚሸጡለትን ማዳበሪያ መካፈል የሚያስችል ምርት እንኳ አያገኝም። በአሄ ቴዎድሮስ ዘመን።

«ሞጣ ተራኒያ ምንው አይታረስ፤

በራ ሰላይ መጣሁ ከዚያ እስከዚህ ድረስ» የሚል ቅኔ ለምትን ዝር። መርቱ ይቅርና ሰሙ «በራ አላየሁም» ነው። ባራ መርቱ ለም፤ ለሙ መርቅ።

ሆኖአል። በትግሉ ወቅት ጉጃምና የጎንደር ገበሬ በየጊዜው አምስት እንጀራ ካላዋጣ፤ አምስት ጅራፍ ይቀምስ ነበር። ይሄ መቼም የታጋዋቹ ብቻ ስራ አይደለም። በጣሊያን ጊዜም አርበኞች እንዲህ ያደርጉ ነበር። የገበሬውን ሌማት ወደ ሆዳቸው ይገልበውታል። ታዲያ ጣሊያን ከተባረረ በኋላ ንጉሱ በተቻላቸው አቅም የገበሬውን ውሳኔ ለመመለስ ሞክረዋል።

ብአዴን ግን ይሄንን አያደረገ አይደለም ያለው። «ሕዝባዊ» ከተባለ በደንብ መነጋገር አለብን። ወደ ወሰ አና ስሜን ሸዋም ፈታችሁን መልሱ ሞግ፤ ላስታ፤ ቡግና፤ ወልዲያ፤ ሀይት፤ ከሚሌ፤ አንዝባር፤ ጅሩ፤ ደፋት፤ መንዝ፤ ተጉለት፤ መሀል ሚዳ፤ አንጉላላ፤ ኮሶ በር፤ ፋጂ፤ ኮር ማራገፊያ፤ አንዝኪያ፤ ኢፍራታና ግድም፤ ጌራምድር፤ ሀገረ ማርያም፤ ኮሶም፤ ላይ ቤትና ታች ቤት፤ መዘዘ፤ ማማ ምድር፤ ላሉ ምድር፤ ምንጃር፤ ሸንኮራ፤ ሞረት፤ እንሳር መዘተ...መዘተ ሂዱ። ከአግራ ላይ መጅሌ ለማውጣት መርፌ መግንገርያ የሌለው ምስኪን አርሶ አደር ከታዛው ስር ሲተከዝ ታገኙታላችሁ። በእነዚህ አካባቢ ያለው ችግር የመንግስት አስተዳደር ድክመትና የፖሊሲው አዋጭ አለመሆን ሳይሆን የተረፈረፈ ችግር ነው የችጋሩ ምንጭ የሚል ጥራዝ ነጠቅ የምሁር አስተያየት ስምታችሁ ይሆናል። መቼም ቢሆን ግን ይሄንን እንዳትቀበሉ። እኛ እስከሚገባን ድረስ አብዛኛው አረብ እገራት የሰንዴ ምርት የሚገኘው ከባህር ነጥሮ እሸዋ ላይ ደርሶ በሚመለስ ውሃ ነው።

ችግሩ አካባቢው በሰንሰለታማ ተራራ መያያዙ አይደለም፤ የአማራ ህዝቦች የችግር መንስኤም እንደ ሀወሃት ወሬ «አማራው በኩራት ታይሎ ስራ ባለመስራቱ» እንዳይመስላችሁ። ዋነኛው ችግር እያደገ ከመጣው የህዝብ ቁጥር ጋር የሚመጣጠን የመሬት ፖሊሲ ባለመኖሩ እና የተሻለ የአስተራረስ ዘዴዎችንም ሆነ ለምርት አስፈላጊ የሆኑ ግብአቶችን ማቅረብ ባልቻለው ብአዴን ድክመት ነው። በአርማጭ አነሱ ክልሉ አደገ አላደገ፤ ገበሬው ለዝብ አልጠገበ፤ ጥሩ ሰባል ተገኝ አልተገኝ ጉዳያቸው አይደለም። ለደፍን አራት አመት ምርጥ ዘር እና ማዳበሪያ በቅርፍ እየሸጡ ሲከብሩ ይከርመሩ፤ አምስተኛው አመት የምርጫ ዘመነው።

«እንዳያልፉት የለም ያ ሁሉ ታለፈ፤

ታጋይ የብአዴን ልጅ በባዙ በደሙ ደማቅ ታረዝ ሃራ» ሲሉ በባይ አንጀቱ «የጎጃም አንቅጥትን እና የምንጃር ረገጣን» በግድ ያስጨዋሉታል። ምርጫው ካልፈ በኋላ ደግሞ አቶ መለስ እንዳሉት እየተባለ መሬት የለው ባለቤት የለውም፤ ማንም ጠያቂ ስልሰራውም፤ ንቀል ክርስትህ።

ይከተላል። በእርግጥ መሬትን ማንም በጥንቃቄ አልሰራውም። መንግስትም ጠፍቶ ስለሰራውም። ቤተመንግስቱ የሰፈረበት መሬትንም ማንም ጠፍቶ አልሰራውም። ሌላው ቀርቶ የሰማሳታት ሀውልት ተብሎ በክልሉ ርዕሰ ከተማ ግዙፍ ሀውልት የቀመበትን መሬትም ቢሆን ህወሃትም ብአዴንም በጥንቃቄ አልሰራትም። መንግስቱ ኃ/ማርያም ስለመሬት የነበረቸው አመለካከት ለአውገቱ ትንሽ የቀረበ ነበር። መሬትን ማንም ጠፍቶ አልሰራውም ከሚለው የመለስ ግኝት ይልቅ «መሬት የህዝብ ነው» ይሉ ነበርና (ለአፋቸው እንኳን ቢሆንም)።

ዛሬ የአማራው አርሶ አደር «ለብአዴን ልደትም» ሆነ «ለድምፃችን ይከበር» ሰልፍ አደባባይ መውጣት የሚረዳን አይመስለንም። በየጊዜው ለግልግል ካደረጋቸው መገበሩ እያደከመው ነው። መኖሩም ቢሆን እየደከመው ነው። ኑሮ ነፍስ ግቢ ነፍስ ውጪ ከየገበት ዘመናት አልፏል። «ያ ሁሉ ታለፈ...» ለብአዴን አመራሮች እንጂ ለአማራው አይሰራም። 'ኧረ ለመሆኑ የሰደስት እና የሰባት አመት ሕፃን «አሰ እንደፈጠረን አይጥለንም» ብሎ እንደ አዛውንት ተሰፋውን ለፈጣሪው የሚሰጥበት ክልል ከአማራ ውጭ የት ይገኛል? ይሄ ህዝብ ስደትን፣ ልመናን እና እርዳታን እንደ አማራጭ እንዲከተል ተገኝቷል። ነገሩን፣ አገሩን፣ አንድነቱን፣ ኢትዮጵያዊነቱን፣ ባንዲራዬን... በማለቱ ተገድሏል፤ «ትምክህተኛ የደርግ ስርአት ናፋቂ» ተብሎ ተሰደሏል። ታዲያ በአዲስ ይሄ ሁሉ ሲሆን የት ነበረ? እሷ፤ ይሄም ይቅር። ነገር ግን የአማራ ልማት ማህበር /አልማ/ በሚል ስያሜ ከተቋቋመ አስርት አመታት ያስቆጠረው ድርጅትስ ምን ሰራ? ጠያቂም የለው። «ማን ላይ ቀመሽ ማንን ታማያለሽ» ነው ነገሩ። ለነገሩ ጥያቄዎቻችንን ሳናቀርብ የብአዴን ሊቀመንበርና ምክትል ሊቀመንበሩ ከስልጣናቸው ተነስተዋል። ቢሆንም ግን ጥላሁን ገሰሰ «ዋይ ዋይ ሲሉ፤ የረሃብን ጉንፋን ሲሰሉ» እንዳለው ዓይነት ችግር እያየን ልደቴን አምስት አምስት እንጀራ እያዋጣችሁ እክበሩ ማለት ምን የሚሉት የእስተዳደር ዘዴዬ ይሆን?

ከብአዴን ሰማይ ስር

በእርግጥ በአሁኑ ሰዓት የቀድሞውን ኢህዴም ሆነ የአሁኑን ብአዴን መውቀስ ተገቢ አይደለም። ዛሬ ቢያንስ ለሰም እንኳ በብአዴን ሰዎች ተያዘው የነበሩ መንግስታዊ የስልጣን ቦታዎች እንደ ንጃም ነጭ ጤፍ ተረት ሆነዋልና። ዛሬ የአገሪቱን ስልጣን የያዘው አንድ ፓርቲ አይደለም። አራት

ፓርቲዎች ተጣምረው (ግንባር ፈጥረው) ነው። ያ ግንባርም ኢህዴም ይሰኛል።

መቼም በግንባር ደረጃ ያለ ፓርቲ ስልጣን ሲይዝ እንዴት ስልጣን መከፋፈል እንዳለበት በመላው አለም በቂ ተሞክሮዎች እና መርሆዎች አሉለት። በሚወክለው የህዝብ ቁጥር /በፓርላማው በሚገኘው ወንበር/ ልክ እያልን እኛ መናገር የለብንም። እነሱ ፖለቲከኞች እስከሆኑ ድረስ ይሄንን ያውቃሉና። ለረጅም ጊዜ በኢህዴም ውስጥ አነስተኛ ቁጥር ያለው ህዝብ የወከለ ሰዎች ትልቁን ስልጣን /ጠቅላይ ሚኒስትርነቱን እና ውጭ ጉዳይ ሚኒስትርነቱን/ ይዘውት ቆይተዋል። ምክትል ጠ/ሚኒስትርነቱንና የአፈ ጉባኤውን ቦታ እስከ ምርጫ 97 ለብአዴን የተከበሩ ቦታዎች ነበሩ። ከ97 በኋላ የአፈጉባኤው ቦታ ወደ ደቡብ ዞርክል። ከምርጫ 2002 በኋላ ደግሞ ቀሪው የምክትል ጠ/ሚኒስትርነቱ ቦታ ከብአዴን ውጥቶ ወደ ደቡብ ሄደዋል። በጨዋታው ህግ ስልጣን የያዘው ሀብረ ብሔር ፓርቲ ቢሆን ደቡብ፣ ሰሜን፣ ምስራቅ፣ እያልን ማውራት አይጠበቅብንም ነበረ። ጨዋታው ግን አራት ብሔሮችን የሚወክሉ አራት ፓርቲዎች ግንባር ፈጥረው ስለመሰረቱት መንግስት ማውራታችን መሆኑ ነው።

የሆነ ሆኖ አንድ ነገር ግልፅ ሆኖልናል። የሀገሪቱ የፖለቲካ ሰአት ለብአዴን ስንት ላይ እንደቆመ... ካልተሳሳትኩኝ ምርጫ 97 ላይ... ከዛ ወዲህ ብአዴን አለ እንዴት?

ፍትሕ ሥልጣን ቅፅ 4 ቀጥሮ 110 ሀጻ፣ 10 2003 ዓ.ም

የተቃዋሚዎች ሠፈር ኢንዱስትሪ ከረመ?

«የመኪከሪያ አመራሮች እርስ በእርስ ተናጩ። ሻለቃ ጌታቸው ለመኪከሪያ ሳያሳውቁ ወደ አሜሪካ ኮበለሉ። ዶ/ር ታዲያስ በጋላ የመኪከሪያ ሊቀመንበር ነኝ በማለታቸው ኢንጅነር ኃይለ ሻውል ከተችበት የህክምና አልጋ ከገመምተኛ በማይጠበቅ ፍጥነት ተስፋጎታቸው ተነሱ። አንድነትን እና ዝም እንልሞችን ለመሸምገል የተደረገው መከራ ከሸፈ። ብርቱካን ሚደትሳ ከአስር ተፈታች። ብርቱካን ሚደትሳ እስከ አሁን ወደ ፓርቲዋ አልተመለሰችም። ብርቱካን ሚደትሳ ደቡብ አፍሪካ ሄደች። ብርቱካን ሚደትሳ ከደቡብ አፍሪካ መጣች። ብርቱካን ሚደትሳ አሜሪካ ገባች። አንድነት ፓርቲ የብሔር ብሔረሰቦችን ቀን አስበረ። ብቸኛው የመድረክ የፓርላማ ተመራጭ ፓርላማ በመግባቱ ፕ/ር በዩን እና ዶ/ር መራራ አወገዙት። አንድነት ከመድረክ ሊወጣ ነው። መኪከሪያ! አንድነት እና ብርሃን ፓርቲ ሊዋሀዱ እየተደራጀሩ ነው። ድርድር ከሸፈ። መድረክ ወደ ውህደት አልሄደም። መድረኩ ከምርጫ በኋላ ራሱን አልገመገመም። መራራ ጉዲና አላመረሩም። አንድ የአረፍ አመራር ከአረፍ ራሳቸውን አገለለ። ስዩ አብርሃ መጽሐፍ ላፋ፤ የላፋትን መጽሐፍ ሸጠው ሲጨርሱ የመጽሐፉን ሽያጭ ይዘው አሜሪካን ሀገር በመሄድ ትምህርት ጀመሩ። አቶ ልደቱ አያለው በአሜሪካ ተቃውሞ ገጠማቸው። አቶ ልደቱ ለንደን ሲያደርጉት የነበረውን ስብሰባ ተቃዋሚዎች ጥሰው ገብተው አጨናገሩባቸው። አቶ አየላ ሜሚሶ 5ኛው አለም አቀፍ የፌዴራሊዝም ጉባኤ የተሰኘ ነበር አሉ። የአቶ አየላ ሜሚሶ ምክትል አቶ ሰገሰ ቢራቱ ከፓርቲው ተባረሩ። አቶ አየላ ሜሚሶ ለፓርቲያቸው ስራ ከከራይ ቤቶች ያገኙትን ቢሮ ለዳዕ ቤት አከራዩት። ራሕይ ፓርቲ ለሀላፊ ተከላከለ። የመኪከሪያ ሊቀመንበር በቢሮአቸው የሚያካሄዱት የድላላ ስራ ደርቷል አሉ። የአብዛው አቶ ተስፋዬ ቀሉሳ በሽልማት ያገኙት መራት የገዝቡ ምንጭ በመጨመሩ ዋጋው

መናሩ አንዳስደሰታቸው ተገለፀ። የመኪከሪያ ሊቀመንበር አቶ ዘልላ ከአገር ኮበለሉ።» ከምርጫው ማግስት ጀምሮ የተቃዋሚዎች ሰፈር አንዲህ ነው የከረመው።

በቀጥታ ወደ «ዘመቻው» ከመግባታችን በፊት ግን የፖለቲካ ስራን «በፖለቲካ ፓርቲ» ደረጃ በአገራችን መካሄድ አንዴት እና መቼ እንደተጀመረ ጨረፍ አርገነው አንላፍ። የአገሪቱ «የተጭበረበሩትም» ሆነ «ያልተጭበረበሩት» የታሪክ ድርሳናት እንደሚነግሩን ከሆነ የፖለቲካ ድርጅቶች ለመጀመሪያ ጊዜ የታዩት «ጣጣ ፈንጣጣ» ባሪም ድረስ እንደ አያት ቅድመ አያት «ዛር» ከላያችን አልወርድ ባለው ኤርትራ ነው። የሁለተኛው አለም ጦርነት እንደተጠናቀቀ በዩናይትድ ኔሽን ጉባኤ ኢትዮጵያ እና ሳሊያን በኤርትራ ጉዳይ ተፋጠጡ። በእርግጥ ሳሊያኖች «ኤርትራ አንድ ሮምና ሚላኖ የግዛቱ አካል ነች» የሚል ክርክር አልነበረም የፈጠሩት። በተዘዋዋሪ መንገድ በኤርትራውያን በኩል በቋቋማቸው የፖለቲካ ፓርቲዎች አማካኝነት ነው ለመግት የተረበሩት። የወትቱ የኢትዮጵያ መኪከሪያ ጠ/ሚኒስትር አክሊሉ ኃ/ወልድ ኤርትራ ውስጥ ስለተፈጠሩ ፓርቲዎች ሲያበራሩ «የኤርትራን ሀገዝብ መከላከል እያሉ እየመጡ ለጉባኤው ዘላቂቸውን እንዲሰጡ የተፈቀደላቸው ፓርቲዎች አላማቸው የተለያየ ነበረ። ሳሊያን ያስተዳድረን፤ እንግሊዝ ያስተዳድረን፤ ዩናይትድ ኔሽን ያስተዳድረን እና ነፃነት የሚሉ ሆኖ ነበረ። ኒውዮርክ ሲደርሱ ምክር አላማቸውን አንድ አድርገው፤ ሁሉም ነፃነትን ነው የምንፈልገው ብለው አስተውተው፤ «ብላክ ኢንዲፔንደንስ» የሚል የአንድ ፓርቲ ተመዝግቶ መሆናቸውን አስታወቁ» ሲሉ መስከረም 10 ቀን 1967ዓ.ም ለደርግ መርማሪ ኮሚሲዮን ባቀረቡት የነብዜ ጽሁፋቸው ላይ ገልፀዋል።

“Unity” (አንድነት) የሚል በነ ብላታ ዳዊት፤ አቶ ገብረመስቀል፤ አቶ ተደላ ባይሩ እና በመሳሰሉት ኤርትራዊያን የሚመራ ፓርቲም ነበር። እንዲህ እንዲህ እያሉ እነ ይብህ፤ አብነግ፤ ሻሰይ እያሉ የተፈጠሩትን ጨምሮ እስከ 1960ዎቹ ድረስ የፖለቲካ ፓርቲ ሽታ ዳር ዳሩን (ጠረፋ) አካባቢ ብቻ ተመስኖ ቆይቶአል። ይሄ ማለት ግን አገራችን «ፖለቲካ» የለም ማለቱ አይደለም። አንዴት እንዲህ አላለሁ? ይሄ ከሆነማ ከነገሩ ጀምሮ እስከ ምስራቅ ጭቃ ሽም ድረስ ምን ሰርተው በሉ ልል ነው?

የዞን ሆኖ በተደራጀ መልኩ የአዝ ተዋረድ ያለው፤ በአመራር እና በአባላት ራሱን ከፍሎ «ፕሮግራም» ነድሮ፤ መተዳደሪያ ደንብ ቀርቦ፤ ሕብረባሴር የፖለቲካ ፓርቲ ሆኖ ብቻ ያለው በ1964 መጨረሻ «የኢትዮጵያ

ሀዘቦች እንድንት ድርጅት (ኢሕአዴ)» የተሰኘው ነው። በመመስረቻ ፅሁፉም ላይ እንዲህ የሚል አረፍተ ነገር ሰናድአል - «ሀዘቡን የማደራጀት ተግባር የተማሩትና ለሀዘቡ ችግር የሚቆረቆሩ ሁሉ ኃላፊነት በመሆኑ ሀዘቡን በማሰባሰብና በማስተማር ለአብዮታዊ ትግሉ ሊያዘጋጁት ይገባል።»

ኢሕአዴ ብዙ አልገፋም። በወቅቱ «ዴሞክራሲ» እና «አብዮት» በሚባሉ በራሪ ወረቀቶች ስር ተሰብስበው የአፄውን ስርአት ይታገሉ ከነበሩ ተማሪዎች ጋር በመቀላቀል «የኢትዮጵያ ሀዘቦች አብዮታዊ ፓርቲ (ኢህአፓ)» የሚባለው ተመሰረተ። መቼም በየትኛውም አገር እንደ ሚታወቀው አዲስ ነገር ሲጀመር የሚመለከተውም የማይመለከተውም ፋሽን አድርጎ እንደሚወሰደው ይታወቃል። እናም ምሁሩም፣ ተማሪውም፣ አርሶ አደሩም የፖለቲካ ፓርቲ ማቋቋም የሰጥ ማህበር የመመስረት ያህል ቀሉት የነበረበት «ቀልቡን ያጣበት» ያ ዘመን «ያ ትውልድ» የሚባል ታሪክ ሰርቶ አልፎአል። ያ ትውልድ ማነው ቢባል ኢህአፓ፣ መኢሶን፣ ኢጫት፣ ወገሊግ፣ ማሊጋሪ፣ ማግብት፣ አነግ፣ ሰደድ... የመሳሰሉት እያልን የፖለቲካ ፓርቲዎችን ነው የምንጠቅሰው።

ከሀዘባዊ ትርምስና ሁካታ መሀል በቆረጣ የተዘጋጀው የመንግስቱ ኃ/ማርያም «ኢሰፓኦኮ» ከግብ ግብ፣ ከስልጣን ስልጣን ሲሸጋገር ውሎ አድርጓል መንግስቱ ኃ/ማርያምን ማዕከል ያደረገ «ኢሰፓ» የተሰኘ ግዙፍ ፓርቲን ወለደ። ኢሰፓን ከሌሎች ፖለቲካ ድርጅቶች ለየት የሚያደርገው ለስልጣን የሚጓጓ ፓርቲ አለመሆኑ ነው። ምክንያቱም ከምስረታው በፊትም ስልጣን ላይ ነበርና። ከምስረታው በኋላም የተጠለው በነበረበት ነው። እነሆ እንግዲህ ኢሰፓ በዴሞክራሲያዊ ምርጫ ባይሆንም በህገ ደንብ Formal /መደበኛ/ በሆነ መልኩ በአገሪቱ የፖለቲካ ፓርቲ ታሪክ ውስጥ የመጀመሪያው ገዥ ፓርቲ እንደሆነ ይታወቃል። በ1983ዓ.ም ኢሰፓ በትግል ወደቀ፤ ኢህአዴግም በትግል ተተካ... ከዚህ በኋላም ምኑ ተወርቆ «አንድ ሰውና አንድ ጥይት እስኪቀረኝ» የሚለው ግብታዊ መፈክር «አንድ ሰውና አንድ ማህተም» ፓርቲ ይሆናል በሚለው ተቀየረ። ሁሉም በየጎሳው፣ በየጎጡ፣ በየወንዝ፣ በየጋራ ሽንተረፍ፣ በየመንደሩ ተደራጀ። የቤተዘመድ ማህበራት ሳይቀሩ በአንድ ምሽት ወደ ፖለቲካ ፓርቲነት ተለወጡ። ይሄ ሁኔታ በተለይም በደቡብ ኢትዮጵያ አንዱን ፓርቲ ከሌላኛው መለየት እስኪያስቸግር ድረስ ነበር ብዛታቸውና የስም ማምታታቱ።

እንደሚጠበቀው እና እንደሚታወቀው ሁሉ አመታት አልፈው አመታት ሲተኩ የተካለበው ሲረጋጋ፣ ቀልቡን የሳተው ቀልቡን ሲሰበሰብ

ብጥሰጣሽ የፖለቲካ ትግል የትም እንደማያደርስ እየተረዳ መጣ። እናም «የደቡብ ሀብረት ግንባር፤» «አማራጭ ሀይሎች» ወዘተ እያሉ እየተጣመረ እና እየተዋሀደ ቢያንስ በሰም እንዲን ባይሆን በቁጥር ለመለየት በሚያስችል ደረጃ ላይ ደረሰ... በምርጫ 87ም ሁለት ጠንካራ የአዲስ አበባ ነዋሪ ግለሰቦች «በግል» ተወዳዳሪው ፓርላማ ገቡ። ሽለቃ አድማሴ (የመኢአዱን ሽለቃ አድማሱ መላኩን ማለቱ አይደለም) ከፈረንሳይ እና ወጣቱ ዳንኤል ክሸላ አካባቢ። በአርግጥ እነዚህ ሁለት ግለሰቦች የየትኛውም ፓርቲ አባል አልነበሩም። ሆኖም ግን ከፓርቲ በላይ ነበር ፓርላማውን የተጠቀሙበት። ነገር ግን የፓርላማው ዘመን ሳያልቅ ወጣቱ ዳንኤል ኢህአዴግ አሳደደች፤ መግቢያ መውጫ አሳጣኝ በሚል ምክንያት ከአገር ኮበለለ። «ወጣት አይብቀልብሽ» የተባለች አይደለች አገሪቷ ሽለቃውም ሀይወታቸው አለፈ።

የሆነ ሆኖ ከመሞታቸው በፊት አንድ ታላቅ ትንቢት ተንበየው ነበረ። በ1987 አቶ ታምራት ላይኔ ም/ጠቅላይ ሚኒስትር እና መከላከያ ሚኒስትር እንዲሆኑ አቶ መለስ በአጩኳ ሲያቀርቧቸው ሽለቃው አምርረው ተቃወሙ። «አቶ ታምራትን ሀዝብ አይወዳቸውም። በአዲስ አበባ ስታዲየም የደረሰባቸው ተቃውሞም ይህንኑ ያረጋግጣል» አሉ። አቶ መለስ ቃል በቃል «አዲስ አበባ ስታዲየም የሚሰበሰበው ማን ነው? የኢሰፓ አባላት፤ የደርግ ወታደር እና በደርግ ስርዓት ያገኙት የነዘረው ጥቅም የቀረባቸው ናቸው... አሉና ሽለቃውን ከም-አደረጓቸው፤ በወቅቱ እኔም ደስ ብለው ነበር። በሸባጥ ጫማ እና በቀምጣ ሱሪ እንደ ጭላዳ ዝንጀሮ በሰሜን ተራሮች ላይ ለጭቀኖች ነፃነት ሲወጡ እና ሲወርዱ ለ17 አመት የታገሉትን ታምራት ላይኔን «እንዴት ሀዝብ አይወዳቸውም! ሌባ ሌባ እያሉ ሰድቦአቸዋል» ይላሉ። በእውነት ተበሳጭቼ ነበረ። ጻፍ ምን ያደርጋል የሰው አፍ የነካው ሆኖ ይሆን ወይም ስኳር አታሏቸው እንጂ ብቻ፤ በአመቱ እራሳቸው አቶ መለስ በዛው ፓርላማ፤ እዛቸው የተቀመጡበት ወንበር ላይ ሆነው «ታምራት ላይኔ ሌባ ነው» አሉ። ሆኖም ግን እኛ በዚህ ጊዜ አቶ መለስን «ታምራትን ሌባ የሚል 'ደርግ' ወይም 'የደርግ ደጋፊ' ነው» አላልናቸውም። እናም ታምራት ታሰሩ። ትንቢተኛው ሽለቃም ይሄን ሳያይ አልፈዋል። እርሱ እስተዋይነታቸው ግን ዛሬም ድረስ ያስደንቀናል።

...ከዚህ በኋላም ምርጫ 92 የሚባለው መጣ። አድማሴ ሄደው አድማሱ (የመኢአዱ) መጡ። ኢዲፓም የተወሰነ ወንበር አገኘ። የፓርላማው «ቋሚ ተሰላፊ» ፕሮፌሰር በየገም እንደተሰመደው ፓርላማ ገቡ። ፕሬዚዳንት ግርማ ወ/ጊዮርጊስን ጨምሮ ጥቂት የግል ተወዳዳሪዎች የፓርላማ ወንበር አገኙ። ከዚያም ምርጫ 97 ደረሰ። ጎርፍም ሆነና በርካታ ወንበሮችን

ጠራረገ። ተቃዋሚዎችም አዲስ ታሪክ ሰሩ። ነገር ግን ታሪክ ብቻውን የፖለቲካ ስልጣን አይሆንም ተባለና በርካቶች አሸናፊዎችም ታሰሩ። በምትባሉት በርካቶች ተሸናፊዎች ፓርላማ ገቡ... ቆይተው አስረኞቹም ተፈቱ። አሳሪዎቹም ታሳሪዎቹም በምርጫ 2002 ዓም ተገናኙ። እንደ 97ቱ አይነት የተቃዋሚዎች አይነት ጉርፍ ሳይሆን፤ ሰው ሰራሽ ጉርፍ ከ«አስዋን» ይህን ከ«ናስር ግድብ» ባሬም ድረስ ተለይቶ ከማይታወቅ ቦታ ተለቆ የተቃዋሚዎችን ሰፈር አሰመጠ። ከዚያስ?

አዎ! ከዚያስ? የሚለው ነው የዛሬው አደንዳችን። መቼም ተሸናፊ የፖለቲካ ፓርቲዎች የምርጫ ሰሞን ተከስተው ምርጫው ሲጠናቀቅ «የክርሞ ሰው ይባላን» ብለው የሚለያዩ ከሆነ «ቀልቀሉ» ስልቶች ስልቶቻቸውን ማለት ነው። በፖለቲካ ትግል ውስጥ በምርጫ መሳተፍ አንዱ አካል አንዷ መድረሻ ግብ አይደለምና። ግቡ ስልጣን ይዞ የተቀረጸውን ፕሮግራም፤ የተረበውን አማራጭ ፖሊሲ በተግባር ላይ ማዋል ነው። ለዚህም ይመስለኛል የፖለቲካ ተንታኞች በምርጫ ሽንፈት ተስፋ ቆርጠው የሚያከሙ ወይም የሚበታተኑ ፖለቲከኞችን «መርህ አልባ» ሲሉ የሚታዩት። በእርግጥም ምርጫ 2002 ይህንን ትችት ስጋና ደም አልብሶ የሚያሳይ ይመስላል። እንዴት?

ከ65 በላይ የፖለቲካ ፓርቲዎች በምርጫው ተሳትፈዋል። አይናችን አስኪጥበረበር ድረስም በቲሊቪዥን «የአርማ» እና «የምልክት» አይነት አይተናል። አስከንደንቁርም ድረስ «የፖለቲካ ፕሮግራማቸውን እና አላማቸውን» እየተደነቃቀፉም ቢሆን ነገረውናል። ነገር ግን ምርጫው ካለቀ በኋላ «እዚህ ነኝ» ሳይሉን ተሰውረዋል። እምጥ ይግቡ ስምጥ የሚታወቅ ነገር የለም። እንደ ልጆች ጨዋታ «ዳቦ ተቆረሰ፤ ጨዋታው ፈረሰ» ብለው ተበታተኑዋል። ቀጣዩ ምርጫ መጣቡ፤ ደረሰኩ እያለ እንደ ሐምሌ ዝናብ ሲያተረፈምም እነሱም እንደ ቀንድ አውጣ ብቅ ጥልቅ አያሉ «ምረጠኝ»፤ «የሃያ አምስት አመት ግፍ አይበቃም ወይ»፤ «እክል የዘመኑ ፓርቲ»፤ «እነሱን መምረጥ እክልን ማስፈታት ነው» ወዘተ ሲሉ ያቀጥብሩናል። ያምታቱናል። የፖለቲካ ፓርቲ ዋነኛ ስራ ምርጫን ጠብቆ መወዳደር ብቻ አይደለም። እንዲያውም በዋናነት ሕዝብን «ማንቀትና ማደራጀት» የሚባል የማእዘን ድንጋይ ተልዕኮ አሰውና። ከዚህ በኋላ ነው ምርጫ የማካሄደው፤ እዘለም አንጠብቃለሁ «ንቃተ ህሊናው የዳበረ፤ መብትና ግዴታውን ጠንቅቆ የሚያውቅ አማራጭ ፖሊሲዎችን መፈተሽ የሚችል ቁርጠኝነት ያለው፤

በሞራል የታነሰ፤ ለሀገራችን እና ለዲሲፒሊን ተገዥ የሆነ... አባል ማነሰ ማንቀት የፖለቲካ ፓርቲዎች ጋላፊነት ነው። ማደራጀትም እንዲሁ ተለል አድርገን ስንመነገረው «ፓርቲን መዋቅር እስከታች ድረስ ማውረድ፤ የእዝ ሰንሰለቱን /መስመሩን/ ጠብቆ እንዲሰራ ማመቻቸት፤ አባላትን ሊገመግሙና ሊከታተሉ፤ ግዴታቸውን መወጣታቸውን ሊቆጣጠር የሚያስችል የክልል፤ የዞን፤ የወረዳ እና የቀበሌ አመራሮችን ማስመረጥ፤ አባላትን ማብዛት /በፍላጎት/ የመሳሰሉትም ከግዴታዎቹ ውስጥ የሚጠቀሙ አብዮቶች ናቸው።

ይዚ «በምርጫው የምትሳተፉ ፓርቲዎች ተመዝገቡ» የሚል ማስታወሪያ ምርጫ ቦርድ ካስነገረበት ማግስት ይምሮ የሚሰራ ስራ አይደለም። የየአለት ተግባር ነው። የአገራችን ተቃዋሚ ፓርቲዎች ግን ይዛን ሊያረቱ አይታዩም። በእርግጥ ይዛን ለመስራት የተመቻቸ የፖለቲካ ምህዳር አለ ወይ? የሚል ጥያቄ እንደሚነሳ እገምታለሁ። መልሱ ሙሉ በሙሉ የለም የሚል አይደለም። ምክንያቱም በጣም የሰበሰቡ በጭላንጭል ደረጃ የሚያንቀሳቅሱ ምህዳር አለ ብዬ ስለማስብ ነው። የተቃዋሚ ፓርቲ አመራሮችም ቢሆኑ በዚህ ይስማማሉ። በምርጫው ሰሞን ያቀርቡት የነበረው ወቅት «ምህዳሩ ጠብቦ» የሚል እንደ «ተዘጋ» የሚል አልነበረምና። በአገራችን የተደለደለ የፖለቲካ ሚዳ ለመፍጠር ግስልተኛ የምርጫ ተቋም፤ ዴሞክራሲያዊ አስተዳደር፤ የህግ የበላይነት፤ ግልፅና ሀላፊነት አቀፍ የምርጫ ስርዓት፤ ፍትሃዊ የሚዲያ አጠቃቀም፤ ገለልተኛ የፖሊስ፤ የመከላከያ እና የደህንነት ተቋማት ወዘተ። የግድ ያስፈልጋሉ። የዚህ ፅሁፍ አላማም እነዚህ ሁኔታዎች እንዲስተካከሉ ገዥውን ፓርቲ ማስገደድ የሚችሉት የፖለቲካ ፓርቲዎች ያለውን ችግር በራሳቸው ተቋቁመው ጠንካራ አመራር፤ ጠንካራ አባላት እና ጠንካራ መዋቅር ሊፈጥሩ መሆኑን ማስገንዘብ ነው። በአካባቢም በሰላማዊ ትግል ማሳተፍ ውስጥ ያሉ ስልቶችን መጠቀም መብታቸው መሆኑን ማስታወስ ነው። ምክንያቱም ያሻንገላት ጨዋታ ምርጫ ምዕራፍ ተዛግቶ እውነተኛ ነፃና ፍትሃዊ ምርጫ መደረጉ ለአገሪቱ ርሳሳ ፣ገብሳሰ» በሙሉ ፍትሕን በመሆኑ ነው። (መቼም እንዲሁ ስሙን ጋዜጣን የመሳሰሉ ሽርኮቻቸው ይህችን አስተያየት በመመዝገብ «የመቃብር እውነታቸውን ናፋቂ ፖለቲከኞች»፤ «አቶ ተመስገን ጋዜጠኛ ሳይሆን ፖለቲከኛ ነው»፤ «ጭንበል አጠለቀ፤ ጭንበል አወለቀ» እያሉ እየወነደሉት እንዳለው ዓይነት ውንደላ ለሞሁን በደማች ርሳሳ እየሃፋ የፍረጃ መጣጥፎቻቸውን በጋዜጠኞቹ ላይ ማስነሳቸው ላይቀር ይችላል። ይዚ ግን ስጋቱ አይደለም። ስጋቱ የአገሪ ዴሞክራሲ ማበብ እና በአገሪ ያለው የህግ የበላይነት መረጋገጥ ነው። ደሞም እኮ እኔን በደፈናው የተቃዋሚ ፓርቲ አባል ነው ማለት ሌላ አላማ ከሌለው በስተቀር ስህተት ይመስለኛል። እዚህ በገር ብዙ ጭርባላና

«ጨዋ» ፓርቲዎች አሉ። ታዲያ የየትኛው ፓርቲ አባል ነኝ? ይሄ መብራራት አለበት። ለእኔም ቢሆን የፓርቲዬን ስም ብትነግሩኝ ለጽድቅ ይሆናችኋል። አሲያ ግን ከመራት ተነስቶ መለጠፍ ተገቢም፤ ገዢም አይደለም።)

መቼም የምርጫ ህግ ማውጣት! ለመራጭ ምዝገባ መራራጥ! እጨዎችን መመልመል! የፓርቲ ምዝገባ ማካሄድ! ተቆርጦ የሚቀጠል የፖለቲካ ፓርቲዎች ክርክር ማዘጋጀት! ምርጫ አስፈጻሚዎችን መመደብ! የህዝብ ታዛቢዎችን መምረጥ! ኮሮጃ ማሰፋት! ጣት ላይ የሚቀባ ቀለም መሽመት እና የመሰሰሉትን «ጨዋታዎች» በማየት ብቻ ትክክለኛ ምርጫ አለ የሚል ካለ ይሄ የኢሳያስ አፈወርቂ ወይም የመንግስቱ ሥርዓትም የሰጋ ዘመድ መሆኑ አለበት። ምክንያቱም የዚህ አይነቱ ጨዋታ ለጋሽ አገራትን እና አለም አቀፍ ህብረተሰቡን አላማ ያደረገ ማወናበጃ መሆኑ ጠፍቶት አይደለምና።

የሆነ ሆኖ «ጣት ከመጠቀሙ» በፊት ተቃዋሚ ፓርቲዎች ራሳቸው የራሳቸውን ጥንካሬ መፈተሽ አለባቸው። አመራሮቻቸውን መገምገም አለባቸው። በምርጫ 2002 ለደረሰባቸው ሽንፈት ከገዢው ፓርቲ ተፅዕኖና እንቅፋት በተጨማሪ የራሳቸውንም ድክመት መረዳት የሚኖርባቸው ይመስለኛል። ምንነት? ምርጫው ቀናት ሲቀሩት የአንድነት ፓርቲ አባላት ለርስ በርስ መፈቀሳቸውን አይተንም የለ እንዴ? የመኢአድ ድጋፍ ለጨ/በዲያስፖራዎች የተመሰረቱ ቻብተሮች/ በምርጫው አመትም አልነበር እንዴ መኢአድን «ምናምን የነካው እንጨት» አድርገው ሲያወግዙት ያየነው? የተቃዋሚ ፓርቲ ተወዳዳሪ ታዛቢዎች ከምርጫ ጣቢያ መባረራቸው ወይም ወደ ምርጫ ጣቢያ ዝር እንዳይሉ እንደተደረጉት ሁሉ ፓርቲዎቹ ራሳቸው ታዛቢ መመደብ ያልቻሉባቸው የምርጫ ጣቢያዎችስ የሱም እንዴ? ከአቅም ማነስ ጀምሮ አስከፊ ልፍስፍስ ቅስቀሳ ድረስ ዘርፈ ብዙ ችግሮች እንዳሉባቸው መረዳት የሚኖርባቸው ነጋ አሁን ነው... ዛሬ ነው መጥኖ መደቀስ... (ሀሊና ዳኝነት ሊመዘን ብቻ የሚችል ጠንካራ ግምገማ ማድረግና በተሃድሶ መጠናከር «የተሳሳተ አመለካከትን ለማስተካከል! ውስጠ ዴሞክራሲን ለማሳደግ! የአሰራር ስርዓትን ለመዘርጋት! የእርስ በእርስ/የአባላት/ ትስስርን ለመፍጠር! የተከሰተ ጉድለትን ለማረም! በቀጣይ ነጥር ለመውጣት! ለጭቆና ወይም ለተፅዕኖ በቀላሉ እጅ ላለመስጠት የተገዳሮትን አቅም ይበልጥ ለማዳበር ወዘተ...» ወሳኝ ነው።

የሆነ ሆኖ በጠንካራ ግምገማ ለድል ከበቁ ፓርቲዎች ጥቂት ምሳሌ እንጥቀስ ብለን ከተነሳን ከፊት መስመር ከምናገኛቸው አንዱ የቻይናው

CCP ፓርቲ ነው። ነገሩም እንዲህ ነው። በ1920 የተመሰረተው የማኦ ዚዲንግ CCP ከገዢው ፓርቲ ኮሚንታግ (KMT) ጋር ህብረት ፈጥሮ ነበረ። በእርግጥ KMT ህብረቱን የፈለገው በመላው ቻይና የጦር አበጋዞች (War Lords) ስርዓት አልባ እየሆኑ ስለሰቸገሩት ነው። እናም ከCCP ጋር ህብረት በመፍጠር የጦር አበጋዞችን አደብ ካስያዘ በኋላ ደም የለበሰ አይነትን በክፉ ቀን ወደ ደረሰለት CCP አዞረ። በየክተማውም፤ በየጎዳናው፤ በየስርቻው... የCCP አባላትን እያደነ በጥይት ይመነጥር ጀመር፤ (በአገራችንም ተመሳሳይ ታሪክ አለ። ደርግን ለመጣል አነግ የሚባለው ቡድን ኢህአዴግ ከሚባለው ቡድን ጋር ግንባር ፈጠረ። በኋላም ተጋግዘው ደርግን ገለበጡ። አገሪቱ እስከትረጋጋ እስከ 1984 መጨረሻ ድረስም አብላጫውን ስልጣን የያዘው ኢህአዴግ ለአነግም የተወሰነ የሚኒስቴር ቦታ እና የፓርላማ ወንበር ሰጠው። «አደይ ሲፈነዳ! መስከረም ሲጠባ» አገሪቱም ስትረጋጋ አነግ «ተገፋሁ»! «ተባረርኩ» አለ። ከዚያስ ምን ተከተለ? አሳይህ በለው...) እነ ማኦም በደረሰባቸው የመከዳት ተግባር በእጅጉ አዘኑ። ህይወታቸውንም ለማዳን ሸሹ። ከ1934-35 እ.ኤ.አ Long March /ረዥሙ ጉዞ/ ተጓዙ። ዚያን በምትባለው የጠረፍ ከተማም ሲደርሱ ለግምገማ ተቀመጡ። ከዚያም እያንዳንዱ ችግሮቻቸውን በድፍረት ነቅሰው አወጡ። ትግሉም በከተማው ህዝብ መሀል ሳይሆን በሰፊው አርሶ አደር መካከል መሆን አለበት የሚል መደምደሚያ ላይ ደረሱ። እናም ኢምፔራሊዝም ዋነኛ ጠላት ተባለ፤ ገጹህ ኮሚኒዝምም ዘላቂ መፍትሄ ተብሎ ተወሰደ። በዚህ መልኩ ተሀድሶው ተጠናቀቀ። ትግሉም ተቀጣጠለ። እነሆ በ1946 CCP ለድል በቃ። አመኑኝና ዛሬም ድረስ በስልጣን ላይ ያለው ፓርቲ ያ ከ10500-12ሺ ኪሎ ሜትር ድረስ ለትግል የእግር ጉዞ ባደረጉ ታጋዮች/የተመሰረተው የኢቀመንበር ማኦ ፓርቲ ነው... እናንተ በልፋት የተገኘ ስልጣን በዴሞክራሲ ምርጫም ቢሆን እንዲነጠቅ የማይፈልጉት የእኛ ሰዎች ብቻ አይደሉምሳ!

ወደ አገራችን ስንመለስ ተቃዋሚ ፓርቲዎች እንድም ቀን ግልፅ እና ነፃ ግምገማ አካሄደው አያውቁም። ምንክልባት የዚህ አይነት ተግባር ቢፈፅም እንኳ በላይኛው አመራር ላይ ሳይሆን መካከለኛው ላይ ባሉ አመራሮች እና ከታች ባሉት ላይ ነው። የላይኛውም «ሰማይ አይታረስ፤ ንጉስ አይከሰስ» ከሆኑብን ሰንብቶአል።

ለማንኛውም በአሁኑ ወቅት በአገራችን ያለውን የፖለቲካ ፓርቲዎች አቅም ለመፈተሽ ይረዳን ዘንድ ሶስት ፓርቲዎችን እንደ ሞዴል (እንደ ሰርቶ ማሳያ) ወስዳለሁ። መኢአድ፤ አንድነት እና ኢዴፓን። የኢዴፓ ወቅታዊ ሁኔታ ከፓርቲው ባገኘሁት መረጃ መሰረት «39 ሺ አባላት አሉት! አመታዊ

ባይቱ አይታወቅም፤ ከአዲስ አበባ ውጭ ቢሮ ያለው መቀሌ፤ ጉንደር፤ ባህርዳር፤ ደብረማርቆስ፤ ደሴ፤ ሀረር እና ሆላ ነው። ከአባላቱ ወርሃዊ መዋጮ ከሚከፍለው ይልቅ የማይከፍለው በብዙ ሺህ እጥፍ ይበልጣል። አብዛኛው የፓርቲው ገቢ ከዲያስፖራ ነው።

የመኪከሪ ጽ/ቤት መረጃ እንደሚነግረን 'ደግሞ «የመኪከሪ አባላት 500ሺ ናቸው፤ የ2002 በጀት 3 ሚሊዮን ብር ነበር። የ2003 በጀት አይታወቅም። ገና በብቅላላ ጉባኤው ይፀድቃል ብለዋል፤ በአገሪቱ በሁሉም ዞኖች ቢሮዎች አሉት፤ አብዛኛው ገቢም የአባላት መዋጮ ነው። አርሶ አደሩ ከብር 0.50 ሳንቲም እስከ 3 ብር ሲያወጣ ተተጣሪ ሰራተኛው እንደ ፍላጎቱ መጠን ያዋጣል። የዲያስፖራ ዲጋሪዎችም የማይኖሩ ገቢ ያስገባሉ። ወደ አንድነት ስንመጣ «የ2002 አመታዊ ባይቱ 3.5 ሚሊዮን ብር ነበር። ከአዲስ አበባ ውጭ ከ40-45 የሚደርሱ ቢሮዎች አሉት» (የአባላቱን ብዛት ይፋ ማውጣት አይፈልግም።)

ይሄ ነው አቅማቸው፤ በእርግጥ ይሄ መረጃ እንሱ የሰጡት ነው እንጂ በጥናት የተፈተሽ በምርመራ የተረጋገጠ አይደለም። የሆነ ሆኖ ነገሩ እውነት ነው ብለን እንቀበለው ብንል እንኳ ጥያቄው ይሄን አቅም በስራ ላይ ለማዋል ለምን ተሳናቸው? የሚል ሆኖ እናነጻጽራለን። መልሱም አራቱን አመት «ቀብ ቀዶ ሲሰፋ» ይከርምና አምስተኛው የምርጫ አመት ላይ ግለሰብ ይሻልህል ገልል» የሚሉት ስልት ትቀርባለች። እውነታው ግን ይሄ ሳይነቱ የትግል ስልት ወንዝ አለማሻገሩ ነው። ሽሪ በይም አያሻግር።

እናም ፓርቲዎቹ ውጤት ከፈለጉ ከድብዳቤት ወደ ግልፅነት፤ ካለመተማመን ወደ መተማመን መሸጋገር ይጠበቅባቸዋል። ስለዚህ ነው አለም አቀፍ የፖለቲካ ምሁራን «አንድ ጠንካራ ፓርቲ የኮሚኒዜሽን አስተራቱሺውን በግልፅ መንደፍ አለበት» የሚሉት። ይሄ በእውነቱ የአገራችን ፖለቲካ ትልቅ ችግር ነው። ከትናንሽ ደምር እስከ ትልቁ ጉዳይ ድረስ የሚመለከተውም የማይመለከተውም አመራር መግለጫ ይሰጣል። ይሄን ተከትሎም ማን እንዲህ ስራ አለህ? ለምን እንዲህ ተናገርክ? የሚል ውዝግብ ይነሳል። ከዚያ «ሰርጎ ገቢ» እና «ወያኔ» የሚሉ ተተጥላሞች ይሻሻሉናል። እነዚህን ሁኔታዎች ለማስወገድ በባለሙያ የተዋቀረ የኮሙኒዜሽን ክፍል የግድ ያስፈልጋል።

ለላው ትልቁ የተቃሚ ፓርቲዎች ድክመት በሀዘባዊ እና በአገራዊ ጉዳዮች ላይ ተሳትፎ ማጣት ነው። ይሄ ማለት ግን «አንድነት» ፓርቲ

ሰሞኑን ከኢህአዴግ ተወራ ያከበረው አይነት «የብሔር ብሔረሰቦች ቀን» ማለቱ አይደለም። ይሄ በግልጽ ከስረት ወይም ሽንፈት ነው። በሰው አጀንዳ መንጫማት። እንዲህ ያልኩት ለምን የብሔር ብሔረሰብ ቀን ይከበራል የሚል ቅሬታ ጥርጅ አይደለም። ከፓርቲው አጭም እና ፍልስፍና ውጭ የሆነን፤ ነገር ግን ሌላ ፓርቲ ስላከበረው ብቻ ወስዶ ማክበሩ ስላልገባኝ ነው። እናም «ሀዘባዊና ሀገራዊ ተሳትፎ» ከተቃዋሚ ፓርቲዎችም ይጠበቃል ስል። ለምሳሌ የኑሮ ውድነትን አስመልክቶ መግለጫ ማውጣት፤ መንግስት የሚሰራቸው ስህተቶችን ጊዜ ሳይሰጡ ለህዝብ ማጋለጥ እና የመሳሰሉትን ለማለት ነው። ይሄ አንድም መሰረትን ወደ ህዝብ ለማስረግ የተሰለ አማራጭ ሊሆን ሁለትም የፓርቲውን ሀዘባዊነት ማረጋገጫ ነው። መቼም በዚህ በኩል «ኢዴፓ» የተሻለ ነው። የኑሮ ውድነቱን አስመልክቶ በሰጠው መግለጫ ብቻ ሳይሆን ከዚህ ቀደም ለምሳሌ ከኤርትራ ጋር የነበረው የድንበር ግጭት መፍትሔን አስመልክቶ፤ በአሰብ ጉዳይ በመሳሰሉት ያለማው ደምጽ አስፈላጊ ስለነበረ ነው።

የአገራችን የፖለቲካ ፓርቲዎች ለላው ቁልፍ ችግር፤ ወይ ምክር አይሰሙም፤ አሊያም ጭራሽ፤ አማካሪ የሚባል ነገር የላቸውም። ምክንያቱም የፖለቲካ ስራ ሊሰራ የሚችለው ስሜት ፈንቅሎት በቢርካቸው ተገኝቶ፤ አሊያም በስልክ በሚመክሩባቸው ሰው አይደለም። በተደራጀ እና በተጠናከረ መልኩ በአያንዳንዱ ዘርፍ የካበተ ልምድ ያላቸውን አማካሪዎች በመመደብ በመሆኑ ነው።

አብዛኛውን ጊዜ እንደ ሚገባኝ በኢትዮጵያ ፖለቲካ የተሰላሰሱት ገዢዎች ፓርቲን ጨምሮ ወይ ጥቾች ናቸው አሊያም ፖለቲከኞች አይደሉም። «የጅል ሚስጥር ሲጣሉ ይወጣል» እንደሚባለው እነ ፕሮፌሰር መስፍን ከአነ ኢንጂነር ግዛቸው ሲጣሉ በርካታ ሚስጥሮቻቸው ፀሀይ ጥቃቸው፤ ልክ ሀውሳት ሲከፈል አቶ መለስ «ሀውሳት ከአናቷ በሰብሳቅ» እንዳሉት። ይታያቸው የሀውሳት ሊቀመንበር አቶ መለስ ናቸው። ሀውሳት ደግሞ ከአናቱ በሰብሳቅ ያሉን አራሳቸው መለስ ናቸው። «በስባሽ» ተብለው የተባረሩት ደግሞ ከአናት ዝቅ ብሎ ግንባር አካባቢ ያሉት ናቸው። ይሄ ነው እንግዲህ የሞኝ ሚሊጥር ማለት። የተቃዋሚ ፓርቲ አመራሮችም ትልቁ ችግር ይሄ ነው። ልክ ፀባ ሲፈጠር የ17 አመት የግምገማ የፈላጊነት ልክዛልህ። ራፖርታቸው ይፋ ይሆናል። በዚህም ሁሉም ግምት ላይ ይጠይቃል ማለት ነው። ከዚህ ሁሉ ግን ወርሃዊም ይሁን አመታዊ የግምገማ ጥርግሬም ይግና መሆን እንደሚጠበቅባቸው ዘንግተውታል። በእርግጥ ከባላችን እና

ከአስተዳደራችን አኳያ የሰውን ድክመት እኛ ስህተት ፊት ለፊት መንገር አንችልም ይሆናል። ይሄንን ባህሪ ግን ለእድርና ለእቁብ አመራሮች ትቶ ነው ፖለቲካኛ የሚከነው። ለፖለቲካ ፓርቲ አመራር የሚያስፈልገውን የግምገማ ደግንነት ነው።

«ባትዋጋ አንኳ በል እንገፍ እንገፍ፤

ያባትህ ጋሻ ትጋኑ ይርገፍ» የሚለው ስሜት መከርከሪያ ግጥም የሚጠቅመው ጥይት ለመተኮስ ብቻ አይደለም። ደማን ደማ፤ አካፋን አካፋ ለማለትም መሆን አለበት። አሊያ ህገ ደንቡን ሽራነዋል፤ ርዕዮተ አለሙን ትተነዋል፤ ለመርህ ከመቆርቆር ይልቅ፤ ለጥቅም መቆም፤ አመራርን ከመከተል ለግለሰብ ታማኝ መሆንን አንደስራ መመሪያ እየወሰዱ መጓዝ የመታገያ ጊዜን ማርዘም ብቻ ነው ትርፋ። ነገሩን ጠበብ ስናደርገው ደግሞ የፖለቲካ ፓርቲ መሪ ነኝ ብሎ ለማንፈልል ይሆናል።

አሁን ያለውን ሁኔታ እንነጋገር ከተባለ ግን በፓርቲዎቹ በራሳቸው ስርአት አልበኝነት እየሰፈነ ነው። የየድርጅቶቹ ምሰሶ እየተናደ ነው። ፓርቲዎቹ ከጽ/ቤታቸው ውጭ ህይወት አልባ ሆነዋል። የአብዛኛው ፓርቲ አመራርም በእድሜና በጤና የሚፈለግባቸውን ያህል ሊርጡ የሚችሉ አይደሉም። ወሳኝ ጊዜ ዛሬ ነው። ምርጫ በሌለበት፤ አገር በሰከነበት ወቅት ላይ ጥርት ያለ አቋም ይዞ ጠንካራ ድርጅት መፍጠር ያስፈልጋል። አሁን በምርጫ 2002 ሁሉም ፓርቲዎች ተሸንፈዋል። በሚቀጥለውስ? ይህንን ጥያቄ ለመመለስ አስቸጋሪ ነው። ስለዚህም ያሉት የፖለቲካ ፓርቲዎች ራሳቸውን ማጥራት፤ ቁርጠኛ አቋም መያዝ፤ ድርጅታዊ መዋቅራቸው የማስፋት ስራ መስራት ይኖርባቸዋል። በየክፍለ ሀገሩ ቢሮና ብዙ ሺ አባላት አለን የሚሉ ፓርቲዎች የቢሮውን ኪራይ ማገድ የሚከፍለው? ብትሏቸው ከዋናው ጽ/ቤት የሚላክ ገንዘብ ነው ይሏቸዋል። ታዲያ ያ ሺ ምንተሺ አባላት የራሱን ቢሮ ኪራይ መክፈል እንዴት አቃተው? ብትሏቸው አይነግሯቸውም ወይም አልተረዱትም። እንደምናውቀው ከፍለ አገር የቤት ኪራይ ውድ አይደለም። የአብዛኛው ፓርቲ የክልል ቢሮዎችን የምርጫው ሰሞን አይቻቸዋለሁ። ወርሃዊ ኪራያቸው ከሶስት መቶ እና ከአራት መቶ ብር አይበልጥም። ነገር ግን በዚያች ከተማ ውስጥ ስንት አባላት አሏቸው? ብትሏቸው ከ5 ሺ በላይ ይሏቸዋል። ነገር ግን እነዚህ 5 ሺህ ሰዎች ሶስት መቶ ብር የቢሮ ኪራይ መክፈል አይችሉም። ይሄ መቼም ቢሆን የአባላት ድክመት አይደለም። ሆኖም አያውቅም። የዚህን ችግር ምንጭ የማይራጀት እና ንቃተ ህሊናን የማዳበር ድክመት ያለበት አመራር ነው። በማይራጀት

እና በማንቃት ላይ የተሻለ ስራ ቢሰራ 5ሺ አባላት በወር አንድ ብር እንኳን ቢያዋጡ ከቢሮ ኪራያቸው አልፎ በምርጫ ወቅት የሚፈጠረውን የአቅም ችግር አባይ በረሃ ላይ ይስቀረው ነበር። ለዚህም ነው በቅንነትና በቁርጠኝነት የለውጥ ድልጽዩን ታሻግረናላችሁ ብለው አምነው የተከተሏችሁ አባላቶቻችሁ በእናንተው ድክመትና ብቃት ማጣት ተስፋ እየቆረጡ ሲበተኑ ወይም ወደማይፈልጉት እና ወደማያምኑበት የፖለቲካ አቋም ሲለጠፉ የሚታዩት። እነዚህ ሁኔታዎች የማይታረሙ ከሆነና በነባሩ ልማድ ዘንድርም የምትጓዙ ከሆነ ፓርቲዎቻችሁ «በህይወት ኖረው፤ ህዝባዊ አደንዳ ይዘው፤ ራዕይ ኖሯቸው» ሳይሆን የኢህአዴግን የታይታ ዴሞክራሲ ጨዋታ ለመጫወት የተዘጋጁ አሻገጉሊቶች ሆነው ነው የሚቀሩት።

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 115 ታህሳስ 15 2003ዓ.ም

ኦህዴድን በጨረፍታ

ለታዋቂው የሰነድ ሰው በአሉ ግርማ ሞት መንስኤ የሆነው የቀይ ከብብ ዘመቻ በኢርትራ ወንበደዎች የበላይነት ተጠናቀቀ። በእርግጥ ይህንን ዘመቻ ለማክሸፍ በፍትሕ በክርክበት ግንባር የተሰለፉት አላያስ አፈወርቂ እና ጆሌዎች ብቻ አልነበሩም፤ በአርከበ እቁባይ እና በተፈራ ዋልዋ የሚመሩ ጆሌዎችም (በወቅቱ የመንግስት ሚዲያ የሚጠቀምበት ቃል ነው) ከኤርትራ ወንበደዎች ጉን ተሰልፈው «የኢትዮጵያ ጻር ድንበር ቀይ ባህር ነው» የሚለውን የኢትዮጵያ ሰራዊት ከግራ እና ከቀኝ አጣድፈው «ሳንዲዊች» አደረጉት። ከቀን ወደ ቀንም ሻዕቢያ ጥቃቱን እያጠናከረ ሄደ። ከእሱ ታት አንድ ቀንም (በ1976 ክረምት) በምሳዋ ወደብ ላይ መጠነ ሰፊ ጥቃት ሰነዘረ። እናም በዚህ ድንገቱ ጥቃት የመንግስት ሰራዊት ማፈግፈግ ሲጀምር የተወሰኑ የመንግስት ወታደሮችም በምርኮ ተይዘው ወደ ሳህል በረሃ ተወሰዱ። በወቅቱ ማንም ሰው ቢሆን ከነዚህ ምርኮዎች መካከል የተወጣጡ ወታደሮች ዛሬ የገዢው ፓርቲ አባል የሆነውን አህዴድን ይመሰርታሉ ብሎ ያሰቡ አልነበረም። የሆነው ግን እንዲያ ነው።

በትግራይ በረሃዎች ከህወሓት ጋር በጋራ ይገባቸዋል የነበረው «አህዴን» በ1977 አንድ ቡድን ወደ ሳህል ይልካል። ቡድኑ በአህዴን ሊቀመንበር ያሬድ ጥበቡ እና የአመራር አባል በሆኑት በአቶ በረከት ስምጽን የሚመራ ነበር። ይሄ ቡድንም በኤርትራ መሬት ከኤርትራ ወንበደዎች ጋር በአንጻን ጉዳዮች ላይ ከተወያየ በኋላ ተማርክው ሳህል ከሚገኙት ከኢትዮጵያ ወታደሮች መካከል ትግሉን መቀላቀል የፈለጉትን ይዘው ወደ ትግራይ ይመለሳሉ። ከእነዚህ ውስጥም አባዱላ ገመዳ፤ ከማ ደመቅላ፤ ባጫ ደበላ፤ ኢብራሂም መልካ፤ ጌታቸው በዳኔ፤ የፍታል ደበላ፤ ሞቲ /ለሰሞን/... ይገኙበታል ይላል ከወደ ተከቤ የአገኘው የታሪክ ድርሳን።

አህዴድ

«አህዴድ» (የኦሮሞ ህዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅት) አዝያም በመጋቢት 2003 21ኛ አመት የምስረታ በአሉን አክብሯል። ከእነዚህ እና ከገናጠኛው ነፃ ሊያወጣን የተቋቋመ ድርጅትን እንዴት የአቅማችንን ያህል እንኳን

አናግዘውም? እስቲ ቢያንስ 21ኛ የምስረታ በአሉ በተከበረበት ሰሞን እንኳ ታሪኩን በመፃፍ የአቅማችን ልተባበረው በሚል ቅን መንፈስ ተነሳሰቼ ነው ይችን አጭር ዳሰሳ ያዘጋጃለን።

ድርግን ለመጣል በተደረገው የትጥቅ ትግል ዘመን «የብሄር ጭቆና» የምትባለው ፖለቲካ ሁኔታ የመጣውን ነገር ያሳያል። ለነገሩ ዛሬም ነች። እናም ህወሓት የኦሮሞ ህዝብ በቅኝ ግዛት ተይዞአል በሚል መከፋት ከተቋቋመው አነጻ ጋር ደሀና የተባለ መግባባት ነበረው። ውሉ አድርጎ ግን የአነጻ አመራሮች የምር ኦሮሞዎች መሆናቸው (ተለጣፊ መሆን ያለመፈለጋቸው) የህወሓት ሰዎችን እየገባቸው ሄደ። ይሄ ሁኔታም ለወደፊት አስፈጻሚ በሆነው ህወሓት «አባ መላዎች» መላ ማፈላለግ ተጀመረ። እናም መላ ተገኘ። አነጻ ያልሆኑ የኦሮሞ ተወላጆች በባትሪ ተፈልገው አህዴድ በሚል ስም የወቅቱን የትግል ቋንቋ «ትግረኛን» ኦሮሚያ ውስጥ ያስተረጉው በንድ ብቻ እንዲደራጁ ተደረገ። ጊዜውም ወርሃ መጋቢት 1982 ነበር።

«አባ መላዎች» የህወሓት ሰዎችም ከሳህል በረሃ ያመጧቸውን ወታደሮች ለአነጻ አፀፉ አዘጋጃቸው። ለእነዚህ ከድርግ ወታደርነት ወደ ድርጅት መሪነት ለተሸጋገሩት ምርኮዎች ወላጆቻቸው ያወጡላቸውን የአማራ እና የትግራይ መጠሪያ ስም በኦሮምኛ ቋንቋ ትርጉም በሚለጥ መልኩ እንዲለወጥ ተደረገ። ከዚህ በኋላ ከገፈ ገ/መድሀን ምርኮዎች ተከቤ ጻርቻ ለበሰባቸውና አንዱን ሊቀመንበር፤ ሌላውን ዋና ፀሐፊ፤ ሶስተኛውን ም/ሊቀመንበር፤ የቀረውንም የሰራ አስፈጻሚ አባል እያደረጉ የኦሮሞ ህዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅትን አደራጁ።

ከማ ደመቅላ ሊቀመንበር፤ ኢብራሂም መልካ ዋና ፀሐፊ ሆነው ሳለ የትግሉ ደል ባህር ጻር ሲደርስ ደግፌ ቡላ፤ ሰላማን ደደፎ እና አበራ ሀይለ ከአህአዴግ ራዲዮ ጣቢያ ለራተኛነታቸው ወደ አህዴድ ነፃ ዝውውር አደረጉ። እንግዲህ አህዴድ እንደ አህዴድ የተሳተፈበት የመጀመሪያውም፤ የመጨረሻውም ወታደራዊ ዘመቻ «ዘመቻ ዱላ ቤሰሰማ ወልቂጡማ» (ዘመቻ ለነፃነት እና ለአኩልነት) እየተባለ በሚጠራው ነው። ከባህር ጻር ተነሳቶ በቡሬ ዳምት አድርጦ ወደ ወለጋ ተሸገሮ ነቀምፊን ይዞ ጋምቤላና ጅማ ከደረሰ በኋላ ወደ አምቦ እንዲመለስ የታቀደለት በዚህ ዘመቻ ነው። የዱላ ቤሰሰማ ወልቂጡማ ዘመቻ አዛዦች አዲሱ ሰገሰ እና አባ ዱላ ገመዳ ያባላሉ።

ከዚህ ጎን ለጎን በአባ ጫላ ስታ የሚመራው የእነግ ወታደራዊ ክፍልም ከአሰሳ ተነስቶ ነጂ፤ መንጃ፤ አይራ፤ ጉሊስ አለም ተፈረ፤ ላሉትላ፤ ሲጂ፤ ዳሌ፤ ጊዳሚ፤ ኢንፈላ፤ ደምቢዶሎ፤ ጊምቢ... እያለ ሄዶ መላ አሮሚያን ከደርግ ነፃ አወጣ። በዚህ መልኩ ትግሉ አለቀ። ማን ተተካ? አህዴድ ወይስ ሀውሐት?

በአርግጥ በዚህ ዘመቻ የተሳተፉት የአህዴድ መላው ሰራዊት አመራሩን ጨምሮ ከ250 አደባቢዎች። ሆኖም አህዴድ የተፈለገው ለመንገድ መሪነት እና ለአስተርጓሚነት በመሆኑ የአህዴድ የተዋጊ የሰው ሀይል ማነስ ሀውሐቶችን አላሳሰባቸውም ነበር። የሀውሐት ዋናው ሰጋት በራሱ አላማ ዙሪያ የተደራጀው እና ትግላችን «ጌታ ለማማረጥ» አይደለም የሚለው እነግ ከሱ የበለጠ አርምኖ ተናጋሪ ታኩ ካልተደረገለት በስተቀር ድፍን አሮሚያን ይዞ ሽው አልም ይላል የሚል ነው። እናም ፍቱን መድሀኒቱ «እሾህን በእሾህ» ይሆንም ዘንድ ትግሉ አስገደደ። ስለዚህም ከ1983 ወርሃ ግንቦት በጎሳ ዋና ቢሮውን ነቀምቴ ላደረገው አህዴድ አምላክ ይሆን ዘንድ ከሀውሐት የአመራር አባል አንዱ ሰለሞን ጢሞ ተቀባ። አህዴድ ያለሰለሞን ጢሞ አንዳች አንኳ አንዳያደርግ በእቡን አረጋጃ ስም ግዝት አደረገ። እነግም ይችን ሁኔታ አንደ ዳመራ አላት አርገበገባት። «አህዴድ የትግራ ተላላኪ ነው» ሲል በይፋ ቀስቀሰበት። ከዚህ በጎሳም ድፍን የአሮሞ ህዝብ ከአህዴድ ጋር አይን እና ናጫ ሆነ ይላሉ የታሪክ ተመራማሪዎች።

ተስፋፋ ገ/አባ የተባለ የሀውሐት ካድሬ የነበረና ከድቶ ከሀገር የወጣው ሰው «የጋዜጠኛው ማስታወሻ» በሚለው መጽሐፉ «ከለታት አንድ ቀን የአህዴድ ደጋፊ የሆነ እና የተማረ ሰው ከአሜሪካ ወደ አዲስ አበባ መጣ። በአንድ ግብጥ ላይም መለሰን እንዲህ ሲል ጠየቀው 'አህዴድ እስከ መቼ ነው በሃምሳ አለቃዎች የሚመራው?' መለስም መለሰ 'በአርግጥ ሃምሳ አለቃዎቹ አቅም እንደሚያጥራቸው እናውቃለን። ነገር ግን የታማኝ ሰው አጥረት አለብን» እውነቱን ነው ይህን ሳነብ መቼም ይሁን መቼ መለስ በኢትዮጵያ ፖለቲካ ላይ በራሱ የሚተማመንና አቅም ያለው ሰው እንዲኖር እንደማይፈልጉ ገብቶኝ ከልሴ አዘነኩ።

የሆነ ሆኖ ግን በዚህ ወቅት አህዴድ በምሁራኖች እየተጠናከረ ነበር። በደርመን አገር በታሪክ ትምህርት የዶክተሬት ዲግሪያቸውን ያገኙት ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ እና ቦጥቁር አንበሳ ሆስፒታል በሰኳር በሽታ ኤክስፐርት የሆኑት ፕ/ር ጀማል አብዱልቃድር አህዴድን ተቀላቀሉ። ባህርዳር ሊያዝ አብረው የተያዙት ሀሰን አሊ እና በድሉ ማግስት ከደርመን የመጡት ዶ/ር ነጋሶ የአህዴድ ካድሬዎችን አቅም በመገንባት ስራ ተጠመዱ፤ ገና ከጠዋቱም እነግ

ከአህዴድ ጋር አምባገር ገጠመ። የእነግ ትልቁ ስህተት «ይሁን» እንኳ ቢባል ሊተገበር የማይችለውን ነፃ አሮሚያን ካልመሰረትኩ የሚለው ግትር አቋሙ ነበር። የአሮሚያ ከተሞች አቀማመጥ ከተለያዩ ክልል ከተሞች ጋር የተዛነቀ በመሆኑ ገንጥሎ ለመውሰድ የሪፈረንደም ብቻ ሳይሆን የጂኦግራፊም ችግር አለበት። እናም ከነማይሆን ሀሳቡ ከመንግስትነቱ ተባረረ። ኢህአዴግም የሽግግር መንግስት ተመሰረተ አለ። ሀሰን አሊም የመጀመሪያው የአሮሚያ ክልል ፕሬዚዳንት ሆኑ። 12ቱ ሀዋርያት (ያን ጊዜ የነበሩት የአህዴድ አመራሮች ቁጥር ነው) የሽግግር መንግስቱ ፓርላማ (ምክር ቤት) አባል ሆነው ተመረጡ።

እንዲህ እንዲህ እያለ አህዴድ ከአሮሚያ ሁሉንም የአሮሞ ድርጅቶች እየገፋ የሙሴ እባብ ይሆን ጀመር። በ1985ዓ.ም ከአህዴድ መስራቾች ዋነኛው ኢብራሂም መልካ አህዴድን ሰቀቀ። ከድርጅቱ በመውጣትም የመጀመሪያው አመራር ሆኑ። በአርግጥ ከፓርቲ አመራርነት ቢወጡም መላው አልታወቀም እንጂ ኢንቨስተር ለመሆን ችለዋል። ለዚህም መለሰኝ የታጋዮች ባለ ሁለት ነው። የፖለቲካ እና የኢኮኖሚ። እናም የፖለቲካው ባለ ሲሰበር በኢኮኖሚው ይንጠላጠላሉ። ከዚህ በጎሳም ሆነ ሃሬ የአህዴድ ዋነኛ ችግር የከፍተኛ ካድሬዎቹ ገንዘብ የማዘነብ ልዩ ችሎታ ነው። ግርማ ብሩ፤ ሰፍያን አህመድ፤ ጃንዲን ሳዶ፤ ሽፈራው ጃርሰ፤ ዳባላ ጃሌ፤ አልማዝ መኩ፤ አሊ አብደ... የተባሉ የአህዴድ አለቆችም ተፈጠሩ። ያው ታጋይ ከትግሉ ሜዳ ይወለዳል እንደሚባለው መለሰኝ።

መቼም አህዴድ ዘንድር የአከበረው 21ኛ የምስረታ በአሉን ነው። ነገር ግን በነዚህ ሁሉ አመታት ስንቱ ትንታግ ታጋዮቹ ለሙሰና ተገቢረከኩ? ስንቱስ «ያልተንበረከኩን» የትግል መዝሙር በአሮሞኛ ተርጉሞ ዘመረ? ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ ስለዚህ ጉዳይ ሲነግሩኝ «በ1989ዓ.ም አህዴድ ግምገማ አደረገ፤ እናም ከከፍተኛ ካድሬዎቹ እስከ አርሶ አደር አባላቶቹ ድረስ ገምግሞ 10ሺ የሚሆኑትን አባላቱን አባረረ፤ ከነዚህ ውስጥ በነፍስ ማጥፋት እና በዝርፊያ የተሳተፉትን 184 አባላት አሰረ። በወቅቱ ድርጅቱ የቀረው አባል 300 ብቻ ነበር። እነሱም ቢሆኑ ጥፋት ሳይኖርባቸው ቀርቶ ሳይሆን ጥፋታቸው ቀላል ስለሆነ በማስጠንቀቂያ ታልፈው ነው» ብለውኛል። እግዛ ዋቀቶ! እንዴት ሆኖ ነው ከ10300 አባላት አስር ሺው በግምገማ የተባረረው? በዚህ አይነትማ አሮሚያ ምኑን ተረፈች?...

ለላው ለአህዴድ ታላቁ ፈተና የ1993 የሀውሐት ክፍፍል ዘመን ነው። በዚህ ጊዜ አብዛኛው የአህዴድ እና የደህረደን አመራሮች ካፈነገጠው ቡድን ጎን ቆሙ። በተለይም ነጋሶ እና ኩማ። መሀል ላይ አህዴድን ለኛው ወደ ባህር ማዶ ከከበለለት የናታል ደቢላ እና ሀሰን አሊ በተጨማሪ የድርጅቱ

ቁልፍ ሰው እና የአገሪቱ ፕሬዚዳንት ሥር ነጋሪ ገዳም በይፋ አህዴድን ለቀቁ። ከግ ደመቀላ ትንሽ ተንግሚግጪው ግለሰብ በማውረድ ተመለሰ። በሆንም በቅጣት መልክ ከኦሮሚያ ክልል ፕሬዚዳንትነታቸው ተነስተው ወደ ኢሚግሬሽን መ/ቤት ተላኩ። አባዱላም ተኳቸው። በዚህ ጊዜም ይላሉ ነጋሪ ሐሳባዊ እና በወንጀል ያሰርናቸውን አባላት ለቀ ወደ ስልጣን አመጣቸው። እንደ ነጋሪ ገለጻ ከሆነ በየካቲት 4 በመጋቢት 2003 ዓ.ም በግምገማ እየታሰሩ ያሉት የአህዴድ ሰዎች አባዱላ ከአሰር ቤት ፈተው ስልጣን የሰጧቸው ናቸው።

የመሰሰ ምስጢሮች

ዶ/ር ነጋሪ እንዲህ ይላሉ።

«ከዘፍጽሉ በኋላ መለስ በአህዴድ ከተቸኘው አባላት እየመለመለ ወደ ሲቪል ሰርቪስ ኮሌጅ ላከ። እነሱም መከታተር ከድርጅቱ አለማየሁ አቱምላ፣ ጣባ እና የመሳሰሉት ናቸው።»

የኔ ትልቁ ጥያቄ በአህዴድ አሮሚያ አተረፈች ወይስ ከሰረች? የሚለው ነው። በአርማጥ ዲገሽ የሚባል የአህዴድ የንግድ ድርጅቶችን የሚቆጣጠር ማህበር ተቋቁሞ የብሔራዊ ባንክ ገዢ የነበሩት ዲባላ ጃሊ ይመሩት ነበር። ከጫት እና ከቡና ንግድ የምር እስከ ወፍሮ ተክለ እና የትራንስፖርት አገልግሎት ድረስ ቢለማራም ትርፍ ቀርቶ ዋናው (መነሻ ካፒታል) የት እንደደረሰ ዲያብሉስም ቢሆን አያውቀውም። ሌላው የአህዴድ አፅምን (በዚያውት የለም ብዬ ነው) የሚያስወቅለው በእነግ ስም ከ20ሺ በላይ ክልጅ እስከ አዋቂ የአርሞ ተወላጆች ሲታሰሩ «እንዴት? ለምን?» ከማለት ይልቅ ተባባሪ መሆኑ ነው። ምናልባትም እነግ ይሄ ታይቶት ይሆን ገና ከመነሻው «ተላላኪ» ሲል አህዴድን የተቸው? እንጂ ለእኔ ግን የአህዴድ 21ኛ አመት የምሰረታ በዓል መከባረ ራሱ የሚገረብጥ ሆኖበኛል። ምክንያቱም አህዴድ ከፖለቲካ ፓርቲነቱ ይልቅ የዘረፋ ማህበርነቱ ይገላል። ሌላው ቀርቶ በአሉ እየተሰበረ እንኳ በግምገማ በርካታ ተጠርጣሪ ሌባ ካደራጃቸው በወረክቦ እየተለቀሙ ነው። ወደ አህዴድ ሲገቡ የሰር ጎጆ ውስጥ ይጥሩ እና በአናታቸው ላይ የሰሉን ባርኔጣ ብቻ ይደፉ የነበሩ አባላቱ በአመቱ ማርሳ ቦሮ ኪፕ አድርገው ሺላ ውስጥ መጥሮ መደመራቸውን ባሉ ኮረብቶች ላይ ሆነን ተልቁል አይተናል። ገዳማ! መንጂ! የሊካባ! አንፈለ! ገርጃጃ! አጋር! ደራ! ነጥም፤ የመሳሰሉ የቡና ከተሞች ለአለም ገበያ ካቀረቡት ቡናቸው ያተረፉት «ቡና ቡና የኢኮኖሚ ዋልታችን ቡና ቡና...» የማለውን

ዜማ ብቻ ነው። በተረፈ የአርሞ አርሶ አደር ዛሬም እንደ ድርሰው ጠግቦ አይሰማም! በደህነት ጠስጥ ነው ነገረውን የሚገፋው።

...እነሆም አለማየሁ አቱምላ ዛሬ የአሮሚያ ክልል ፕሬዚዳንት እና የአህዴድ ሊቀመንበር ናቸው። በአርማጥ ለዚህ የበቁት ሲቪል ሰርቪስ ብቻ ተምረው አይደለም። ከሁለት ወይም ከሶስት አመት በፊት ይመስላል ለእንደ አመት ያህል ቻይና ቆይተው ልምድ እና አውቶት ቀስመው እንዲመጡ የተደረገው።

እነሆ ለጥንጥም በአባዱላ የስልጣን ዘመን አሮሚያን የዘረፉ ካደራጃችን በቻይና ዛሬቱ እየዘረፉ ነው። በአርማጥ የአህዴድ የፅዳት ዘመቻ ከፖለቲካ የዐፋ ከሆነ መልካም ነው። ግን የአሮሚያ ችግር መስሩ ብቻ አይመስልም። የአርሞ ሀዝብ ፍላጎትም እነግ መጥቶ ያስተዳድረኝ የሚል አይመስለኝም። ይልቁንም ዲሞክራሲያዊ እና ኢኮኖሚያዊ እንዲሁም ማህበራዊ መብቶቹ ተደፈጠው ነው። የቻይና ተማሪው አለማየሁ አቱምላም ለዚህ መልስ መስጠት ይኖርባቸዋል። የዘንድሮው የአህዴድ ግምገማ በመስሩ ላይ እንደሆነ ለምቻለሁ። ያልሰማኝቸው። ግምገማያ ያደንዳቸውም ሊኖሩ ይችላሉ። ለምሳሌ በ1989ኛ ግምገማ «ጫት ይትማል» ተብለው የተገመገሙ እንደነበሩ ትዝ ይሰኛል። ለነገሩ እኮ ጫት ሽጡ ሲባሉ ከቃሙት እንዴት ላይገመገሙ ይችላሉ? የዲገሽ ስራ አስኪያጅ የቀረበባቸው ግምገማ ይሄ ነበር።

ከዚህ ቀደም በአዲን የተባለው ሌላኛው ትግርኛን ወደ አማርኛ ተርጓሚ ድርጅት የምሰረታ በአሉን ሲያከብር «የብአዴን አባላት ጠግበው በልተው ሊሆኑ ይችላል እንጂ አማራው መቸ ጠግቦ በላ?» ብዬ መሃፈ እንደ ወንጀል ተቀጥሮ በፈጸራል ፖሊስ ማዕከላዊ ምርመራ ቢሮ የተከሰሽነት ቃሉን ሰጥቼበታለሁ። ይሄ ግን የአህዴድ ሰዎች ሀንፃ ገንብተው አከራዩ ወይም መሬት ቸበቸቡ እንጂ የአርሞ ሀዝብ ምን ተጠቀመ? ብዬ እንዳልጠይቅ ያደርገኛል ማለት አይደለም። ይሄማ እንዴት ሊሆን ይችላል? ይግጥም እኮ «እኛውቃሉን ብንናገር እናልቃለን» የሚል አባባል በፍትህ ጋዜጣ ቦታ የለውም።

የሆነ ሆኖ አህዴድ 21ኛ አመት የምሰረታ በዓሉን በደማቅ ሁኔታ አከብራል። ይሄ መልካም ነው። የተረሳው ጉዳይ ግን ድርጅቱ የማያውቃቸው አልፋ አልፋ የአርሞ ከተሞች መኖራቸውን ነው። ለምሳሌ በበፊቱ ግምገማ ሽፈራው ጃርሶ «አርሲ ውስጥ የአባታቸው ቤት ወደሚገኝበት ገብር ድረስ መንገድ አስገብ» ተብለው ተገምግመዋል። ለኔ

ህንፃ ሰርተው ከሚያከራዩት መሰረቶች ይሄ በእጅጉ የተሻለ ነው። የአሮሚያን ቡና ሽጦ ሲወጥስ ባንክ ከሚደብቅ ካድሬ ወደ አባቱም ሆነ እማቹ ቤት የሚወስደውን መንገድ ቢያሰራ ሺ ጊዜ የተሻለ ነው። ቢያንስ በመንገዱ የአባቱ ጎረቤቶችም ይጠቀማሉ። ብር ዘርፎ ቢደብቅ ግን ሚስት እና ልጆቹ ብቻ ናቸው የሚምነሽነሹበት።

አህዴድ ጊዜ አመት የምስረታ ዕዓሉን ባከበረበት በዚሁ ክብረ በዓል ወቅት በርካታ የአሮሞ ተወላጆች አመፅ ለመቀስቀስ አሲረዋል ተብለው እየታሰሩ ነው። አህዴድ ይሄንን ጉዳይ እንዴት ያየዋል? ወይስ ዛሬም «አሮሞ አመፅ ይቀሰቅሳል» የሚለውን የሀሰት የውገዳ ክስ ከሌላ ክልል ኤክስፖርት ማድረጉን ቀጥሏል?

መቼም ስለአሮሞ የዘር ግንድ ስናወራ መነሻችን ባረንቴማ እና ቦረን ናቸው። ባረንቴማ ስድስት ልጆች ነበሩት ከረዩ! ማራዋ! ኢቱ! አካቹ! ዋራንቴሳ እና ሁምባ! እንዲሁም ደግሞ ቦረን ሲፒራን ወለደ! ሲፒራ ዴቻን ወለደ! ዴቻንም ሚጫን! ሚጫም ዳሌን! ዳሌም ጅዳን ወለደ። በቃ በአጠቃላይ የአሮሞ የዘር ግንድ በነዚህ ውስጥ ይጠቃለላል። ታዲያ አህዴድ ከየትኛው ይሆን? ከባረንቴማ እና ከቦረን? ወይስ ከሌላው?

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቀጥር 128 መጋቢት 16 2003 ዓ.ም

ኢህአዴግ «ከውራ ፓርቲ» ሲከ?

«ምንም እንኳን እንደ ፓርቲ ከሁለተኛው የአለም ጦርነት ማብቂያ ጀምሮ እስካሁን ጃፓንን የመራበት ሁኔታ ቢፈጠርም ይኼው የአንድ ፓርቲ የበላይነት የተጠበቀው ዴሞክራሲያዊ መብቶች በተከበሩበትና የፓርቲዎች ነፃ ውድድር ባለበት ሁኔታ ስለሆነ በመሰረቱ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ነው ሊባል የሚችል ነው። አንዳንድ ፀሐፊዎች ይህንን ለየት ያለ ሁኔታ ከምዕራቡ አለም 'ሌበራል ዴሞክራሲ' ለየት አድርገው ለመግለፅ ሲሉ የአንድ ፓርቲ የበላይነት ያለበት ዴሞክራሲ (Dominant Party democracy) ይሉታል።

(ይህ ዕሰፍ አዲስ ራዕይ መጽሔት ልዩ ዕትም ጥቅምት 2000 «የታሪክ መጨረሻና ሩቅ አዳራሽ የኤስያ እድገት» በሚል ርዕስ ታደሰ ገ/ወልድ የተባሉ ፀሐፊ ከፃፉት የተወሰደ ነው። እንደሚታወቀው እና እንደሚነገረው ታደሰ ገ/ወልድ የጠቅላይ ሚኒስትር መለስ የብዕር ስም ነው። መቼም ንጉሱም ሆነ ጠ/ሚኒስትር የብዕር ስም መጠቀም የለበትም የሚል የህግ ክልከላም ሆነ የልማድ አሰራር የለምና ጠ/ሚኒስትር ባሉት የብዕር ስም መፃፍ «የተጋደሉለት» መብታቸው መሆኑን አስምረንበት ቁም ነገርን ብቻ እንዳስሰ።)

«አዲስ ራዕይ» ኢህአዴግ «የንድፈ ሀሳብ» መጽሔት የሚላት ነች። ይች መጽሔት ነች እንግዲህ ከዛሬ ሶስት አመት በፊት ስለአወራ ፓርቲ (Dominant Party) ጥቅምና አስፈላጊነት ስትሰጠው የነበረችው። ከላይ በጠቀስኩት አትም ላይ ርዕስ አንቀጽም እንዲህ የሚል «ቀናና» ይዞአል፡-

«መጽሔቱ የተቀመጠለትን አላማ አሳክቷል ሊባል የሚችለው በየወሩ መታተሙና የህትመት ኮፒም ማደጉ ሳይሆን አላላት በጊዜው ሊያነቡት! ሲወያዩበትና መልእክቶቹን በሚገባ ሲጨብጡዋቸው! ያገኙትንም ግንዛቤ የተግባር መመሪያ አድርገው ሲጠቀሙበት እንደሆነ የሚያከራክር አይደለም» የሚል።

የግንባር የንድፈ ህሳብ መዕረፍ በግልፅ «የምታነቡትን የተግባር መመሪያ አድርጉ» ይላል። በእርግጥ የድርጅቱ ልሳን፤ ለድርጅቱ አባላት ያሻውን ማለት ይችላል። የኔ «ፍሊግ» የሚያጠነጥነው ኢህአዴግ «አውራ ፓርቲ የሆነኩት ሳላለበው በድንገት ህዝቡ ስለመረጠኝ ነው» የምትለውን የብሔር ብሔረሰብ ባንዲራ መሳይ ጨርቅ ወደ በደንብ ማውለብለብ አሏልም ማሸራድ ነው።

ታዲያ ገብረመልድ (መላክ ዜናዊ) ከላይ ከሰባት አመት በፊት የአውራ ፓርቲ ዴሞክራሲያዊነት፤ ልማተዋነትና አስፈላጊነት የሚሰብክ መግባታቸውን አባላቸው የተግባር መመሪያ እንዲያደርጉት ሲተሰብሩ እና ሲያስተሳሰቡ ከረመ። በጋላ፤ ያለበት ተሳካፊ፤ ያለውት ግብ መትቶ ፓርቲያቸው አውራ ፓርቲ መሆኑን ሲያረጋግጡ፤ ከሰባት አመት በፊት የተበተነው መመሪያ ተረሳና እንዲህ አለ። «ኢህአዴግ አንድም ቀን አውራ ፓርቲ ለመሆን ሰርዶ አያውቅም። ነኝም ብሉም አያውቅም። ነገር ግን አውራ ፓርቲ ያደረገው ህዝቡ ነው» መቼም ይሄን ያሉት ለኔ ለባቼዬ እንዳልሆነ ያያችሁት ነገር ነው። በወርሀ ታህሳስ 2003 ዓ.ም የአውራው ፓርቲ አውራ አባላት በተሰበሰቡበት በፓርላሚው እንደሆነ አገሪቱ ምስክራ ነው።

እነዚህ እንግዲህ በዚህ ማዕተፍ ውስጥ ሆነን ኢህአዴግ አውራ ፓርቲ የሆነው ሳያስበው ሳሊሆን በጥንቃቄ ለአመታት በመቀመር እንደሆነ አስረጅ የምላቸውን ምልክቶች አለፍ አለፍ አያልን ብናይ መልካም ነው።

እንደ በወንድርደራ...

የፕላኒታችን የፖለቲካ ፓርቲዎች አስተዳደር (ስርዓት) በሶስት እንደሚከፈል ገና ድሮ ተዕራ ተሰደርሷል። “Single-party system” (የአንድ ፓርቲ አስተዳደር)፤ “Multi-party system” (መድብለ ፓርቲ ስርዓት) እና “Dominant party system” (የአውራ ፓርቲ ስርዓት)። ለከፋቱ ደግሞ «አባባ ጃዞያ» በወደቁ በዚህች አጭር እድሜ ውስጥ ሶስቱም አይነት የፓርቲ ስርዓቶች እንደ መብራት በፈረቃ ስለደረሱን ለባህሪያቸውና ለመለያቸው ለአይን ምስክር አብቅቶናል።

«አለባበስ እንደ ፍቅረ ስላሴ ወግደረሰ፤ አበላል እንደ ደርግ አባል» አያልን ቡሄ የጨፈርግላቸው የመንግስቱ ጋ/ማርያም ግብረ አበርኝ የመሰረቱት የአንድ ፓርቲ አስተዳደር የምንለውን ነበር። «የኢትዮጵያ ለራተኞች ፓርቲ (ኢሲፓ)»። እናቱ፤ ኢሲፓ እኮ እንዲህ አንገል ከመሆኑ

በፊት ታቦት ተቀርዶለት፤ ምክራብ ታንዋለት ነበረ። አባላቱቹስ ቢሆኑ? እንዲህ ነችና... እንደ ለቡነ ተክልዬ «ባለስድስት ክንፎች» አልነበሩም እንዴ (በእርግጥ የዘንድርዎቹ ከስድስትም ክንፍ በላይ ናቸው)። ዛሬ ኢሲፓ ፓርቲያችን «ነበር» የሚባል ታሪክ ሆኖአል። የኢሲፓ ዋነኛ ባለስልጣን የነበሩት የለንሰ አስፋው ረዳት እንዲሁም ራሳቸውም የኢሲፓ አባል የነበሩ ስለ ኢሲፓ የነገሩን «ነበር» በሚል መጽሐፋቸው አይደል እንዴ!

ኢሲፓ የባቢሉን ግንብን ያህል ፍርስራሽ ከተከመረለት በጋላ ኢህአዴግ መራሹ መንግስት መድብለ ፓርቲ ስርዓት የመገንባት መከራ አድርጎ ነበረ። (በእርግጥ መድብለ ፓርቲውን ራሱ ለይስሙላ እንጂ ውስጡን ለቀስ የሚሉ ተቺዎች ብዙ ናቸው)። የሆነ ሆኖ እስከ 2002ቱ ምርጫ ድረስ የአገሪቱ የባይ በሆነው የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከሁለት በላይ ፓርቲ አባላት (ቁጥራቸው ደለያይ እንጂ) ነበሩበት። እናም ቢያንስ የመድብለ ፓርቲ ፍንጭ «የሰናፍጭ ትንጣት» ታህልም ቢሆን ነበር። በነበር ተረ እንጂ።

“Siyaasaa arsiimoo” (ሲያሳ ተርሲሞ)

ሲያሳ ተርሲሞ በቀቤ ነው። መቼም በቋንቋችን ስለሰፍን ብቻ አነግ ለማለት የሚዳዳው ሞልቷል። አነግ የሚባል ብሔር እንዳለ ሁሉ። ለካስ በአዲሱ ህግ ስለአነግ ማውራት ራሱ አነግ መሆን ነው ተብሏል። በእርግጥ ሀገን መቃወም አይቻልም። ባይሆን ከተከፋፈሉ የአነግ ሰዎች ጋር የሚደራደሩትን የመንግስት ተወካዮች ከአነግ ጋር በማውራታቸው «አነግ» ብሉ ከሰ የህግ የባይነት ማረጋገጡ ሽብርተኛን በእንጭጭ ለመቅጨት ብቻ ሳይሆን መንግስት ስለህግ የባይነት የሚያወራው ከአፍ ያለፈ ይሆናል። ለማንኛውም በቋንቋችን ላይ የምንነጋገረውን አጀንዳ ላልተወሰነ ጊዜ አስተላልፈን የጀመርነውን አንጨርስ። «ሲያሳ ተርሲሞ» ወደ ፌደራል ቋንቋ ሲቀየር «ፖለቲካዊ አስተራቴጂ» እንደማለት መሆኑን ተረዳልኝና ኢህአዴግን «አውራ» ያደረጉትን «ሲያሳ ተርሲሞ»ዎችን ነጥለን እንዴ።

እንደምታውቁት ምርጫ 97 ለቅንጅቱ የብዙ ወንበር፤ ለኢህአዴግ የብዙ ድንጋጤ «ሲሳይ» ነበር። አንዳንዴ መደንገጥ ደግ ነውና ድርጅቱ የ97ቱ ድንጋጤው የመጨረሻው እንጂ የመጀመሪያው እንዳይሆን ብዙ እንዲለፋ አነሳስቶታል። መድብለ ፓርቲ ስርዓት የሚባለውን «ጋራጣም» የሚታጠብበት «ቀደር» መዘጋጀቱ ለነገ የሚተው አልነበረም። እናም ሙሉ ትኩረቱን በ«ሲያሳ ተርሲሞ» ላይ አደረገና አርባ አፈመዝ ያለው የፖለቲካ አስተራቴጂ ነደ። የተነደፈው በተግባር ሲውልም ከአንዱ አፈመዝ

የተረፈውን ሌላኛው አፈሙዝ እየተሻማ የመድብለ ፓርቲ ስርዓት ጥቃቅን አሰቶችን በሚገባ ፈነቃቀለ... የፖለቲካ ፓርቲዎች ማሻሻያ አዋጅ፤ የመያዪያ አዋጅ፤ የፕሬስ ህግ፤ የፀረ-ሽብርተኛ ህግ... የተባለ ተወርዋሪ አጥቂ ጦርም ተደራጀ። አዳዲሶቹ አዋጆችና ህግጋቶችም በምርጫ 97 ኢህአዴግን «እንደ አላዛር» አፈር ገብቶ አስከወጣ ውሃ ውሃ ያሰች የፖለቲካ መንቀሳቀሻ ሜዳዎችን በሙሉ በሾህ ሞሏቸው። ከዚህ ጎን ለጎንም «አፈ ጮማ» ካድሬዎች ከስር ወደ ላይ እንዲላሉ ተደረገ። ሬድዋን ሁሴን፤ ሙከታር ክድር፤ ጋ/ማርያም ደሳለኝ፤ ደመቀ መኮንን፤ ደብረሂዳን ገ/ሚካኤል፤ መኩሪያ ጋይሌ፤ ተፈራ ደርባው፤ ካሳ ተ/ብርሃን...

ለተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች እንቅስቃሴ ስንክሳር የሆኑት አዳዲሶቹ ህጎች ለኢህአዴግ በተቃራኒው ጉልበት ሆኑለትና በየቀኑ ስብሰባ፤ በየቀኑ ግምገማ፤ በየቀኑ ስልጠና... ፋታ አስከፊጣ ተጠመደ። ከከፍተኛው እስከ ታችኛው ድረስ ያሉ ካድሬዎች በአላጌ ማሰልጠኛ ፈርሰው ተሰሩ። የፍቺውም «ጥምቀት ባህር» እክሌ ከእክሌ ሳይል መምህራንን በሙሉ አጠመቀ። የመንግስት መስሪያ ቤቶች፤ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት እና የብድር አገልግሎት ሰጪ ተቋማት ሳይቀሩ በሙሉ በራቸው «ሳሙና ሰተጠመቁት» ብቻ ክፍት ሆኑ። እንደ ሃሳብ ጨዋታ በወረቀት ያሰሉት በተግባር መፈፀሙን ያረጋገጡት መለስና በረከት በልክኛ ፈገግታ ደላቸውን ከገመገሙ በኋላ «ለበለጠ ስልጣን መብቃት (Empowerment)» የሚለው ረጅሙ ዕቅድ መሳካቱ አይቀሬ ለመሆኑ እርግጠኛ ሆኑ።

ይህ ሁሉ ተሰርቶ ለ“Absolute majority” (ለኢ-ፍትሃዊ የበላይነት) የግድ ብዙሃኑ ወደሆነው አርሶ አደር ደጃም መድረስ አለበትና ተደረሰ። ከ«ወድልህ...» ማስፈራሪያ ታክቲክ ጀምሮ እስከ «አርስ በአርስ ማቆላለፍ ሴራ» በመሬት ዋለ። እነ ማዳበሪያ እና የእርሻ መሬት ሳይቀሩ ከዜግነት ይልቅ የፖለቲካ አቋምን ቅድመ ሁኔታ አደረጉ። በትግራይ የነገብሩ አስራት «አረና» ትግርኛ ተናጋሪ ቅንጅት ከሚል «ታክ» ጋር የ17 አመቱ የደርግ መከራ ደራሲና ተዋናይ ተደርጎ ቀረበ። በእማራ ክልል ከኢህአዴግ ውጭ ማሰብ ለርስት ጉልት አልባነት እንደሚያጋልጥ በሰርቶ ማሳያው ሙከራ እንዲማሩ ተደረገ። በኋላ ለአንዳንድ «አምቢ ለመብቱ»ዎች መቀጣጫ «ቡችሌ» የተባሉ የፌዴራል ፖሊስም፤ የክልል ፖሊስም፤ የመከላከያ ሰራዊትም አባላት ያልሆኑ «አንጀት አልባ» ተደባዳሪዎች ተመልሰው፤ ደሞዝ ተቆርጠላቸው፤ ጣቢያ ተበጅቶላቸው «በአዴን ድርጅቱ»ን ያልዘመረውን «አሳደህ በለውን...» ዝፈንለት ተባለ። እናም ስንቱን አባሮ ያኹ ለማራ አርሶ አደር እግር እግሩን ብለው ከቤት አዋሉት። በእርሚያም

እንዲሁ የኦፊሴን እና የአህከ አባላትን በአነግ ስም እንደወጡ አስቀሯቸው። የደቡብም ልዩነት የለውም። ልዩነት አለው ከተባለም ከአነጋይና እንሙር መንደሮች ጀምሮ እስከ ዲላ አናናስ አምራች ገበሬዎች ድረስ ራሳቸው ጠ/ሚኒስትሩ በመሄድ «አደራን አደራ፤ ደሀዴንን አደራ» ሲሉ ነጠላ ዜማቸውን በራሳቸው ድምፅ ማቀንቀናቸው ብቻ ነው። በእርግጥ ከዲላ በኋላ ከሽግግር መንግስቱ (ከ1984) ጀምሮ በየኑ ጴጥሮስ ብቻ በሚመረጡበት ሃዲያም የሄዱት ራሳቸው መለስ ናቸው።

ምን ይሄ ብቻ! የመንግስት መኪናዎች፤ የትራንስፖርት መገልገያዎች፤ ስልኮች፤ ቢሮዎች፤ በኢንደመንት ስር የተቋቋሙት የቢዝነስ የንግድ ድርጅቶች የሚዝቁት ትርፍ የመንግስት ሚዲያዎች... ለፓርቲው Absolute majority ግንባታ የማይተካ ሚና ነበራቸው። በእርግጥ እነዚህ ሁሉ ብቻ በቂ ሆነው አልተገኙም። እናም ጠንክር ወዳሉ የተቃዋሚ ፓርቲዎች «ስርገው የሚገቡ» እደገኛ ካድሬዎችም እንዲዘምቱ እንደተደረገ ይነገራል። «ወደ-ገብ» የሆኑ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ስንቅና ትጥቅ ተመድበላቸው በተቃዋሚ ስም ተቃዋሚውን በመቃወምና በማዳከም የበኩላቸውን አገልግለዋል። በስተመጨረሻም የኢህአዴግ የጥንት የጠቀቱ ምርጥ እቃ የሆኑት ምርጫ ቦርድ፤ የፍትህ ተቋማት፤ የፀጥታ ሀይሎች... «እኛም አለን መብቃ...» ሲሉ የሚችሉትን ያህል ቀለብ ለሚሰፍርላቸው ድርጅት አበርክተዋል።

እንግዲህ ይሄ ሁሉ ድር ተደርቶ፤ አክሮማ ተነክሮ፤ ፈትል ተፈትሎ፤ አብሲት ተጥሎ፤ ጎመን ተቀቅሎ የተገኘን «አውራ ፓርቲነትን» ነው እቶ መለስ «ኢህአዴግ አንድም ቀን አውራ ፓርቲ ለመሆን ሰርቶ አያውቅም...» የሚሉት። እኔ ደግሞ እላለሁ። ኢህአዴግ መሰራት ብቻ ሳይሆን አውራ መሆን ግዴታም እንደሆነ ለአባላቱ በፌዴራል ቋንቋ ጆሮአችን እየሰማ ያስተላለፈውን መመሪያ ነው የፈፀመው። ሆኖም ለድርጊቱ ማሳመኛ «ተምሳሌት» ፍለጋ ጃፓን ድረስ ተከዷል። ለዚህም ነው የአቶ መለስ መጣጥፍ «አንድ ፓርቲ ከሁለተኛው የአለም ጦርነት ማብቂያ ጀምሮ እስካሁን ጃፓንን የመራበት ሁኔታ ቢፈጠርም ይኼው የአንድ ፓርቲ የበላይነት የተጠበቀው ዴሞክራሲያዊ መብቶች በተከበሩበትና የፓርቲዎች ነፃ ውድድር ባለበት ሁኔታ ስለሆነ በመሰረቱ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ነው ሊባል የሚችል ነው» የምትለዋ ስብከት ትንቢት ጃፓን ልንላው የማንችለው። ባይሆን የመጥምቅ የሐንሰ አይነት መንገድ ጠራጊ ነው ልንላው እንችላለን... መንሹ በእጁ ነው፤ አውድማውንም ፈፅሞ ያጠራል፤ ስንዴውንም በጎተራው ይከታል፤ ገለባውን ግን በማይጠፋ እሳት ያቃጥለዋል። ተራራው ዝቅ

ይበል፤ ከረብታው ከቆ ይበል... አይነት ማለቱ ነው። የሐንሰና ክርስቶስ በመሀላቸው ያለው የአድሜ ልዩነት ብዙ አይደለም። ስድስት ወር ነች። እናም የሐንሰ የተናገረው ትንቢት አይደለም፤ በወቅቱ ስጋ ለብሶ ስለተከሰተው ኢየሱስ ነው። ...በምርጫ 97 እና በምርጫ 2002 ያለውም የአድሜ ልዩነት ብዙ አይደለም፤ ለፖለቲካ ስራ ጥቂት ነች። በ97ቱ ጉድ መጣ። ከዛም መንሽ ያለው በመንሽ፤ መንሽ የሌለው በባዶ እጁ ገባበት። ውጤቱም ታየ። የሚቀጠለው ተቃብሎ፤ የሚከማቸው ተከማቸ።

እኔ ኢህአዴግ ለምን አውራ ፓርቲ ሆነ የሚል መግት የለኝም። መግቱ አውራ ሲባል በምንድን ነው አውራ የተሆነው? የሚለው ነው። ሀዘባዊ አደጋ እና ሀዘባዊ ፖሊሲ የያዘ ፓርቲ ዴሞክራሲያዊ ተቋማት በተገነቡበት፤ ተለማኒና ነፃ ምርጫ ቦርድ ባለበትም አገር አውራ ፓርቲ የመሆን አድራሻ ሰፊ ነው። Joan Poul Sartor የተባለ የፖለቲካ ፈላስፋም ይሄንኑ ደጋግሞ አረጋግጧል። መሰሉ ዜናዊ የተባሉ ፖለቲከኞች ከዶክተራት ዲግሪ መመረቂያ ጽሑፋቸው ጀምረው «አዲስ ራሶይ» መጽሔትን ጨምረው የፃፉት ጃፓን ውስጥ አንድ ፓርቲ እንዴት አውራ መሆን እንደቻለና ጠቀሜታውን ነው።

መቼ ይሆን የምንለወጠው? ብለን ሃዘን የሚገባን ግን ከበደ ሚካኤል «ጃፓን እንዴት ሰለጠነች» ሲሉ የጸፉትን አቶ መለስ «በጃፓን አንድ አውራ ፓርቲ አለ» ሲሉ ከጸፉትን ፓር ስናነጻጽረው ነው። ግብረ ውስጥም አውራ ፓርቲ አለ። ታንዛኒያም CCM የሚባለው የጁሊስ ኔሬሬ ፓርቲ ከአውራነትም አልፎ አውራ እየሆነ ነው። የሀንዱ ኮንግረስ እና የደቡብ አፍሪካው ANC አውራዎች ሊባሉ ይችላሉ። Reservation (መስፈሪያው) ግን የፖለቲካ ምህጻር መጥበብና መስፋት፤ የሰብአዊ እና የዴሞክራሲያዊነት መከበርና ያለመከበር፤ በሀገ ፊት እኩል የመጻፍትና ያለመጻፍት፤ መንግስትና ፓርቲ መነጣጠልና ያለመነጣጠል፤ የመገናኛ ብዙሃን፤ የፍትህ ተቋማት፤ የፀጥታ አስከባሪ፤ የምርጫ ቦርድ፤ ገለልተኛና ወገንተኝነት፤ የህገ-መንግስቱ የበላይነት መከበርና ያለመከበር የመሳሰሉት ይመስሉኛል። አሊያም ነገሮችን ሁሉ ከመንግስቱ ሰማይት መግቢያ በማጥባብ በክር አያንጠላጠሉ፤ ሲቪል ተቋማትን በሽካራ የካድድ መጻፍ እያስገቡ፤ ያለአንዳች ይሉኝታ በምርጫ ዋዜማ «የመድረክ አመራሮችን ከምርጫ በኋላ እድሜ ልክና ሞት በሚያስቀጣ ሀገ እንከላቸዋለን» እያሉ ካሸማቀቁ በኋላ «ሀዘቡ ነው አውራ ፓርቲ ያደረገን» ማለት አያቀባባርም።

በዚህ መልኩ የሚመጣ ልማትም አያከራም። ምነው የጎረቤታችንን ለማሊያ «ፍፍሜ-መንግስት» ብዙ ጊዜ አውርተን አልነበረ እንዴ? መበመድ

ዚያድ ባሬ የሚባለው ቀውስ መሪዋ አገራቱን አበባ አስመስሏት ነበር። መቼም በጠቅቱ ሞቃዲሾን እና አዲስ አበባን ማገፃፀር ያሳፍር ነበር። ሞቃዲሾ እኮ በእጅጉ ተውጣ ተኩላ ነበረ። ይህን ሁሉ ሰራ የሰራው የዚያድ ባሬ ፓርቲም እንዲሁ እንደኛው አውራ ፓርቲ ነበር። ለማሊያ እንደምታውቁት አንድ ቋንቋ ብቻ የሚነገርባት፤ አንድ ለምሳክ (አስልምና) የሚመለከባት የአንድ ብሔር ሰዎች አገር ናት። እናሳ ቢሉ ዚያድ ባሬ ከሰልጣን ሲባረር ሀዘቡ ፎትና መንገዱ የኔ ነው የሚል ስሜት አልተሰማውም። ይልቁንም ከሰማሊያ ሰባቱ ጎሳዎች (ብሔር አላልኩም) አንዱ የሆነው ጻሩድ የዚያድ ባሬ በመሆኑ ሀንፃዎቹ የዘመዶቹ እና የአምታኝ ጋብቻው ነው፤ ሌላው ሌላውም የአውራ ፓርቲው ነው... በማለት ነው እንዲህ እንደዛሬው የፍርስራሽ ቁልል ያስመሰሏት።

ለዚህም ነው አውራ ፓርቲነችንቱ ይቆይልንና መተማመንን ብሔራዊ አርቁ ይቅድም የሚሉ መካሪዎች የበዙት። ለፍቱ መና ከመሆን ሁሉን ፓርቲዎች በእኩል ውድድር አሳትፎ ሊፍትሃዊ ሳይሆን ፍትሃዊ የበላይነት ለማግኘት መታተር በስንት ጣዕመ። የኢህአዴግ አውራ-ፓርቲነት ምንጭ ባሬ እንደሚፈለግበት ገፋሰ ያመጣው አይደለም። ይሄማ የሰው ልፋትን ማናናት ነው። ኢህአዴግ ከ97 ማግስት ጀምሮ እስከ 2002ቱ ምርጫ አለት የታየው «የጠርናፊዎች መረጣ» ድረስ አሉ የተባሉ «መላዎች»ን ሁሉ አፈላልጉ ተጠቅሞአል። በውጤቱም «አውራ ፓርቲ» ሆኖአል። ሌላው ቀርቶ የምርጫው አለት ራሱ መቼ በተቃዋሚዎች ነፃ ነበረ ተባለ? የአውሮፓ ሀብረትስ ምን ነበረ ያለው? አለም አቀፍ ደረጃን የማያሟላ ምርጫ አይደል እንዴ ያለው። የአጩ አመዘጋገብ እና የመራጭ ምዝገባ፤ የምርጫ አስፈጻሚዎች መረጣ ሳይቀር ማን ነፃ እና ፍትሃዊ ነው አለና ነው «ሳንፈልግ ሀዘብ ነው አውራ ፓርቲ ያደረገን» የሚባለው?

ኢህአዴግ «አውራ ፓርቲ» ሆኑኝ ስላለበት ሁኔታ አውነት እንጋገር ከተባለ፤ አውራ ፓርቲ መሆን ካልተፈለገ ያ ሁሉ የተቃውሞ ናጻ የወረደበት አዋጅ ህግ ለምን ፀደቀ? ለምንከ ተቃዋሚዎች ከምርጫው በኋላ እንደሚታሰሩ በፓርላማው ተነገረ? የተቃዋሚ ፓርቲ ታባቢዎች የምርጫው አለት በምርጫ ጣቢያ እንዳይገኙ ለምን ተደረገ? እኮ ለምን? ባለሀብቱን «ኪራይ ሰብሳቢ» እና «ልማታዊ» በሚል መከፋፈሉ ለምን አስፈለገ? ማስበርገገሱ ጠቀሜታው ምን ነበረ? የሚሉት ጥያቄዎች ከፊት መስመር ይሰላሉ።

ብቻ ይቅር። የሆነ ሆኖ ግን መላ አገሪቱ ባለፉት አምስት አመት ኢህአዴግን አውራ ፓርቲ የማድረግ ስራ ተሰጥቶት እንደነበረ የሚያብራራልን የራሱ የኢህአዴግ የንድፈ ሀሳብ መጽሔት እንደሆነ አይተነሳል። በዚህም ቀን እረፍት፤ ሌሊት እንቅልፍ አጥተው በመስራት (በመመረጥ አላልኩም፤ ምን እንናኝቷቸው?) ፓርቲያቸውን አውራ ፓርቲ ያደረጉ ያልተዘመረላቸው ካድሬዎች፤ የመንግስት ሰራተኞች፤ ሰራዊቱ፤ የመንግስት ሚዲያ፤ መምህራን፤ የተደራጁ እና ያልተደራጁ ሴቶች፤ የቡና ጠጡ ፕሮግራም፤ ዛሬ ዛሬ ድምፁ የሰለለው የኮብል ስቶን የሰራ እድል፤... ሽረ ምኑ ቅጡ። የቱ ተጠርቶ የቱ ይቀራል? «እንዲያው በደፈናው ሞናሊዛዩ ነሽ...» እንደተባለው ዘፈን «የተሰማችሁን ድርጅታዊ ሴራ በተግባር አውላችሁ የአገሪቱ ብቸኛ (አውራ) ፓርቲ ያደረጋችሁን አባላቶች እና ወዳጆች በሙሉ እናመሰግናለን» ማለትን ማን ገደለና ነው ህዝብ አውራ አደረገን የሚባለው? አይከፈልበት። አስቀድሞ ለእያንዳንዱ «30 ዲናር» ተከፍሎበት የለ እንዴ? ለምን የሰው ውለታ ይረሳል? ህዝቡ አይደለም «አውራ ፓርቲ» ያደረጋችሁ። በሚገባ ድርጅታዊ ትእዛዛትን የፈፀሙት ሰዎችችሁ ናቸው። እነሱን ነው ማመስገን እንጂ «ህዝቡ ነው... ህዝቡ ነው» ማለቱ «የበሬን ውለታ ወሰደው ፈረሱ፤ ቀድሞ በመድረሱ» ያስመስላል። በእርግጥ ህዝቡ የበሬውን ውለታ የወሰደው ቀድሞ በመድረሱ ሳይሆን «ለምክንያትነት» በእጅጉ ስለሚጠቅም ነው። ለመከራከርም አይጠቅምም። ለነገሩ ይኼው እየጠቀመ አይደል?

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 113 ታህሳስ 2003 ዓ.ም

ክፍኔ ክምስት

ህዝባዊ ብሶቶች

«ኢትዮጵያዊነዝም» ወደ «ቱኒዚያዊነዝም» ያከተቋቋሙ የክብሮቶች ዋዜማ

«ዘመኑን መርምሩ» ያለው ማን ነበር? ቡድኑ ወይስ ክርስቶስ? ማንም ይበለው ማን? ቀምነነሩ መባሉ ነው። የፍየል አንጀት እያየንም ሆነ! ኮከብ እየቆጠርን መመርመሩ ለምድ የለበሰውን ቀበሮ ከበጉ ለመለየት ይጠቅመናል... ባይጠቅምም አይጎዳም። ማወቁ ግን አይከፋም... እሺ እንወቅ። ዘመኑ ምንድር ነው? ወደድንም ጠላንም ዘመኑ በድምር ያሉ ክብሮቶች መቋቋሙ ይመስለኛል። እንዴት?... እኮ እንዴት...?

እንደ ወቅድም

ሰሜን አፍሪካ እያልን የምንጠራቸውን የአፍሪካ አገራት ጨምሮ በርካታ የአለም አገራት በክርስቲያኑ የሮማን ኢምፓየር አገዛዝ ስር ይተዳደራሉ፤ የዛሬ 2 ሺ አመት። ቱኒዚያውያን፣ ግብፃውያን፣ ሊቢያውያን፣ አልጄሪያውያን፣ ሞሮኮኒያውያን ትጉህ ክርስቲያኖች ነበሩ ይላናል በፓፒያስ የተባለ የታሪክ መጽሐፋቸው።

ከእለታቸውም ባንዱ ነብዩ መሀመድ ቅዱስ ቁርአንን ለአለም ከሰበኩ በኋላ ከሳውዲ አረቢያ ወገን የሆኑት “Banu sulaim” (ባኑ ሱሊማን) እና “Banu hillal” (ባኑ ሂላል) የተባሉ ጎሳዎች ጎርፍ ሆነው ሰሜን አፍሪካን አጥለቀላቸው። ለዘመናት የሰሜን አፍሪካ ሀዝብ «አለቃ» የነበሩት የሮማን ኢምፓየር ሰዎችም የነዚህን ጎሳዎች ካልቶ እየቀመሱ ሜድትራኒያንን በዋና እና በታንኳ እየቀዘፉ ፈረጠጡ፤ በምድራቸው የቀሩት ሰሜን አፍሪካውያንም እስልምናን በፍፁም ልባቸው አምነው ተቀበሉ። ባህላቸውም ሃይማኖቱን ባስፋፉት በባኑ ሱሊማን እና በባኑ ሂላል ጎሳዎች ተውጦ አረቦች ሆኑ። ይሄ በብርሃን ፍጥነት ድፍን ሰሜን አፍሪካን እስላማይዝድ እና አረባይዝድ አገር ያደረገ እንቅስቃሴ በታሪክ ምሁራን ዘንድ “Hillalian wave” (ሂላሊያን ማዕበል) የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል።

አንድ

በ1884/85 እ.ኤ.አ የፕራሲያ /ደርመን/ ገዢ የነበረው ጎልቤ ንጉሰ ቢስማርክ የወቅቱን ታላላቅ አገራት መሪዎችን በአገሩ መዲና በርሊን ሰብስቦ ያዘጋጀውን አጀንዳ አቀረበ። አጀንዳው ምንም አሻሚ ነገር የለውም፤ አጭር እና ግልፅ ነበር። «ፖርቱጋል፣ ፈረንሳይ እና እንግሊዝ ብቻቸውን አፍሪካን ርብተ ጉልት ማድረግ የለባቸውም፤ ለእኛም ያካፍሉን» የሚል። ለከፍፍሉም ይረዳ ዘንድ «ቢስማርክ ታክቲክ» በመባል የሚጠቀሱትን አራት መስፈርቶችን አቀረበ። በመስፈርቱ መሰረትም ሁሉም አፍሪካን ተቃረሟት። ይሄ ዘመንም በታሪክ ምሁራን ዘንድ የ«ትን ግዛት ዘመን» በሚል ይታወቃል። ሁሉም አፍሪካውያን በቅኝ አገዛዝ ስር ሲውሉ ሁለት አገራት ብቻ ነፃ ነበሩ። በ1897 እርጅና ከጉልበት ስራ ጡረታ ባወጣቸው በአሜሪካ ፕላኒፎች የተመሰረተችው ሳይቤሪያ እና ኢትዮጵያ። እንደምናውቀው እና እንዳየነው ሳይቤሪያ ያልተወረረችው የአሜሪካ Protectorate (ክላላ) ስለነበራት ሲሆን፤ ኢትዮጵያ ደግሞ «ድርሻዬ ናት» በሚል ለወረራ የመጣውን የጣሊያን ሰራዊት አድዋን መመሸጊያው ሳይሆን መቀበሪያው በማድረጓ ነው። «ሳህል የወንበደዎች መቀበሪያ እንዲ መሸሸጊያ አይሆንም» የሚለው የደርግ መፈክር አይነት መሆኑ ነው። ልዩነቱ የአድዋው ሊሳካ የሳህል መክሸፉ ነው። ለነገሩ «ሁልጊዜ ፋሲካ የለም» ይባላል የለ?

በአለም ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ የነጭ ሰራዊት በጥቁር ሰራዊት መሸነፉ ለበርካታ አገራት ነፃነት ፍለጋ መነቃቃትን ፈጥሮአል። በይበልጥ ደግሞ ለአፍሪካውያን። ሁሉም ቅኝ ተገዢ የአፍሪካ አገራት በገዢዎቻቸው ላይ ያመፁበትም ሆነ ነፍጥ አንግበው የተፋለሙበት ትግል መሪ መፈክሩ Ethiopianism (ኢትዮጵያዊነዝም) ሲሆን በቃሉ ውስጥ ያለው አላማ «እኛም እንደ ኢትዮጵያ እንችላለን (እናሸንፋለን)» እንደማለት ነው። ዛሬም ቢሆን 16 የአፍሪካ አገራት መለያ ባንዲራቸው አረንጓዴ፣ ቢጫ እና ቀይ ቀለማት ያሉት መሆኑ የዚሁ «የኢትዮጵያዊነዝም» አሻራ ነው። መቼም ይህ ነፃነት «ኢትዮጵያዊነዝም» በሚል መፈክር ብቻ የተገኘ ነው እንዳላልኩ ግልፅ ነው። ይሄም ሊሆን አይችልም። ታዲያ የሆነው እንዴት ነበር? ጊዜ ካላችሁ ጨልፈን እንየዋ...

ነፃ ሆኖ በራሷ ንጉሰ ከመተዳደር አንፃር ካየነው ግብፅ ቀዳሚ ትሆናለች። በ1922 እ.ኤ.አ ከእንግሊዝ ተላቃ በግብፃዊው “King Farouk (ንጉሰ ፋሩቅ) መጻፍ ስር ትወድቃለች። በ1952 ዓ.ም ግብፃውያን ጨቋኝ እና መብኛ ያሉትን ንጉሰ ነገስት በመፈንቅለ መንግስት ይገለብጣሉ። ከሁለት አመት በኋላም በ1954 ዛሬ ዶ/ር ነገደ ጎበዜ «መሬት አንቀጥቅጥ» እያሉ

በሚጠሩት አይነት ህዝባዊ አመፅ ወደ መቃብር የገባው ስርዓት ተመሰረተ። በወቅቱ ፕሬዚዳንቱም Colonel Gamal Abdul Nasser ነበሩ። በእርግጥ ግብዓቱን ናስርን ከመባረክ ጋር አያነሳፅም። ምክንያቱም በፖለቲካዊም በአኮኖሚው የዛሬዋ ግብፅ ለደረሰችበት ደረጃ መሰረት የጣሉት ናስር ናቸው በሚል። ከእስያን ግድብ ግንባታ ጀምሮ ሲውዝ ካናልን ከፈረንሳይ ካምፓኒ እስከ መንጠቅና የ“United Arab Republic” ምስረታ ግብዓቱን የናስር ውሳኔ አድርገው ይቆጥሩታል።

ሊቢያውያንም ቢሆኑ በሁለተኛው የአለም ጦርነት ጦስ ከኢጣሊያን አገዛዝ ተላቀው ለእንግሊዝ ቢያድሩም፤ በ1951 እንግሊዞችን ድል ለመንሳት ችለዋል። Idris (ኢድሪስ) የተባለ ንጉሱም አንግሰው ሲኖሩ በ1969 Colonel Muammar Gaddafi (መአመር ጋዳፊ) የተባሉ የሊቢያ የጦር ሰራዊት አባል መፈንቅለ መንግስት አካሄደው በልጣን ያዙ። ሞሮኮ እና ቱኒዲያም በወርሃ ማርች በ1956 ብርቱት ጉግል አካሄደው ከፈረንሳይ ቅኝ አገዛዝ ነፃ ወጡ። በሞሮኮ Muhammad v (መሀመድ 5ኛ) ሲነግሱ፤ በቱኒዲያ Habib Bourguiba (ሀቢብ ቡርጉቢ) ስልጣን ያዙ።

ከሰሜን አፍሪካ የነፃነት ትግል ለየት የሚለው የአልጄሪያውያን ነው። ምክንያቱም በአልጄሪያ የፈረንሳይ አስተዳደር ብቻ ሳይሆን ፈረንሳውያንም መኖሪያቸውን እዛው አድርገው ስለነበር ነው። እኛ «ሰፈራ ጣቢያ» እንደምንለው እነሱ Settler colony በሚሉት አሰራር አልጄሪያ ውስጥ በብዛት ሰፍረው የነበሩት ፈረንሳዊያን በቀላሉ ለመልቀቅ አልፈለጉም ነበር። እናም እጅግ ከባድ የሆነ ጦርነት ተካሂዶ ምንም እንኳን ፈረንሳዮች ግማሽ ሚሊዮን ወታደሮቻቸውን በየግንባር ቢያሰልፉም፤ የነፃነት ጥያቄው የህዝቡ ነውና በ1962 ፈረንሳይ ተሸነፈች፤ አልጄሪያ አሸነፈች። Ahmed Ben Bella (አህመድ ቤን ቤላ) የተባለ ጀግናም የመጀመሪያው የአገሪቱ ፕሬዚዳንት ሆኑ። እስከአሁን እንዳየነው ወደታችም እንደምናየው አፍሪካን ለየት የሚያደርጋት ተወዳጅ ጀግናም ሆነ በምርጫ ያሸነፈ ቢነግስም ውሉ አድሮ የወታደር መፈንቅለ መንግስት ሲሳይ መሆኑ ነው። እናም የቤን ቤላ ሰራዊት ጠቅላይ አዛዥ የነበረው Colonel Homri Boumedienn (ኮሎኒል ሆሚዲ ነ) በ1969 የቤን ቤላን መንግስት ፈንቅሎ ስልጣን ያዙ። እንግዲህ የአድዋ ድል በአፍሪካውያን ላይ የፈጠረው መነቃቃት፤ ለሰሜን አፍሪካ የነፃነት ትግል ያስገኘው ውጤት ከሞላ ጎደል ይኸን ይመስላል።

...የምዕራብ አፍሪካ አንበሳችም እነ Kwame Nkrumah (ኩዋሚኑ ኑክርማ) በጋና፤ Leopold Senghor (ሊኦፖልድ ሴንዮር) በሴኒጋል፤ Sekou Toure (ሴኮ ቱራ) በጊኒ ወዘተ ወዘተ... የተከሰቱበት ዘመን ነበረ። ብቻ ምን አለፋችሁ ሁሉም የምዕራብ አፍሪካ አገራት ፈረንሳይ እና እንግሊዝን

በህዝባዊ ቁጣ ወደ መጡበት መለሷቸው። ነፃነታቸውንም አገኙ። አመቱም 1960 ነበር። ይሄ አመትም “Year of Africa” (የአፍሪካ አመት) ተብሎ በታሪክ ተመዝግቦአል።

የምስራቅ አፍሪካ የነፃነት ዘመንም 1960ዎቹ እንደሆነ ታሪክ መዝግቦታል። በ1964 ታንዛኒያን Julius Nyerere (ጁልየስ ኒሬራ)፤ በ1962 ዩጋንዳን Milton Obote (ሚልተን ስቦቴ) አገርቻቸውን ከእንግሊዝ አገዛዝ አላቀቁ። ከምስራቅ አፍሪካ ትግል ውስጥም በአልጄሪያ ፈረንሳዮች የመሰረቱት አይነት ሰፈራ እንግሊዞችም በኬኒያ መስርተው ስለነበረ ከ“Mau Mau” (ማሉ ማሉ) አመፅ ጀምሮ ብዙ አልቂት ያስከተለ መደበኛ ውጊያ ተካሂደ። በ1963 (ጃኖ ኬኒያታ) Jomo Kenyatta መሪነት ኬኒያም ድል አደረገች። ሌሎች የአፍሪካ ቀንድ አካባቢ አገራትም በዚሁ አመት ነፃ ሆኑ። የደቡብ አፍሪካ አገራትም ከ1960-1991 ባሉት አመታት ውስጥ ከህዝባዊ አመፅ እስከ ትጥቅ ትግል ድረስ አካሂደው ነፃ ሆኑ።

የአፍሪካውያን አብዮት ጀምሮ ይሄ ነው። የሁሉም አገራት አብዮት የመጀመሪያ እና የመጨረሻ ጥያቄው «ነፃነት» የሚል ነው። ለዚህም ነው አፍሪካውያን የውጭ አገራት አምባገነን አስተዳዳሪዎችን አብርረው፤ በራሳቸው አምባገነኖች መዳፍ ስር የወደቁበት አጋጣሚ የተፈጠረው። ለዚህ ደግሞ ዋነኛው ምክንያት ትግሉ ትኩረት ያደረገው ከቅኝ ገዢዎች ነፃ መውጣትን ብቻ እንጂ ከሃሳብ በኋላ? የሚለውን ዋነኛ ጉዳይ ስለዘነጋው ነው። የሆነ ሆኖ ይሄንን የነፃነት ዘመን ተከትሎ መፈንቅለ መንግስት ፋሽን የሆነበት ታሪክም ተከተለ። ከላይ ከጠቀስናቸው ፈንቃዮች በተጨማሪ በዛየር (ኮንጎ) Patrice Lumumba (ፓትሪክ ሉሙምባ) አገራቸውን በ1960 ነፃ አውጥተው በ1961 በመፈንቅለ መንግስት ተገደሉ። በ1965 General Mobutu (ጄነራል ሞቡቱ) በሌላ ፍንቀላ ስልጣን ያዙ። በዩጋንዳም ሚልተን ስቦቴ በ1971 በcolonel Idi Amin (ኮሎኒል ኢዲ አሚን) መፈንቅለ መንግስት ተገለበጡ።

ከዚህ በኋላም አፍሪካ ነፃነቷን ብታገኝም የአምባገነኖች ብቸኛ መፈንጫ አህጉር ሆነች። የድርቅ፤ የረሃብ፤ የእዳ፤ የጦርነት፤ የስደት፤ የወንጀል፤ የዘራሬዎች እኩይ ድርጊትም መለያ ባንዲራዋ ሆነ። አፍሪካ የተዘናጋው አምባገነን፤ ባደፈጠ አምባገነን እየተተካ ዛሬ ላይ ደረሰች። ከዚሁ ጎን ለጎንም በህግ ስም ማፈን፤ የደስመላ ምርጫ ማካሄድ፤ የሀገሪቱን ሀብት በመላ ወደ ቤተሰብ ማዞር... የአፍሪካዊያን መሪዎች ልዩ መታወቂያ ሆነ።

የ«ኢትዮጵያዊነት» አብዮት ለአፍሪካ ነፃነቷን እንጂ መልካም አስተዳደር እና ዲሞክራሲን ህልም አደረገው። ከተወዳጆቹ ጋራ ለሌላ ነብርማ፣ ኬኔት ካውንታ፣ ኔሬሬ፣ ኬኒያታ... ደምሮ የነበሩ ግለሰቦች በይስሙላ ምርጫ የሚያታሉ ወርሃ መሪዎች ሲሆኑ እነ አቡቴ፣ አዲ አሚን፣ ሶክስ፣ ጋዳፊ፣ ቻርልስ ቲላር... ወዘተ ደግሞ የአእምሮ ጤንነታቸው የተቃወሰ፣ ፍፁም ጭራቅ ተብለው የሚጠገዙ መሪዎች መገኛ አህጉር ሆነች የአኖ አፍሪካ። ዛሬም ቢሆን ከሁለት ወይም ከሶስት አገራት በስተቀር ነፃና ግልፅ ምርጫ የማይካሄደው በአፍሪካ እንደሆነ ተሞላል። ገዢ ፓርቲም ከ99 በመቶ በላይ በሆነ የመራጭ ድምፅ የሚያሸንፈው በአፍሪካ ብቻ ነው። በእርግጥ ዘመኑ ተተይሯል። እንደ ኮሎኔል ጋዳፊ ወይም ኮሎኔል መንግስቱ ጋ/ማርያም አሊያም አሳያስ አፈወርቂ አይነት ነገማ መሪዎች ብዙም አይደሉም። አብዛኛዎቹ ሽኩ ባለው ለብሰው በተመራ እና በፕሪንስፕል የተራቀቁ፣ ከአንደበታቸው «ማር ይዘንባል» የሚባሉ አሳሳች ወይም አስመሳይ፣ ነገር ግን ፍፁም አምባገነን መሪዎች ናቸው የነገሱባት የኖ አፍሪካ። ...ያ ውድ ዋጋ ያስከፈለው የነፃነት አብዮት ቅኝ ገዢዎችን ከማባረር ያለፈ ቁም ነገር እንዳይሰራ ተደርጎ ተቀላቀለ። በራስ ሀገር ልጅ በብዙ የተጠበቀው አብዮትም ቅኝ ገዢዎችን ለማባረር የተሳካ ቢሆንም ዲሞክራሲን ለማምጣት ግን ሳይችል ቀረ። እናም ሳይቋቋም በእንጥልጥል የተጎረዘ አብዮት የአፍሪካ ሶማ ፈንታ ሆነ። ለዚህም መሰለኝ ሰማኝን ሰማኝን አፍሪካውያን «የተንጠሰጠሰ አብዮት እና የተንጠሰጠሰ እንጥል ካልተቆረጠ በሽታው የዘፋ ነው» እያሉን ያሉት።

ሁለት

«ቱኒዚያዊነት»

ከዋና ከተማው ቱኒዝ 400 ኪሎ ሜትር ላይ በምትገኝ የድሆች አውራጃ ነዋሪ የነበረ ብላቴና፣ ዛሬ በታሪክ ገደል ተዘነረ ሆኗል። ይህ ልጅ እግር መሀመድ ቦአዚዝ ይባላል። ቱኒዚያ ላይ ጠንክረው ቢማርም ስራ ከማግኘት ይልቅ ነጻጅ ቆፍሮ ማግኘት ይቀላልና ቦአዚዝ ስራ የለውም። ግን እቡቱ ቁጭ ብሎ በረሃብ መምትንም አልፈለገም። የበረታ ብረት ብየዳ ወይም ብላኬት ማምረት ስራ ላይ እንዳይሰማራ በቱኒዚያ «አነስተኛ እና ጥቃትን» የሚባል ተቋም የለም። ስለዚህም የዲግሪውን አርጅናል ማስረጃ ሳጥን ውስጥ ቀልፍ ጎዳና ላይ ፍራፍሬ መቸርቸር ደመረ። ይህን ጊዜም የቱኒዚያ ፖሊስ «ጋሽ ፖሊስ» የሚለውን የክበበው ገዳን ዘፈን አሳዳመጠምና፣ «ቀተትህን አንሳ» ሲል አምባገነኖች ከመሆኑ ላይ ካልሆነ በቀር ሁለቱም ወሳኝ ናቸው። እንዲሁ ለነፃነት ሌላው ለዴሞክራሲያዊ መንግስት።

አኖራህ» ሲል ተከራክረ። ጋሽ ፖሊሱም አልተረታም ፍራፍሬውን ነጥቆ ቦአዚዝን አባረረ። ቦአዚዝም በቀጥታ ወደ ነጻጅ ማደያ ሂደ፣ ነጻጅ ገዛ፣ በፍጥነትም የከተማው አስተዳደር የሚገኝበት ህንፃ ፊት ለፊት በመቆም ነጻጅን በላይ ላይ አርከፍክፎ ካበቃ በኋላ በክብር፣ እራሱን አንደደ፣ ህይወቱንም ለዋ።

የቦአዚዝ ሞት ግን እንደተሰመደው «ዋይ ዋይ...» በምትል አስለቃሽ እና በተቀባዩ ታደሰ አልተቀበረም። ይልቁንም ከማልቀስ ይልቅ ተዘፈነለት እንጂ። በሰዓታት ውስጥ ሚሊዮን ቱኒዚያውያን የቦአዚዝን ፎቶ አባዝተው በመያዝ «ቦአዚዝ ለምን ሞተ? ለምን ለምን?» ሲሉ ቁጣቸውን አሰሙ። የተባበረ ድምዳሜውም ከተራራ ተራራ አስተጋባ። እልፍ አለላፍ ቱኒዚያውያንም

«የታጋይ ድምፅ ይመስል!»

ይመስል ከመቃብር!

ትግሉ ይቀጥል ይላል» እያሉ የተቃውሞ ጩኸታቸውን ቀጠሉ። በመፈንቅለ መንግስት ስልጣን ላይ ከወጡ 23 አመት ያላፋቸው የ75 አመቱ አዛውንት ፕሬዚዳንትም ዙፋን በጩኸት ብቻ ተገለበጠ። እነሆ በጩኸት የፈረሰች ከተማም ኢያሪኩ ብቻ ሳትሆን ቱኒዚያም ሆነች። በእርግጥ የሚጮኽባቸው ከተሞች ብዛት በውል አይታወቅም። እንዲያይዙ ከሆነ መላዋ አፍሪካ የሚቀርሳት አይመስልም።

የቱኒዚያ መሬት አንቀጥቅጥ አብዮት በድል መጠናቀቁን ያስተዋሉ አልጀሪያውያን፣ ግብፃውያን፣ የመሩውያን፣ ሊባኖሳውያን፣ ሱዳናውያን... «እኛም እንደ ቱኒዚያ አንችላለን» የሚል የአረብኛ መፈክር በማንገብ መንግስታቸው ላይ መጮኽ ይሞረዋል። እንደ ሰማኝነው ከሆነማ ጫሂዎቹ መፈክር ብቻ አይደለም የያዙት። በአረብኛም ይዘምራሉ አሉ። መዝሙሩ በቀላሉ ወደ አማርኛ ሊተረጎም

«ፋኖ ተሰማራ ፋኖ ተሰማራ»

እንደ ቱኒዚያ፣ ታሪክ ልትሰራ» የሚል ሆኖ እናገኘዋለን። እኛም ከዚህ በመነሳት ነው በአሁኑ ወቅት ከ50 አመት በፊት በጅምር የተረውን የአፍሪካን አብዮት ከዳር ለማድረስ እየተደረገ ያለውን ትግል «ቱኒዚያዊነት» ያልነው። ዛሬ ቦአዚዝ በመንግስታቸው ላይ ተቃውሞ ለሚያለሙ ሰልፈኞች፣ የአፃ ምኒልክን ያህል ዋጋ አለው። ልዩነቱ አሳቸው ለውጭ ወራሪ፣ እሱ ለአገር ውስጥ አምባገነኖች ከመሆኑ ላይ ካልሆነ በቀር ሁለቱም ወሳኝ ናቸው። እንዲሁ ለነፃነት ሌላው ለዴሞክራሲያዊ መንግስት።

«አፍሪካ አፍሪካ አህጉራችን...» እና ምን ይሁን? ታሪክ እንደሆነ እየተለወጠ ነው። ቡድሃም ዘመኑን መርምሩ ያለው ለዚሁ ነው። ከግብፅ

ባሻገርም ሱዳንን እዩ በመፈንቅለ መንግስት ስልጣን የያዘው የአልበሽር መንግስት ይበቃው ዘንድ እየተጠየቀ ነው። ዘምባቤም ሂዳ በነፃነቱ የትጥቅ ትግል ድል ስልጣን ላይ የወጡት አዛውንቱ ሮበርት ገበርኤል ሙጋቤ «በገብርኤል» ይዘናታል፤ ስልጣን ልቀቁ እየተባሉ ነው። ከመካከለኛው አፍሪካ አገራት ረጅም እድሜ (ከ1979...) በስልጣን ላይ የቆዩት የኢኳተሪያል ጊኒ ፕሬዚዳንት አቢንጋ ኑጉማ «እዚህ ጋ ወራጅ አለ» ከተባሉ ቆይተዋል። የኬኒያ የነፃነት አባት እየተባሉ የሚሞክሩት የጀሞ ኬኒያታን ልጅም አልቀረላቸው። የገንዘብ ሚኒስትሩ ኡሩ ኬኒያታን ጨምሮ ስድስት ሚኒስትሮች በዘር ማጥፋት ወንጀል በአለም አቀፍ ፍርድ ቤት እንዲቀርቡ እየተጠየቀ ነው። የእነዚህ ባለስልጣናት ወንጀል ያለፈውን ምርጫ ተከትሎ 1500 ከኩኩዩ ጎሳ ውጭ የሆኑ ሰዎችን ማሰጨፍጨፍ የሚል ነው። እናም «በዘር ማጥፋት ወንጀል» በአለም አቀፍ ፍርድ ቤቱ የእስር ማዘዣ ወጥቶባቸው እየታደኑ ነው። ፊታችሁን ወደ ጋቦንም መልሱ፤ የተቃዋሚ ፓርቲ መሪ የሆኑት አንድራ አባሜ «እኔ ነኝ በምርጫው ያሸነፍኩት» ብለው ቃለ መሀላ ከፈፀሙ ውለው አድረዋል። ከአመታት በፊት ህይወታቸው ያለፈው እና ለ41 አመት ጋቦንን እንደ ሰም አቅልጠው፤ እንደ ብረት ቀጥቅጠው የዝቡት የሎረን ባግቦ ቀዳሚ ወራሽ ልጅም አሊ ባግቦ ስልጣን የሰጣቸው እንደሆነ የደመደሙት ገና አባታቸው በህይወት ሳሉ ነው... ዘመኑ አንግዲህ አንዲህ ነው።

የዘመኑ የአፍሪካውያን ጥያቄ የነፃነት ጥያቄ አይደለም። ነፃነታቸውን ማረጅም እድሜ «ለኢትዮጵያኒዝም» ይሁንና ከ50 አመት በፊት አግኝተውታል። በእርግጥም በወቅቱ አንድ ትልቅ ስህተት የአፍሪካ ህዝብ ሰርቷል። የዛሬ 50 አመት በነፃነቱ ትግል ዋነኛ የሆኑ አዛዦቹ የፖለቲካ ስልጣን ይዘው እንዲመሩት መፍቀዱን ማለቱ ነው። እውነትም እኮ የሁሉንም የአፍሪካ አገራት መሪዎች የስልጣን ምንጭ ብንመለከተው ወደ ታጋዮች ናቸው፤ ወደ መፈንቅለ መንግስት አድራጊዎች ናቸው፤ አሊያም ከአባታቸው የወረሱ። ...ስልጣን ላይ ከወጡ በኋላ እንደ ሚቼ አባ ውቃው ባለአውልያ ፈራጅ ሆነው የሚያካሄዱትን ምርጫ እርሱት... እስቲ ማን ነው አዲስ ፓርቲ አቋቁሞ አማራጭ ፖሊሲውን አስተዋውቆ ስልጣን ላይ የወጣ? ጋዳፊ እንደሆኑ በ1969 ባካሄዱት መፈንቅለ መንግስት የነገሱ ናቸው። ጭራሽ የግብፅ እና የቱኒዚያን አብዮት «አንዴ የሞላድ ሴራ»፤ ሌላ ጊዜ «የሲኦይ ኤ ተንኮል» እያሉ አያጣጣሉ ነው። ለነገሩ «ጓደኛህ ሊታማ ለእኔ ብለህ ሰማ» አይነት መሆኑ ነው። አልበሽር፤ ሎረን ካቢላ፤ የካሜሮን ፖል ቢያ፤ የኮንጎ ሪፖብሊክ ዴኒስ ነጉሰ፤ የአንጎላው ዶ ሳንቶስ ወዘተ ወዘተ እድሜ እና ጤና ለመፈንቅለ መንግስት የሚሉ ገበዝ ፈንቀዮች ናቸው። ዩሪ ሞሶቪኒ ለአምስት አመት፤ ኢሳያስ አፈወርቂ ለ30 አመት፤ መለስ ዜናዊ ለ17 አመት፤ ሮበርት ሙጋቤ ለ30 አመት... ቆንጥር ለቆንጥር እየዘለሉ

የታገሉ ታጋዮች ናቸው። በሞሮኮ፤ በዛየር፤ በጋቦን፤ በሌሊቶ፤ በስዊዝ ላንድ የነገሱት ደግሞ ከአባቶቻቸው ስልጣን በውርስ ያገኙ አልጋ ወራሾች ናቸው።

እነሆ እንግዲህ ዛሬ አፍሪካውያን ይህንን ሁኔታ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለማስተካከል የቆረጡ ይመስላሉ። በእርግጥ እንደ መነሻ የሆናቸው «የነ-ሮ ውድነት» እና «የሰራ አጥነት» የሚባሉ ነባር ባንዲራዎች ናቸው። ከወዲሁም አንዳንድ የደነገጡ አገራት ጥገናዊ ለውጥ አያካሄዱ ነው «የዋጋ ተመን እና የደሞዝ ጭማሪ» የሚባሉ ፔንዚሎኖችን (ማስታገሻዎችን) በመጠቀም። ግን እኮ ይሄ ሁኔታ ለግብፅ ሰራ እንዴ? ሻረ አልሰራም! እንደውም መባረክ አስከ መስከረም ታገሉኝ የሚል ተማፅኖ ቢያቀርብም የሰማው የለም። በእርግጥ የቱኒዚያኒዝም አብዮት በውጭ ሀይሎች ባይደገፍም፤ በውጭ ሀይሎች እንቅፋት ይፈጠርባታል። ያውም ቻይና በምትባል ተንክሊስ። ቻይና ይከፈላት እንጂ ትግር የለም፤ ሁሉንም የመገናኛ ዘዴዎች በካራቴ ድራሻቸውን ታጠፋቸዋል። መቼም ዘመኑ የአብዮት መቋጫ ከሆነ «ሰው ያስባል፤ እግዚር ያሳካዋል» ነው ነገሩ። የሆነ ሆኖ አፍሪካውያን እንደ የትግሉ በልት አግኝተዋል። ራስን በነጻጅ ማንደድ፤ በወላፊነም የመንግስታቸውን ዙፋን መሰብሰብ...

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 121 ጥር 27 2003 ዓ.ም

የፀጥታ ጨካኝት

የፀጥታ ጨካኝት ምን ማለት ይሆን? እንዴትስ ሆኖ ነው ፀጥታ እና ጨካኝት አንድ ማህፀን ውስጥ መፀነስ የሚችሉት?... የለም የለም ተሳስቻለሁ። ይኼማ የማይሆን ነገር ነው። ፀጥታ ካለ ጨካኝት የለም! ጨካኝት ካለ ፀጥታ ድራቩም አይገኝ። ሀሰሽ «ዝም ባለ አፍ ዝምብ አይገባም» የሚለው አባባሉን የዚህ ማለያ አይደለ እንዴ? ሁለቱ ነገሮች በሰማይም በምድርም አይገኙም። እንዲያውም አንዱ የሌላው ጠላቱ ነው። አለም ከተፈጠረ፤ ዘመን ከተቆጠረ ጀምሮ ፀጥታን የማያጠፋው ማን? ጨካኝት። ጨካኝትን የሚያሳድደው ማን? ፀጥታ። ይሄ ነው ሀገሩ። ታዲያ ከየት እምጥቼ ነው ሁለት ተቃራኒ ነገሮችን አያይገጭ ርዕስ ያደረኩት?... የለም የለም አልተሳሳትኩም። አመናችሁም አላመናችሁም በርካታ ኢትዮጵያውያን የተፈጥሮ ህግን አባብተዋል። እኮ እንዴት? የፀጥታ ጨካኝት በመጮኸቸው... ራሱ የፀጥታ ጨካኝትስ ምን ይሆን?

መጀመሪያ አካባቢ አልተከሰተልኝም ነበር። ቆይቶ... ቆይቶ... ሲደጋገም... ሲደጋገም... ግን በደንብ ገባኝ። እናም ስም ሰጠሁት «የፀጥታ ጨካኝት» የሚል። ከአዲስ አበባ ጀምሮ በየትኛውም ክልል የሚኖር ኢትዮጵያዊ በኑሮ ወድነት በእጅጉ ተማርሮአል። በየቀኑ የሚጨምረውን የዋጋ ንጋት መቋቋም ተስኖታል። መንግስት ያወጣው የዋጋ ተመን ሲጀመርም፤ ዚሉው የወረደ ጦላሸ የሰነዘረው ቡጢ በመሆኑ፤ በተጋጣሚው ላይ የዝንብ ያህል እንኳን ከብዶ አላረፈም። ጂኒ እንዲያውም ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዘናል። ያለጥናት እና ያለመረጃ የተደረገ ግብታዊ ተመን በመሆኑ፤ ገበያውን ከማረጋጋት ይልቅ ትርምስ ውስጥ ነው የከተተው። በቀላሉ የሰኪርን ነገር እንውሰድ። ከተመኑ በፊት እና ከተመኑ በኋላ ያለውን እውነት ማግኘት እንችላለን። ስኳር ከዋጋ ተመኑ በኋላ ከመርከቶም ያሁን፤ ከክድር ሰቅ ተሰውሮአል። ይሄ ደግሞ ጉዳቱ ለሁለት መደብ ነው። በዋጋ ወድነት መግዛት ሳይችል ቀርቶ ሲያለቅስ ለነበረው ለድሃው (Lower class) እና የመግዛት አቅም እያለው ገበያ ላይ ማግኘት ላልቻለው (Middle class)። ሁለቱም ተማራሪዎች ናቸው።

...ጤፍ ተወደደ! የቤት ቢራይ ናረ! የነጻጅ ዋጋ አሻቀብ! ትራንስፖርት ጨመረ! ግብር በዛ፤ ገቢ አሸቆለቆለ... ከጥቂት አመታት ወዲህ አቅል

የሚነሱ የኑሮ ሚናዎች ሆነዋል። እናቶች ያለቅሳሉ፤ አባቶች ሚስትና ልጆቻቸው ፊት ይተክላሉ። ልጆች ተስፋ ቆርጠዋል። ይሄ ሁኔታ በተለይም ዲያስፖራ በሌለበት ቤተሰብ ውስጥ ይበልጥ አስከፊ ሆኗል። የቱንም ያህል የፖለቲካ አመለካከት ልዩነት ቢኖርም የኑሮ ውድነቱ ለሁሉም የጋራ ሆኗል። ጥቂት የገዢው ፓርቲ የአመራር አካላትና መሳሪያ ባለስልጣናት፤ እንዲሁም የላይኛው መደብ (Upper class) ውስጥ የሚካተቱ እፍኝ ለማይሞሉ ዜጎች ካልሆነ በስተቀር ሽምቶ የመብላት ጉዳይ እንደ ሰማይ አርቀአል። ይሄ መከራም የገዢው ፓርቲ ብዙሃን አባላትም ሆኑ ደጋፊ በፓርቲያቸው ተራዳኪነት የሚወጡት መከራ አልሆነም። የተቃዋሚ ፓርቲ አባላትም ሆኑ ደጋፊ ወይም ከየትኛውም የፖለቲካ ጠበል የማይቀምሱ ገለልተኛ ዜጎች ሽምተው ለመብላት መጥገሬቸው ላይደንቅ ይችላል። ሌላው ቀርቶ አርሶ አደር፤ እንኳን ትተራውን ሆዱን መመሳት ከተሳነው አመታት ተቆጥረዋል። ከቶስ ስንዴ አምራች ሆኖ ስንዴ የማይረዳ አርሶ አደር ከወዴት ይገኛል? ትግራይ ወይስ ጎንደር ወይስ አሩሲ?... አትልፉ የትም የለም።

እነዚህ ኢትዮጵያውያን ናቸው የፀጥታ ጨካኝታቸውን አያስነኩት ያሉት። እንዲ ከአንዱ ሲገናኝ የፈለገው ፓርቲ ካድሬ ይሁን፤ ከጉዳይ ሳይጥፈው ስለኑሮ ውድነት እያማረሩ ያወጋሉ። የፖለቲካ ልዩነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ አርሶ በአርሶ መሳለላቸው ባለበት ሆኖ፤ ስለዋጋ ንጋት በጋራ ይተክሳሉ። «ከቶ እንዴትስ ይሆን ከረምቱን የምንወጣው?» ይጠያየቃሉ። «መድሀኒአለም ያውቃል»፤ «ኢንሽ አላህ»... እንደየምኑነታቸው ተስፋ ያደርጋሉ። መቼም በዚህ ዘመን መንግስትን ተስፋ የሚያደርግ ከቤተመንግስቱ አጥር ውጭ እምብዛም አይገኝም። ጋሄ ነው የፀጥታ ጨካኝት። እሪ እየተባለ ይጮኸል፤ ግን አይሰማም... እሪ በከንቲ! እሪ በከንቲ!

ፖለቲካና ኢኮኖሚ ተመጋጋቢ ቢሆኑም ችግር ሆነው ሲመጡ የጥቃት ኢሳማቸውም ሆነ ባህሪያቸው ለየቅል የሚሆንበት እድል ብዙ ነው። በደርግ ዘመን ቀይ ሽብር እና ነጭ ሽብር የሚባል ፖለቲካ እንደነበረ እናውቃለን። በዛ ወቅት የጠላጆች ስጋት የመንግስቱ ጋ/ማርያም ወተደሮች አሊያም የተበሉ አብዮት ጠባቂዎች «ልጄን ገዳና ላይ ደፍተሁ ይጥሉብኝ ይሆን?» የሚል አንጂ «ልጄ በረሃብ ጤ ይወድቅበኝ ይሆን?» የሚል አልነበረም። ይሄንን ነው የፖለቲካ እና ኢኮኖሚ የጥቃት ኢሳማና ባህሪያት ልዩነት እያልኩ ያለሁት። «ሽብር» ፖለቲካውን «ጤኔ» ኢኮኖሚውን ይወክላሉ። ዛሬ ስለገዢው ፓርቲም ሆነ ተቃዋሚዎች ዲያብሎስነትና መልአካነት ስምተው የማያውቁ ወይም ቢሰሙም ሊገባቸው የማይችሉና የማይመለከታቸው የሚመስላቸው ዜጎች በኑሮ ውድነት ተማረዋል።

ባለፈው ዘመን ሻለቃ መላኩ ተፈራ የተባሉ የጎንደር ከተማ አስተዳዳሪ ነበሩ። መቼም የሻለቃው ጭካኔ ተነግሮ አይጨርስም። የጎንደር ወጣትን በጥይት ግንባር ግንባሩን እያሉ እና በላንጃ እየወጉ መግደል ሲሰለቅቸው ከነፍሱ ወደ ሊማሊሞ ገደል ይወረውሩ ጀመር። ይኼን ጊዜም የጎንደር እናቶች የወላጅ መሃን እየሆኑ መሄዳቸው ቢያስፈራቸው።

«ሻለቃ መላኩ የአግዜር ታናሽ ወንድም

የዛሬን ማርሳኝ ሁለተኛ አልወልድም» ሲሉ በግጥም ሀዘናቸውን ገልጸዋል። በዛው ዘመንም የሻለቃውን መንግስት በአፈሙዝ ለመገልበጥ ትግል ከሚያደርጉት ውስጥ ዋነኛው አሁኦራን የተባለው ተዋሂዶ ጽርጅት ከትግራይ ሲገዛገስ መጥቶ ጎንደርን ከደርግ እጅ ነጠቀ። ጎንደርም ነፃ ወጣች ተባለ። ሻለቃውም ወደ መሀል ከተማ፤ ወደ አለቆቻቸው ጉያ ፈርጥጠው አመለጡ። ይህን ጊዜ አቶ በረከት ስምአን ይሁኑ አቶ ታምራት ላይኔ መለየት አቃተኝ እንጂ አሁኔን ፓርቲያቸው ባሳተማት «ሶረኔ» በምትሰኘው የግጥም መድብል «ጎንደር እንዳሻሽ ውለጅ» የሚል ግጥም ጽፈዋል። ይሄ ፖለቲካ ነው። በዛኛው ዘመን «ሁለተኛ አልወልድም» በዚህኛው ዘመን ደግሞ «እንዳሻሽ ውለጅ»። ነገር ግን እንዳሻሽ የወለደች ጎንደራ እናት ልጅን ምን ላብላው? ክንቤተሰቦቿ በኑሮ ውድነት እና በረሃብ አለቅን ብላ ብትራሽ፤ ጨሽቱ በየትኛውም ሰማይ የፖለቲካ ጨሽት ሊሆን አይችልም፤ የኢኮኖሚ አንጂ።

አርሚያንም እንደ ምሳሌ ብንወስድ «አሀዴድን መቃወም» እና «አነግን መደገፍ» የፖለቲካ ጉዳይ ልንለው እንችል እንደሆነ እንጂ፤ የአርሞ ህዝብ ኑሮ ከበደኝ ማለቱን በምንም መለኪያ ቢሰፈር፤ ከኢኮኖሚ ጥያቄነት ውጭ ሊፈረጅ አይችልም። በሌሎች የአገሪቱ ክፍሎችም ያለው የዚሁ አይነት ተመሳሳይ ነገር ነው። የየትኛውም ክልል ህዝብ የመጀመሪያ ጥያቄ ጠ/ሚኒስትር መለስ ዜናዊ ለምን 20 ዓመት መላ ብቻቸውን ይገዙናል? የሚል አይደለም። በአርማጥ ይህንን ጥያቄ አይጠይቁም ማለቱ አይደለም። ጥያቄው ሁለተኛ ነው ለማለት እንጂ። የመጀመሪያው ጥያቄ የኑሮ ውድነት ጥያቄ ነው። የቤት እና የስራ እጦት ችግር ጥያቄ ነው።

በከተሞች በተለይም በአዲስ አበባ ለልማት በሚነሱ አካባቢዎች ከሚኖሩ ችግረኛ ሰዎች ጎደዎች እግር ጥሉ-አችሁ ብትገኙ የፀጥታ ጨሽት ምን እንደሆነ በጽርኦችሁ ሰምታችሁ ታረጋግጡ ነበር። ለነዚህ ችግረኞች የኮንደሚኒየም ቤት በሪል አስተት ዋጋ ገዝቶ መግባት ሞቶ ከመነሳት የከበደ ነው። መንግስት እንደ አማራጭ ያቀረበው የቀበሌ ቤት ፈልጎ የመስጠቱ ስራም ቢሆን አሳዛኝ ብቻ ሳይሆን እንደ አገርና መንግስት አንገት የሚያስደፋ ነው። ለአንዳንዶቹ ከወሻ ቤት ትንሽ መለስ ያለች፤ ለሌሎቹም በር እና

መስኮት የሌለው ወዘተ... እናም የእነዚህ አካባቢ ነዋሪዎች እየራሹ ነው፤ የመንግስት ያለህ! እያሉ ነው። ነገር ግን ጨሽታቸው የፀጥታ ጨሽት ነው...

ነጋዴውም ቢሆን ኦሎሎ እያለ እየራሹ ነው። በፀጥታ። ለ20 ዓመት አስር ቤተሰብ ሲያስተዳድርበት የነበረበት የንግድ ቦታ ለልማት በሚል ሲነሳ ሁለት አይነት አሰራር ይጠብቀዋል፤ ከክፍለ ከተማው አስተዳደር። የንግድ ቤቱ የግል ከሆነ ግምት እና መሬት ይሰጠሃል ይሉታል። የንግድ ቦታው የመንግስት ከሆነ ደግሞ፤ ነጋዴው ከቦታው በር እንዲጠፋ ይነገረዋል። ለምን? ብሎ ሲጠይቅ በመንግስት ቤት ለሚነገዱ ነጋዴዎች ምትክ አይሰጥም ይባላል... እኔ ለሃያ አመት ያህል ለመንግስት ግብር አልከፈልኩም? ዜጋስ አይደለሁም?... መልስ የሌላቸው ጥያቄዎች ራሱን ይጠይቃል። በላሆሳስ። በመጨረሻም ተመሳሳይ እጣ ፈንታ ይጋጠማቸው ነጋዴዎች ጋር በፀጥታ መጫካ ይሆናል መደበኛ ስራው።

በአሁኑ ወቅት በአገሪቱ ከፖለቲካ ውጥንቅጡ በላይ ኢኮኖሚያዊ ችግር ስር ሰዶአል። የገዥው ፓርቲም ሆነ የተቃዋሚ ፓርቲ አባላት በኑሮ ውድነቱ በፀጥታ እየራሹ ነው። ከጎረቤቱ ጋር ስለኑሮው መከፋቱ የማያወጋ የለም። መሽቶ ሲነጋ ቀኑ ምን አይነት መቅሰፍት ይዞ ይመጣ እንደሆነ ይነጋገራሉ። ሁለቱም መቼውን አያውቁምና። የፖለቲካ ልዩነታቸው የቱንም ያህል የሰፋ ቢሆንም በጋራ በፀጥታ ይጫካሉ።...

ከሶስት እና ከአራት አመት በፊት በአዲስ አበባ ጎዳናዎች ላይ የቤተሰቦቻቸውን ፎቶ ዘርግተው የሚለምኑ ብዙዎች ነበሩ። ዛሬ ደግሞ በፎቶ ምትክ መላ ቤተሰቡን ጎዳና ላይ ይዘው ወጥተው መለመን የጀመሩ አልፍ አእላፍ ሆኑ። ለሚመፀውተውም ሆነ አግዚአብሔር ይስጥልኝ ለሚለው የፀጥታ ጨሽቱ ይሰማዋል።

በአርማጥ ግብዓዊያን በታሕረር አደባባይ ያለሙት ጨሽት የፀጥታ አልነበረም። ይልቁንም «ቀሬዶ» ከተባለው የአሜሪካኖቹ ዘመናዊ የጦር ጅት ድምጽ አስር እጅ የላቀ ጨሽት ነበር ያለሙት። ሆኖም ከዚህ ከታሕረር አደባባይ ጨሽት በፊት የፀጥታ ጨሽት ጭክዋል። የአኖስ የፀጥታ ጨሽት አድሜ ምን ያህል ነው? ስንትስ አመት ቀረው የቀሬዶን ጨሽት ለመጮህ? እንጂ!

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 134 ሚያዝያ 28 2003ዓ.ም

«ቡክቡክታ»ው ምንድን ነው?

አቶ ሰዬ አብርሃ የካቲት መጨረሻ 2003ዓ.ም ላይ ለአዲስ ወራ ጋዜጣ «ሀዘብ ክንደኛው እና ከአካባቢው ሰው ጋር አንድ ነገር እያንሰላሰል» እንደሆነ ግልፅ ነው የሚል ይዘት ያለው አስተያየት ሰጥተው አነበብኩ። ነገር ግን ይሄ «ይንሰላሰል» የተባለው ጉዳይ በግልፅ ስላልተብራራ ምን ይሆን? ወይስ ስለማን ነው? ብዬም ተጨነኩ። ደግሞም አቶ ሰዬ በደረሰው «ሀዘብ» ስላሉ የትኛው ሀዘብ እንደሆነም ግራ ገባኝ። ምክንያቱም ከ1983ዓ.ም በኋላ በዚች በዐበሻ ምድር በደረሰው ሀዘብ ማለት ቀርቶአል። አቶ ሰዬ ይህንን አልሰሙም እንዳልል «ሰፊው ሀዘብ» የሚለው መጠሪያ ኤርትራ ባህር እንዲገባ ለፍተው ከተሳካላቸው ወሳኝ ሰዎች ውስጥ አንዱ ናቸው። እናማ እንዲህ ድፍን ያለ ነገር መናገር አልነበረባቸውም። የትግራይ ሀዘብ ወይም የአማራ ሀዘብ አሊያም የኦሮሞ ሀዘብ... ብለው መለየት ነበረባቸው። ደግሞም እንዲህ ቢሉ ኖሮ ስለ «ማንሰላሰል» ጉዳይ ትንሽ ፍንጭ ይኖረን ነበር። ዘንድሮ የየብሔረሰቡ ችግር የተለያየ (የግል) የሆነበት ሁኔታ አለና።

የሆነ ሆኖ ግን አቶ ሰዬን የመሰለ አንጋፋ ፖለቲከኛ «ሀዘብ» እያምሰላሰለ ነው። ሲሉ ምን ማለት እንደሌለት የመተንተኑ ግዴታ የእኛ የጋዜጠኞች በመሆኑ ለመተንተኑ ግብአት አገኝ እንደው በሚል ጥቂት ጥረት አደረሱ። ነገሩ ምን እንደሆነ ለማወቅ በየደረሰኩበት ቦታ ጆርዬን አቅንቼ ማዳመጥ ጀመርኩ። በአርግጥ ሀዘብ ብዙ ነገር ያምሰላሰላል። የነሮ ውድነት ግራ አጋብቶታል። ስራ አጥነቱም እንዲሁ፤ የነዳጅ ዋጋ መናርም ሌላው ተምሰላሳይ ነው። አዲሱ የአረቦች አመሰግኖ ከቮክቡክታ በላይ ሆኗል። «መብረክ ፈረጠጠ የታባብ» ይላል አንዱ። «ጋዳፊ ቤንጋሊያን መልሶ ለመያዝ ተቃርቦአል» ይላል ሌላው። ለመረጃ ቅርብ ነኝ የሚለው ደግሞ «የለም ጋዳፊ አንድ ሀሙስ ነው የቀረው አልቆሰታል። ቆራንዶ የተባለ ጀት መጥቶበታል» ሲል የእርሃህን አስተያየት ይሰጣል። ስራ ፈቶች ደግሞ «ቆራንዶ ወይስ ቆራስ» ሲሉ ያሸፋሉ። ያው ሁለቱም አጥቂዎች ናቸው ለማለት መሰለኝ።

መጭም አቶ ሰዬ «ይምሰላሰላል» ያሉት ይሄ እንደማይሆን እርግጠኛ ሆኛለሁ። ምክንያቱም ይሄ በማምሰላሰል ሳይሆን በጨካኝነት እየተብራራ ያለ

ጉዳይ ነውና። ታዲያ ሰዬ የሚሉት ምንድን ነው? ለማወቅ ብዙ ጣርኩ። የመጀመሪያ የመነሻ መረጃዬን ያገኘሁት ግን ከአዲስ ዘመን ጋዜጣ ነው። አዲስ ዘመን «የማሪያምን መጠሪያ የበላ...» አይነት ልፍለፍ ይመረ። «የሰሜን አፍሪካ አብዮት በኢትዮጵያ እንዲቀሰቀስ የሚፈልጉ ሚርተኞች አሉ» ሲል የውግዘት ሃዳ ያወረደበትን ትንታኔ አነበብኩ። አብዮት እና ሚርተ ምን እንዳዛመዳቸው ግራ ቢገባኝም ተመሳሳይ ይዘት ያላቸውን ትንተናዎች እዛው ጋዜጣ ላይ ደጋግሜ ማንበብን ቀጠልኩ። በዚህ መሀል ደግሞ በሃሚኒስትር መለስ ዜናዊ በቢሮአቸው ከጋዜጠኞች ጋር ባደረጉት ቃለ መጠይቅ ላይ ሚርተኞች ከሚርተም አልፈው ከሸብሊያ ጋር በመተባበር ሚርታቸው ፅውን የሚሆንበትን መንገድ እየሰሩ እንደሆነ ገልፀው፤ ነገር ግን መከራቸው እንደማይሳካ ተናገሩ ወይም በአዲስ ዘመን ጋዜጣ አንላለፅ «አሚርቱ»። በተጨማሪም መለስ «ሸብሊያ አዲስ አበባን ባግዳድ ለማድረግ ሞሏል» ሲሉ ከአውደ-ምረታቸው ላይ ሆነው ምስክርነታቸውን ሰጡ። ነገር ግን አሁንም ተማለ የተባለው መሀላ በቅዱስ ቁራን ይሁን በመጽሐፍ ቅዱስ አልተብራራም። መጭም ኢሳያስ አፈወርቂ ጋንጨር ነገር ናቸው። ባለአውሊያ ቤትም ቢሆን ሄደው ሊሆን ይችላል «አዲስ አበባን ባግዳድ ካደረጁት አስራ ሰባት ጦር ለአስራ ሰባት አመት በጀርባዬ ላይ ይሰካብኝ» ሲሉ የማሉት። ብቻ የትም ሄደው ይማሉ፤ ዋናው መማላቸው ነው። ይሄ ነገር አስቀድሞ መታወቀም አንድ ነገር ነው። በአርግጥ ኢሳያስን ከመለስ በላይ የሚያውቃቸው የለም። እውነቱን ነው የአድዋ ሰው «ከአብሮ» አደግ ጋር አትሰደድ» ያለው። መሪያችን የመሀል ሀገር ሰው ቢሆኑ ኖሮ ኢሳያስ መማላቸውን እንዴት አስቀድሞ ያውቅ ነበር? የግድ አላቸው ካልነገሩት ማለቴ ነው።

የሆነ ሆኖ እኔ እችን ጸቦፍ እየሜሳርኩ ጠረጴዛ ላይ የተቀመጠው ግዙፋ አዲስ ዘመን ጋዜጣ «በሰሜን አፍሪካና በአንዳንድ የመካከለኛው ምስራቅ አገሮች የተከሰተውን ሀዘባዊ አብዮት ተከትሎ ይህ አይነቱ ችግር ኢትዮጵያን ያሰጋታል የሚሉ» ድምዖች መለማት ከጀመሩ ወላው አድረዋል። እነዚህ ድምዖች በአብዛኛው በአገር ውስጥና በውጭ ከሚገኙ አካራሪ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲ አመራሮች የሚደመጡ ናቸው። ይላኛል፤ «ሰለነውጥ በማሰላሰል የሚገኝ የፖለቲካ ትርፍ አይኖርም» በሚል ርዕስ ስር ያተመው ጸቦፍ መግቢያ።

እንዴት ነው ነገሩ? ይኸው ጋዜጣ ባለፈው አመት ሚያዝያ ወር አገር ውስጥ ያሉ ድምዖች በግንቦቱ ምርጫ ይላተፋሉ ብሉ ነበር፤ ተሳተፋም።

በምርጫው ማግስት ደግሞ አገር ውስጥ ያሉ ደምቶች በሙሉ «ድምፃችን ይከበር» ሲሉ ሰልፍ ሊወጡ ነው አለን። እናም መስቀል አደባባይን ጨምሮ በሁሉም ክልሎች በሚገኙ አደባባዮች «የድምፃችን ይከበር» ሰልፍ ተደረገ። ዛሬ ደግሞ «ኢትዮጵያን የሰሜን አፍሪካ አመፅ ያሰጋታል እያሉ ነው እነዚህ ድምቶች» እያለ ነው... ይሄ ነገር ሚርት ነው ወይስ አዲስ ዘመን ሪሱ በዝግጅቱ ላይ ተሳትፎ አለው?

ለማንኛውም ወደ «ሚንሰላሰለው» የስዩ አጀንዳ እንመለስ። አሁን ሁለት የተፋጠጡ ሀብረተሰቦች እና ሁለት የሚንሰላሰሉ ነገሮች ያሉ ይመስለኛል። «ኢ-መንግስታዊ ሀብረተሰብ» እና «መንግስታዊ ሀብረተሰብ»። ኢ-መንግስታዊ ሀብረተሰብ ስዩ «ሚንሰላሰለው» ያሏቸው ወይም አዲስ ዘመን «በሚንሰላሰል የሚገኝ የፖለቲካ ትርፍ አይኖርም» ያላቸው ናቸው። እዚህ ውስጥ ዋና ዋና የተቃዋሚ ፓርቲ አመራሮች እና አባላት እንዲሁም ነጋዴዎች እና የኑሮ ውድነቱን ጨምሮ የተለያዩ የኢኮኖሚ ችግር ያለባቸው ሲገኙበት፤ መንግስታዊ ሀብረተሰብ ውስጥ ደግሞ ከጠ/ሚኒስትሩ ጀምሮ አብላጫው ሚኒስትሮች እና የነጋዴዎች አለቃ (የነጋዴዎች አለቃ የሚለውን መጠሪያ የሰማሁት ከአንድ ቻይና እየተመላለሰ ከሚነግድ ወዳጄ ነው። ምን ማለቱ እንደሆነም ሲያብራራልኝ ከ83 ወዲህ እንደ ሰሜን ኮሪያ ሚሳኢል ተወንጭፈው በምስራት አፍሪካ ሳይቀር ዝነኛ ኢንቨስተር ለመሆን የቻሉ ቁንጮ ነጋዴዎችን ከእኛ ለፍቶ አዳራው ነጋዴ ለመለየት የተቀመረ ስያሜ ነው ብሎኛል) እና የመሳሰሉት ትንቢት ትንቢት የሚል ጉንጭ ያላቸው ከፍተኛ ካድሬዎች ይገኙበታል።

ኢ-መንግስታዊ ሀብረተሰብ የሰሜን አፍሪካ አብዮትን እያጋነነ ሙከራ ብሎ ያወራል። በሰላላሽ ደግሞ «ታድለው» ሲል እያንሸካሸከ ይቋምጣል። የቋመጠ ደግሞ... መንግስታዊው ሀብረተሰብም በበኩሉ «ጋዳፊ እያጠቁ ነው፤ መባረክ ተመልሰው ወደ ስልጣን ሊመጡ ውስጥ ውስጡን እየተዘጋጁ ነው፤ በሊቢያ የተደረገውን ጣልቃ ገብነት የአፍሪካ ሀብረት አወገዘ፤ አረብ ሊግም ተቃወመ ወዘተ...» እያለ በጩኸት ያወራል። በሰላላሽ ደግሞ «እዚህም ሆ ብሉ» እንዲወጣ ተቃዋሚዎች እየገፋፉ ነው፤ በአርግጥም ያኮረፈው ይበዛል...» ሲል ያንሰላሰላል።

እንዳልኟችሁ አቶ ስዩ «ሀዘቡ አንድ ነገር እያንሰላሰለ ነው» ካሉ በኋላ ነው እኔም ከየትኛው ወገን እንደሆንኩ ወይም ጋዜጠኛ አገር የሌለው ይመስል ከፖለቲካ ገለልተኛ ነው እንደሚባለው ገለልተኛ እሆን ይሆን? እያልኩ መጨነቅ የጀመርኩት። በዚህ ላይ በጻፍኩ ቁጥር የሚደብራቸው በዝተዋል። ሆኖም የምደብራቸው በዙ ብዬ መፃፈን አላቋረጥኩም። ለወትሮ ካፌ ሰገጣም ሆነ ትራንስፖርት ውስጥ ስሆን የሚነበብ ብጤ ከእደ

አይለየኝም ነበር። ስዩ «ሀዘቡ እያንሰላሰለ» ነው ካሉበት ቀን ጀምሮ ግን እንደ ዋዛ ጆሮዬን ጣል አደርጋለሁ። ቁጤማ የመሳሰሉ ቆንጆች ሳይቀሩ «የግብፅ ሴቶች ጀግኖች ናቸው» ሲሉ በአድናቆት ሲያወሩ እየሰማሁ ነው። ጊዜው ሌላ ቢሆን ኖሮ «የግብፅ የሴቶች አግር ኪስ በጭንጥ ነው ያደነቁት» ብዬ አልፈው ነበር። ይሄ ግን ሊሆን አይችልም። በየካፍቴሪያውም ያሉ ቴሌቪዥኖች የአርሰናል እና የማንችሰተር ጨዋታን ለማየት እንኳ የቲቪውን ፕሮግራም የሚቀይሩልን በመከራ ነው። ያውም ኪስ ከመስመር ስትወጣ ወደ አልጂራ እየመለሱ እያስቸገሩን ነው።

መንግስታዊ ሀብረተሰብ በብዛት ወደሚገኙበት ቦታዎች ሳመራም ተመሳሳይ ነገር ነው ያለው። አዲስ ዘመን ጋዜጣም የአልጂራን ያህል በወኔ እና በትጋት እየዘገበ ነው። ከሰሞኑ በአንዱ የአዲስ ዘመን እትም «በአምስት አመት ውስጥ ስድስት መቶ ሆስፒታል ኢትዮጵያ ልትሰራ ነው» የሚል ዜና ከፊት ገፁ ላይ በትልቁ አነበብኩ። መጀመሪያ ስድስት መቶ አልጋ ያለው ሆስፒታል የሚል መስሎኝ ነበር። ነገር ግን አይደለም። ስድስት መቶ ሆስፒታሎች እና ከ15ሺ በላይ የጤና ኪላዎች እንደሚገነቡ ነው የሚያወራው። ሽረ እንዲያውም በየአመቱ ወደ ህዝምና ተቋማት የሚገቡትን አንድ ሺ ተማሪዎች ወደ ስድስት ሺ ለማድረስ ታቅዷል፤ ለ50 ሚሊዮን ህዝብም ወጣ መከላከያ አገጠር ታድሏል ይላል። እናም አብዛኛዎቹ መንግስታዊ ሀብረተሰብ ውስጥ የተሰለፉ ወዳጆቹ ይህንን ሁኔታ እያደነቁ አወሩኝ። ለካስ ትዝ ሲለኝ ኢ-መንግስታዊዎቹ ለ«ሚንሰላሰሉት» መከላከያ የሚሆን እዚህም «እየተመላለሰ» እንደሆነ አስታወስኩ። አስከትዬም «ጥሩ ነው፤ ግን 600 ሆስፒታሎች እና 15 ሺ ጤና ኪላዎች ለመስራት በቂ ቦታ አለ ወይስ በኮንደምኒየም ቤት መልክ ነው ግንባታው የታሰበው? ወይስ ጎረቤት ሀገር መራት ገዝተን ነው የምንሰራው?» ብዬ ብጠይቃቸው ፊት ነሱኝ። ተዉ ግዴላም ዛሬ ፊት እየቀያየሩ ማስፈራራቱ አዋጭ አይመስለኝም፤ የቡድን አባቶቻችሁም አይፈልጉትም የምትል ምክር ሰጥቻቸው ወደ ቢሮዬ ሄድኩ። ቢሮዬም አዲስ ዘመንን አንስቼ ማገልበጥ ጀመርኩ። የአሁኑ ትውልድ

«አትነሳም ወይ?»

አትነሳም ወይ?

ይሄ ባንዲራ የአንተ ለይደለም ወይ? እየተባለ የሚነሳ፤ ተነስቶም ህይወቱን ትርጉም ለሌለው የጥፋት ተልእኮ የሚገበር አይደለም» የሚል አንቀፅ ንባቤ መሃል አገኘሁ። ከዛም ተገርሜ «አትነሳም ወይ እየተባለ ሞቀስቀስም ተጀምሮአል እንዴ?» ስል ራሴን ጠየኩ። ወይስ አዲስ ዘመንም

አይቶ አይቶ የሰዩ አንሰልሳዮችን ተቀላቀለ? ብዬም አንሰላሰልኩ። መቶም ደርግ ወደ መጨረሻው አካባቢ ተቸግሮ የነበረው በጠላቶቹ ሳይሆን በወሰንተ አርበኞች እንደነበር ዛሬም ድረስ ትዝ ስለሚለኝ፤ የአዲስ ዘመኖችም ገደምዳሜ አገላለፅ ብርቱ ጥርጣሬ አሳደረብኝ። ይሄኔ እኔም።

«አትነሳም ወይ?»

አትነሳም ወይ?

ይሄ ባንዲራ የአንተ አይደለም ወይ? ብዬ ብዕና፤ በአየር መታወሚያ ጭምር ከቢሮዬ ወንበር ላይ እንደሚያወርዱኝ ሳሰብ ምን አለበት የአዲስ ዘመን ጋዜጠኛ በሆኑት ብዬ ቀናሁ።

አዲስ ዘመን በመለስ እንደበት ሻዕቢያና አክራሪ የተቃዋሚ ፓርቲ አመራሮች የሰሜን አፍሪካ አይነት አመፅ ሊቀሰቀሱ እንደተዘጋጁ ስጋቱን እየገለፀ ነው። ይሄ ለምን እንዳሰጋቸው ግን ለእኔ ግልፅ አይደለም። በደበልጥ ደግሞ መለስ መጨነቅ ይኖርባቸዋል ብሎ ማሰብ ይቸግረኛል። አገር ምድሩ መርጦን 99.6 ውጤት አገኘን ካለ ገና አመት አልሞላውም። ታዲያ ሻዕቢያ የቱንም ያህል ቢሆንል፤ አክራሪ ተቃዋሚዎች ሺ ጊዜ ቢያቀሳሰሩ ለምን ይረበሻሉ? ህዝቡ አላም እንደሆነ ከነሱ ጋር ነው፤ የምርጫው ውጤት እንደሚያሳየን ከሆነ ማለቱ ነው። ወደስ ምርጫዎ ራሷ «ፎርጅድ» ነበረች? አስከማውቀው ድረስ በሰሜን አፍሪካ የተከሰተው፤ ህዝቡ ነቅሎ በመውጣት ገዢውን ፓርቲ እና መሪውን አልፈልገም ብሎ ማባረሩን ነው። እዚህ እንደሰማሁት ከሆነ ደግሞ ህዝቡ ነቅሎ የወጣው ገዢውን ፓርቲና መሪውን ሊመርጥ ነው። ሽፈ እንዲያውም መርጦ ብቻ አልተወጣም፤ ለገዢው ፓርቲ የሰጠውት ድምፅ ይከበር ብሎ ሁሉ ሰልፍ እንደወጣ ነው። ታዲያ ይሄንን ሁሉ ፍራቻ ምን አመጣው? ወይስ ወደ ኮሮጃ ሲከተት የነበረው ድምፅ መስጫ ካርድ ባለ አስር ወር ነበር እንዴ? ይሄ ደግሞ ለሞባይል ካርድ ነው - ባለ 25፤ ባለ 50፤ ባለ 100...

ይችን አጭር ፅሁፍ እያጠናቀቅኩ የማን ዘፈን እንደሆነ ባላስታውስም

«ከኩሉ አለ ደር!»

ምን ይለማ ይሆን ደር!

«ዘንድር» የሚል ዘፈን ትዝ አለኝ። ፈጣሪዬ እዚህ የጎለተኝ ምን ሊያሰማኝ ይሆን? ይሄ ህዝብ እኮ የሚታመን አይደለም። ታሪክ ሲሰራም «ዛሬ ወይም ነገ ታሪክ አሰራሰሁ» ብሎ ቀጠሮ ሰጥቶ አይደለም። ከፈለገ ፈለገ ነው። ቢሆን ሆኖ ግን ስዩ እንዳለት «የሚንሰላሰል» ነገር እንዳለ ግልፅ

ነው። ይሄን ደግሞ በካድሬም ሆነ በጆሮ ጠቢ አሊያም «ገንጥ» በሆነ ሰላይ መከላከል አይቻልም። ፈጽራል ፖሊስም ቢሆን አመፅን እንጂ ማንሰላሰልን የመከላከል ዝግጅት አላደረገም... መቼስ አይበለው እንጂ ካለው ምን ይደረጋል። መንፈራዝቡ እንደሆነ ለማንም አይበጅም። ተራገዶ የተባለ ሺ ገዳይ የጦር አውሮፕላን ያላቸው አገራት ቀጣ ቀላል እንዳልሆነ፤ ጣልቃ ከመግባትም እንደማይመለሱ አያየን ነው። በዚህ ዘመን ደግሞ እነዚህ አውሮፕላኖች ቅኝት በማድረግ ወይም አበባ እና ቡና በማመላለስ አይደለም የሚታወቁት፤ የመሪዎችን መኖሪያ ቤት ከነግሳንግሉ ላቂት በማድረግ እንጂ።

የሆነ ሆኖ የሚያወጣው አስቀድሞ መጥኖ መደቆስ መለለኝ። እኔ የፈለኩት ሳይሆን ህዝብ የፈለገው ይሁን የሚል። አይበለውና ግን ስልጣን ልቀቁ ከተባለም መልቀቅ እንጂ ግግም ማለቱ ሰባኪው እንዳለው፤ ሁሉም ነገር ከንቱ የከንቱ ከንቱ ከንቱ ነው።

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቀጥር 128 መጋቢት 1፬ 2003 ዓ.ም

ክኔም «ክሸባሪ» ነኝ!

(ከክብዩ ስብሐት ክስክ ሚሚ ስብሐት)

መቼም “Machiavelli (ማኪያቪሊን)» የማያውቅ አለ ብዬ አላስብም። ይህ ሰው በዘር ግንዱ ጣሊያናዊ ነው። አለም የሚያውቀው ግን ጣሊያናዊ ስለሆነ አይደለም። ለአምባገነን ገዢዎች ልክ አብራዊያኑ መሌ ለኢብራውያን ወገኖቹ የአስርቱ ትእዛዛት መልእክተኛ እንደሆነ ሁሉ የኔ ሰውም በአለማችን ላይ ለበቀሉ ጨፃኝና አምባገነን ገዢዎች መካሪ ዘካሪ በመሆኑ እንጂ። በእርግጥ የሙሴ ትእዛዛት የጽድቅ መንገድ በር ከፋች ናቸው። የማኪያቪሊ ግን ለፅድቅ አይሆንም። ሽረ እንዲያውም ለገሃነም ነው የሚቀርበው። ምክንያቱም የዚህ ሰው ምክር ሁሉ ጉልበተኛ ገዢዎች እንዴት በጉልበታቸው በስልጣን እንደሚቀጥሉ ወይም ስልጣናቸው እንዳይደረር «መላዎች»ን ማስተማር ነው። ለምሳሌ «ሀዘብህን ከፋፍለህ ግዛ» እንዲሁ አስተምሮቱ ነው። የአፈና እና የጭቆና ስልቶችም ሌላው አስተምሮቱ ናቸው።

ማኪያቪሊ “The Prince (ልዑሉ)» በተሰኘው ዝነኛ መጽሐፉ ልዑሉን ከ500 አመት በፊት እንዴት በስልጣን ላይ መቆየት እንደሚችል «አዋጭ» ያለውን ዘዴ ሲመክረው እና ሊዘክረው እናነባለን። ማኪያቪሊ በጥሞና ነው የሚመክረው። ያውም እንዲህ ሲል «በስልጣን የሚመጣብህን በሙሉ አትማረው። ሆኖም አንተ በቀጥታ አታድርገው፤ በሌላ ሰው አድርገሽው ስታበቃ፤ ያን ሰው እንደ ወንጀለኛ ቆጥረህ ስቀለውና ከሀዘብህ ጎን መሰለፍህን አረጋግጥ...» ወንድም ማኪያቪሊ ይህችን ምክርህን እስቲ እንዴ ድገማት...

እኔ ኃ/ስላሴም ማኪያቪሊን ያነበቡ ይመስለኛል። መቼም እሳቸውም ቢሆኑ «እነዛን ሁሉ ሰውር ደባዎች በረቀቀ ዘዴ ያከናወኑት መፅሀፍ ቅዱስን አንበቤ ነው» አይሉንም። ምስኪኑ መንጌም ቢሆን ከአስታሊን እንጂ ከማኪያቪሊ ጋር ፅዋ አይጠጣም። መንጌ ተቀናቃኞቹን ሲያጠፋ በማኪያቪሊ

ምክር አይደለም። ምክንያቱም ምንም እይነት ታክተክና ቲክኒክ አይጠቀምም። ታዲያ እንዴት ነበር የሚያደርገው? አም በቀጥታ ጠመንጃ ወድሮ ያን ጠላቱን ይይዝና በጥይት ደብድቦ ያስናብተዋል። እስከትለም ማራኪም ገዳይም ራሱ እንደሆነ አለም ያውቅለት ዘንድ የይርጋ ዱባሌን።

«የፍየል ወጠጤ ዘጠኝ ትወልዳለች! ልጄቷም ያልቃሉ አሏም ትሞታለች»ን ሳውንድ ትራክ ያደርገዋል።

መንጌ እንዲህ ነው። ተቃዋሚዎቼን ድራሽ አባታቸውን ለማጥፋት አያመነታም። ካጠፋም በጊላ ተቃዋሚዎች እርስ በእርሳቸው መስማማት ተስኗቸው ተበታተኑ፤ ወይም ህዝቡ በተቃዋሚዎች ላይ አምነት ለላጣ በድምፁ ቀጣቸው፤ አለያም ተቀባይነት እጡ፤ የሸራሪያ ተላላኪ ናቸው፤ አሸባሪ ናቸው... ጂኒ ቁልጽል እያለ እንደ መለስ ምክንያት አይደረድርም። የመንጌ ግልፅ ነው። ተቃዋሚዎቼን ቀርቶ ሊቃውሙኝ ይችላሉ ብሎ የጠረጠራቸውን ከቤታቸውም ሆነ ከጎዳና ላይ አፍኖ በጥይት ይፈጃል። መሞታቸውን ካረጋገጠ በጊላ ደግሞ መግለጫ ይሰጣል። «ለምሳ ያለቡንን ቁርስ አደረግናቸው።»

መለስ ዜናዊ ግን እንዲህ አይደለም። እሳቸው በሚገባ የማኪያቪሊን ምክር ጥንቅቅ አድርገው ያውቁታል። ጻፉ አንበቢም አይደሉ። እናም ተቃዋሚዎቻቸውን ሁሉ በወነጀሉ ቁጥር «ወቅታዊ» ቅጥያ (ምክንያት) አላቸው - ከማኪያቪሊ የተዳት።

ለምሳሌ በ1993 ዓ.ም በፕ/ር መስፍን ወ/ማርያም እና በዶ/ር ብርሃኑ ነጋ የተሳበበው የሚያዝያ አስሩ ብጥብጥ ለአንድ ቀንም ቢሆን ሀገሪቷን መንግስት አልባ አድርጎት ነበር። በወቅቱ ምንድነው የተፈጠረው? በመንግስት ላይ ቅሬታ ያላቸው ወጣቶች በሙሉ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎችን ተቃውሞ ተከትለው ጎዳና ላይ ወጡ። ያገኙትንም ንብረት አውድመው በመንግስት ላይ ያላቸውን ቅሬታ ገለፁ። መለስም ቁጭ ብለው ሲያስቡት የአመፁ ተሳታፊዎች አብዛኞቹ ወጣቶች መሆናቸውን ተረፉ። እነዚህ «አመፁኞች» ወጣቶች ከመሆናቸውም ባሻገር ስራ-አጥ መሆናቸውንም ጨምረው ተገነዘቡ። ከዛገን ከዛሣ ወጣቶቹን እንደወጡ ማስቀሪያ ፍቱን ዘዴ ተገኝ - «አደገኛ ቦዘኔ» የሚባል። መለስ እንዲህ ናቸው። የጠረጠሩትን ሁሉ ለመመንጠር በቀጥታ በስልጣኔ መጣ ሲሉ አይከሉም። ወይም የገዢው ፓርቲን ፖሊሲ ይቃረናል፤ ለውጥ ፈላጊ ነው፤ ወዘተ... ብለውም ከፖለቲካቸው ጋር አያያይዙትም። በሌላ መንገድ ዞረው ከሀዘብ ሰላም እና ከሀገር ደህንነት ጋር አስተሳስረው ጠልፈው ይጥሉታል እንጂ።

እናም በወቅቱ ተቃራኒነት የተባለ ወጣትን በሙሉ አመጥኑ ተከትሎ በፓርላማ በወደቀው የአደገኛ በዜጎች ሀገር አቀፍ ተቃራኒነት የተባለውን አድርገዋል። ከወጥሮም ከውስጥም ለግን ይህ ይደረጋል? የሚል ጥርጣሬያዊ እንዳይነሳ ደግሞ «አደገኛ በዜጎች ማለት፡- ለህብረተሰቡ ሰላም ጠንቅ ነው፤ በተለይ ለሴት ልጆች በሰላም ወጥቶ በሰላም መመለስ አስፈላጊ ነው፤ በዘረፋና በማድረግ መምታት ስራም የሚሳተፍም ነው።... እናም በአሁኑ ወቅት እግዚአብሔር ይመስገን የሀገራችንን ችግር የኢኮኖሚና ሂሳብ አጥረት አይደለም - አደገኛ በዜጎች እንጂ» የሚል ትርጓሜና ማብራሪያ አቀረቡለት። ማኪያቤሊም የሚመስረው ይሄንኑ ነው። «ተቃራኒነትን አትማረው። ሆኖም ግን በቀጥታ ላይሆን በተዘዋዋሪ አድርገው።»

እነዚህ ወጣቶች የመለስ አስተዳደር ሀገራችንን ከድህነት ማሳቀቅ አልቻለም ሲሉ መቃወማቸው ጥርስ ቢያስከስባቸውም ፍርድ ቤት የቀረቡት ግን «አደገኛ በዜጎች» በሚል ክስ ነው። ከዚህ መለስ ለዳኛው እንዲህ አሉት «የሀዘቤን ሰላም እና ደህንነት ስጋት ላይ የባሉ ናቸውና ደስ ያለህን እየፈረድክባቸው ክርፍላለሁ አስገባልኝ። በእርግጥ እንዲህ ሲሉ አልሰማሁም። አይሉም አይባልም ብዬ ነው። ለነገሩ ዳኛዬም እንዲህ አስከባል የሚጠበቁ አይመስለኝም። ሲባል ለርቢስ ኮሌጅ ገብተው ሲማሩ በምን መልኩ የመለስ ተራድአይ እንደሚሆኑ ጠንቅቀው ተምረዋልና።»

...የ1997ቱን ምርጫ ተከትሎ በተነሳው አለመግባባት የቅንጅት አባላት እና ደጋፊዎች «በምርጫው ያገኘው ደምዕ ተጭበርብሯል» የሚለውን ተቃውሟቸውን አደባባይ ይዘው ቢወጡም መለስ በጠመንጃ አካሄደውታል። አሁንም ስመንጃ ሲያስነሱ እና ጠመንጃ ሲያስተኩሱ «ሚቶቹ ያሸነፍነው ምርጫ ተጭበርብሯል በሚል ነው ሰልፍ የወጡት» ብለው ሳይሆን «የነጻና ላይ ነውጠኞች እና ባንዝ ዘራፊዎች ናቸው» በሚል ነው። ይሄ የማንም ምክር አይደለም - የማኪያቤሊ እንጂ።

አሁን ደግሞ ነገሩ ሌላ ሆኗል። «የአደገኛ በዜጎች» እና «የነጻና ላይ ነውጠኛ» ክስ ፋሽን አልፎበታል። ይሄ ማለት ግን መለስ ተቃራኒነታቸውን የሚያስወግዳበት መላክ አልቆጠቀም ማለት አይደለም። ይሄም እንዴት ይሆናል? የማኪያቤሊን ነፍስ ይማር እንጂ ሞልቶአል።...

እውነትም ዛሬ ጊዜው ሌላ ነው። ለአለም ከሁለቱ የአለም ጦርነቶች በኋላ የጋራ ስጋት የሆነው «ሽብርተኝነት» ነው። እናም የማኪያቤሊ ደቀ-መዝሙር ተቃራኒነትን እንዴት አድርጎ ድራሽን ባጠፋው ነው አለም

«አስቸኳይ» የሚለን ሲሉ አሰቡ። አሰቡ ሲያዘቁም «ሽብርተኛ» የምትል ነገር ትዝ አላቸው። ፈታቸውም ጥርስ በጥርስ ሆነ... ይሄ እንግዲህ በአራዶች አንላለሰ መሆኑ ነው።

እነሆ ሄደን ሄደን ሀገርን መውደድ፤ ለሀዘብ ጥቅም መቀርቆር፤ ዲሞክራሲያዊ እና ሰብዓዊ መብቶች እንዲከበሩ መጠየቅ፤ በሰላማዊ መንገድ መታገልም ሆነ የሰርዓቱን ብልሽት ጎኖች መተቸት... አሸባሪነት ነው የሚል መደምደሚያ ላይ የደረሰን ይመስለኛል። እናም በዚህ አንደምታ ከተለማማን አቶ መለስ በሃሽመልስ ከማል ቃል አቀባይነት «አሸባሪዎች» ሲሉን፤ እንተበለዋለን ማለት ነው።

ሰላምን በግሉ ጥረት ላይ የተደመረው «በመቻ ውግዘት» እየከረረ ሄደአል። በተለይ የአውራጃዊ ታይምስ እና የፍትሕ አዚጋጆችን እና ባልደረቦችን «አሸባሪ» እያሉ ማውገዝ ከመቼውም ዘላይ የካፋ ደረጃ ላይ ደርሶአል። ወይም ዙሩ ከርካላ። ፍትህን እና ባልደረቦችን ከአባይ ስብሐት እስከ ሚሚ ስብሐት፤ ከአዲስ ዘመን እስከ ኢትዮ ፓርላማ ያሉ ግለሰቦች እና ተቋማት የማጠላለፊያ የተቀናጀ ግንባር የፈጠሩ እስኪመስሉ ድረስ አያወገዙ እና አያስፈራሩ ነው።

የዚህ «ሰም አጥፊ ግንባር» አላማና ራዕይ አንድና አንድ ነው። ሊበላት ያስባለን አጥፊ ድግሪ ነች ብሎ ማሳመን። እኔ በግሉ እንደ ጋዜጣው ዋና አዘጋጅነቴም የእዚህ ግንባር ሽላላ እና ቀረርቶ ብዙም አያሳስበኝም። የእነሱ «አሸባሪ» የሚል ውንጀላንም እንዲህ ከግምት አላስገባውም። ምክንያቱም እነሱ «አሸባሪ» ሲሉ፤ መላው ኢትዮጵያውያን እና መላው ዓለም «አሸባሪ» ሲል ትርጓሜው ለየቅል በመሆኑ ነው። አለም አሸባሪ የሚለው ለሰላማዊ ዜጎች እና ዘዝባዊ ተቋማት አስፈላጊ የሆኑትን ነው። እነ አቶ ሽመልስ ደግሞ አሸባሪ የሚሉት ለሀገር ጥቅም እና ለሀገ መንግስታዊ መብት የሚታገሉትን ነው። ለዚህም ነው አሸባሪነት እንዲህ ከሆነማ አምን አስከንድር ነጋ ወይም ርዕዮት አለመ ብቻ ሳይሆን እኔም አሸባሪ ነኝ እያልኩ ያልሁት።

አምን የመጻፍ ነጥት ይከበር፤ ነገር ተወደደ፤ ገዥው ፓርቲ በመስና ተዘረፋ፤ በሀገሪቱ ላይ የአንድ ሰው ፈላጭ ቆራጭነት ነገሰ፤ የፖለቲካ ምህዳሩ ጠበበ... ብሎ መጻፍም ሆነ መጠየቅ አሸባሪ የሚያስብል ከሆነ፤ «አምን እኔም አሸባሪ ነኝ» እደግመዋለሁ «አምን አሸባሪ ነኝ»። በመቀሌ ገረብ በየሀውላት አመራሮች የአፓርታይድ መንገድ መሰረቱ፤ በመስና ከሀገር ተዘርፎ የተደበቀ 8.4 ቢሊዮን ዶላር ተገኘ፤ ከ6 ሚሊዮን በላይ ሀዘብ ተርቦአል፤ ደህነት እና ስራ-አጥነት የአያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ዕጣ ፈንታ

ሆኖአል! ግብር በዛብን! የዜግነት መብታችን ተገፈፈ... ማለት «አሸባሪ» የሚያስብል ከሆነ አምላክ ፍትሕ እና ባልደረቦቻችን አሸባሪዎች ናቸው።

የሆነ ሆኖ መለስ ምን ያህል ኢትዮጵያዊያንን «አሸባሪ» ሲሉ ከሰውና አስፈርደው ለማሰር እንደወሰኑ ፈጣሪ ይወቀው። ውብሽት ታዩ! ርዕዮት አለሙ! ስለሺ ሐንሰ! እስክንድር ነጋ ከጋዜጠኞች መካከል የተመረጡ የ«ጠስ ዶር»ዎች ናቸው። ቀጣዩ የጠስ ዶር ማን ይሆን? ሰውየው በደነገጡ ቁጥርስ «አሸባሪ» አያሉ መለቃቀሙ እስከ መቼ ድረስ ይቀጥል ይሆን?... ማንም የሚያውቁ የለም። ከፈጣሪ እና ከሰውየው በቀር።

የሆነ ሆኖ ይሄን ዕሁፍ እየፃፍኩ አያለ አንድ የፈረንጅ መዝቃ በኮምፒውተሩ እየሰማሁ ነው። ዘፋኙን አላውቀውም። ለወትሮ ለመዝቃ እምብዛም ነበርኩ። ይህን ዘፈን ግን አንድ ወዳጄ ነው ካልሰማሁ ብሎ በኮምፒውተሩ ላይ የሚነው። እናም ትኩረቴን በጣም ሳበው። በጣም። የዘፈኑ ርዕስ “Jailer (አሳሪው)” ይለኛል። ዘፈኑ ደግሞ፡-

“I’m in chains, you’re in chains too
I wear uniforms and you wear uniforms too
I am a prisoner. You’re a prisoner too, Mr. Jailer, oh
I have fears, you have fear too
I will die but yourself you die too
I’m talking to you jailer, Stop calling me a prisoner
Let he who is without sin be the first to cast the stone
You suppress all my strategy
You oppress on every part of me
What you don’t know you’re a victim too, Mr. Jailer

(እኔ ታስራለሁ! አንተም ይበልጥ ታስረሃል
የእስረኛ ልብስ ለብሽለሁ! አንተም ለብሰሃል
እስረኛ ነኝ! አቶ አሳሪ! አንተም እኮ ታስረሃል።
ፈርቻለሁ! ይበልጥ አንተም ፈርተሃል
እሞታለሁ! አንተም ወደ ሞት እያዘገምክ ነው
አሳሪ ሆይ፡- ነግራህለሁ እኔን እስረኛ ብሎ መጥራትህን አቀም
ጌታም ያለው
ሀጢያት የሌለበት በመጀመሪያው ድንጋይ ይውገራት ነውና
እቅዱን ሁሉ አታጨናገፍ

ሁለመናዩን እያፈኘከው ነው።

አቶ አሳሪ አልገባህም እንጂ አንተም የዚህ ሰለባ እየሆንክ ነው።)

ከሞላ ጎደል የዘፈኑ ግጥም ወደ ፌዴራል ቋንቋ ሲመለስ ይሄን ይመስላል። መቼም ዘፈኑን መሰውን ፈልጋችሁ ብታዳምጡት እና እንደ ጥጃ እየሳተቱ ለሚያስሩን ወንድሞቻችንም ብትጋብዟቸው ቢያንስ ድርጊታቸውን ቆም ብለው ደግመው ደጋግመው እንዲያስቡበት ይረዳቸው ይሆናል።

በመጨረሻም እነሆ መልእክቴ። አቶ አሳሪ ሆይ፡- ኢትዮጵያ ከ3ሺ አመት በላይ ታሪክ ያላት ሀገር እንጂ እንደ ኤርትራ የ20 አመት ወጣጤ አይደለችም። እርሶም ሳይኖሩ ሀገሪቱ እና ሀዘቦቿ በሰላም ይኖሩ ነበር። ነገም እርሶ እንኳ ባይኖሩ ሀገሪቱ ትኖራለች። ከነገ ወዲያም እንዲሁ። እናም ወደቀ በተነሳው ባንዲራ ይገርድታለሁ! ሀገርዎን እና ሀዘብዎን የሚወዱ ከሆነ «ይብቃዎ!!!» ከእስሩም ከስልጣኑም።

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 5 ቀጥሮ 155 መስከረም 19 2004 ዓ.ም

ቁሳርም ያደነግጣል?

በመጋቢት አጋማሽ 2003/4 ዓ.ም ላይ «መድረኩ» የተሰኘው የሰሞንነት ፓርቲዎች (ሁለቱ ወጥተዋል) በብሰብ የፖለቲካ ድርጅት በሰጠው ጋዜጣዊ መግለጫ ላይ «ኢህአዴግ ደንግጦአል» አለ። ሪፖርተራችንም በዕውቅ የተበተነውን በደሰት ገጽ መግለጫ ቤር ደብት መጥቶ በለንበረ ደጋግሜ አነበብኩት። ያነበብኩትን ግን ማመን አታተኝ። ምን ላድርግ ብለህ ነው? አንዱት «ኢህአዴግ ደንግጦአል» ይላሉ? ወይስ እኔም አንተም ከምናውቀው ሌላ ኢህአዴግ የሚባል አለ? አሁንም እነዚህ ተቃጥሞ ፓርቲዎች እኛን ከማሳለት እና ግራ ከማጋባት ውጭ ምንም ስራ የላቸውም ማለት ነው? እስቲ ይታይህ ትረገም ወይ ትመረት ጥሩ ባለዩ አገር ኢህአዴግን የሚያስደነግጠው ምንድር ነው? ሰንቁን እንደ አለት የደደርኩ ሃኝ የሚል የፖለቲካ ድርጅት መንገዱን ጨርቅ ያርግልህ እያለ ያሳረረ፤ ሰንቁን ግንላል የፖለቲካ ፓርቲ ፕሮፌሰር እና ዶክተር አጥር ላይ አትገመልጠል፤ ውረድ፤ አሊያ ስለሰን እናወርድሃለን፤ እያለ ስለ ያፈረጠ፤ ታላላቅቹን አሜሪካ እና አውሮፓን እንደ ገንዘባችሁን ጋላ ቢላችሁ ከተቁት፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ እከልን ፍቱ ብላችሁ ከተሟዘዛችሁ በትፈልጉ በሊማሊም አቋርጡ እንጂ አልሰማችሁም እያለ የደከረ፤ ጂረ ሌላው ቀርቶ አተት እና መተት እንጂ ያላስደነገጠውን ኢህአዴግን እንዴት አፋቸውን ሞልተው ደንግጦአል ይላሉ? በእውነቱ ይሄ ጥሩ አይደለም። የማይሆን ነገር አትገርን፤ እንደንላላትም አትገፋፉን እንጂ። አለዚያ ህዝብ ሞኝ ነው፤ እውነት የደነገጠ መሰሉት የነብርን ጥራ በሚለው ብሃል ዘላ ጉብ ቢልበት የማን ያለህ ሊባል ነው?

በመግለጫው ላይ በሰመደንገጡ እንጂ በምን ምክንያት እንደደነገጠ አልተጠቀሰም። ምናልባት ኢህአዴግ የደነገጠው ሊቀመንበር፤ የጦር ሀይሎች አዛዥ፤ የፓርላማ አባል፤ የሚኒስትሮች ሰብሳቢ፤ የኪራይ ሰብሳቢ ፊት፤ የብሔራዊ ኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያ የበላይ ጠባቂ (ይች መከላከያ የምትል ነገር ትመቻቸው ይሆን እንዴት?) ብቻ ምን አለፋችሁ በ80 ብሔር ብሔረሰቦች ላይ እና በ80 ሚሊዮን ህዝብ ላይ አዛዥ ናዛዥ የሆኑት የምን ጊዜም ጠቅላይ ሚኒስትራችን «ተቀጥተውት ነው» የሚል ጥቆማ ቢኖር ፋር

«ይህና»! እንቀበለው ነበር። ግን እንዲህ አይነት ጥቆማ የለውም፤ ስለዚህ ደንግጦአል ስለሚለው መግለጫ ረዘም ላለ ጊዜ አንሰላሰልኩ... ድንገት ግን አንድ ነገር ብልጭ አለልኝ እና ከማንሰላሰሌ አነቃኝ። ...ምን? አብራራለሁ...

ሆኖም ከዚህ በታች ከጠቀስኳቸው እና «አንዳንድ የድንጋጤ ምልክቶች» ባልኳቸው ማስረጃዎች (መረጃ አላልኩም፤ በማስረጃና በመረጃ መካከል ልዩነት አለ ተብሎአልና) የመስማማትም ያለመስማማትም እኩል መብት ነው። ከማስረጃዬ በፊት እኔም ብሆን ኢህአዴግ መደንገጡን ልብ አላልኩም ነበር። ደግሞስ ካልጠፋ ነገር ደግናው የኢህአዴግ መንግስት እንዴት ይደነግጣል ብዬ ላስብ? መቼም ተራሮችን ያንቀጠቀጠ፤ ከአንድ ትውልድ በላይ ያሸቆጠቆጠ፤ ያውም ከፈርአን እንኳ ሺ ጊዜ በበረቱ «ቁሳር» የሚመራ፤ የደርግ ፈጣን የጦር ጀቶችን በፋሪሳ (የድንጋይ ወንጭፍ) ብቻ የከሰከሰ ፓርቲ ይደነግጣል ብዬ መገመት አልቻልኩም።

የሆነ ሆኖ መድረኩ አንደ ደራጉን በሚፈራው ኢህአዴግ ላይ «ደንግጧል» የሚል መግለጫ አውጥቶ ጥቆማ ከሰጠኝ በኋላ፤ በዚህች በሁለት ወር ውስጥ በአገሪቱ ውስጥ ተከስተው ነገር ግን እንደዋዛ ያልፍኳቸውን ከስተቸች መከለስ ጀመርኩ። እውነትም ልብ ያለኳቸው የድንጋጤ እርምጃዎችን ልብ አልኳቸው። ቀድሞ ፊቱ ላይ ድቅን ያለው የቱኒዚያን ጉዳይ ነው። ጭቁን ቱኒዚያውያን፤ የቀጣ ድምፃቸውን ሲያስሙ፤ የአገሪቱ ጦር ሰራዊት አዛዥ በጥይት ቀንድሶ እንዲበትናቸው ፕሬዚዳንቱ የሰጠውን ትእዛዝ አልፈፅምም ማለቱ እንደተሰማ፤ ብዙም ሳይቆይ ፕሬዚዳንቱ ቤን አሊ አገር ጥለው መሸሻቸውንና የመንግስት ግልበጣው መሳካቱን ተከትሎ፤ በኢትዮጵያም ጠ/ሚኒስትር መሰስ አንድ «ማስተካከያ» አደረጉ። የጦር አዛዦቻቸውን ሰብስበው ሹመትና ሽልማት ከመስጠታቸውም ሌላ «አይዞላችሁ» ሲሉ ማበረታታቸው ተሰማ። መቼም ይሄ ክፋት የለውም። ነገር ግን በዚህ ወቅት ሰራዊቱን ሰብስቦ አይዞህ የሚል ማበረታቻ እና ሹመት ሰጥቶ፤ በሞቀ ፈገግታ የሚያለማምጥ ምን አዳስ ነገር ተገኘ? ብሎ መጠየቁ አይከፋም። የድንበር አካባቢም ሰላም ነው። ጎረቤት አገራትም ገሚሱ በሪፈረንደም፤ ገሚሱ በአስር ሺ እና በ5 ሺ ሩሜ፤ ገሚሱ በእርስ በእርስ ጦርነት፤ ገሚሱም ፕሬዚዳንቱ ታጥቦት ለህክምና ሳውዲ አረቢያ ልኮ «ማሪያም ማሪያም» እያለ ነው። በግልባጬ እዚህ አዳስ አበባ ደግሞ አቶ መለስ ኮሎኔል እና ከዛ በላይ ያሉ የጦር ሹማምንቶቻቸውን ሰብስበው «ቺርስ» ሲሉ እያየን እና እየሰማን ነው። እኛም ብንሆን እንደ መንግስታችን ማየትና መስማት አልተሳነንም፤ እናም አየን። ለዚህም ነው እውነት እውነት አላችኋለሁ ከዚህ በላይ የድንጋጤ ምልክት የለም ያልኩት... አንድ በላ።

ለረጅም ጊዜ የታክሲዎች የቀጠና ስምሪት ይወጣል ተብሎ ከተነገረ ቆየ! እኛ እንዲያውም ከሁለት እና ሶስት ወር በፊት መመሪያው በዚህ ሳምንት ተግባራዊ ይሆናል ተብሎ ተነግሮ ነበር። የሰሜን አፍሪካ እና የመካከለኛው ምስራቅ ልጆች መንግስታቸውን ማነቃነቅ ብቻ ሳይሆን ገንደሰው ማሳደድ ሲጀምሩ የታክሲዎች ስምሪት ቀጠና ተግባራዊነትም ለአንድ ወር ያህል ተራዘመ ተባለ። ተባለ ተባለ እንዴ... የሚለውን ዘፈን እያንጉራጉራችሁ አስታውሱ። እስከ የካቲት 30 ነበር የተራዘመው። እንግዲህ ጊዜ ገደቡ ራሱ ካለፈ ዛሬ ድፍን አንድ ወሩ ነው። መጋቢት 30። ማንም ሚኒስትር እና የመመሪያ ሀሳፊ ግን ትንፋሽ አላለም። ማን ፋል አለ... ነገር የሚቀሰቅስ? ከ40 አመት በፊት አፃ ኃ/ስላሴ የካቲት 11 የነዳጅ ዋጋ ላይ እስር ሳንቲም ጭማሪ አደረጉ! የካቲት 13 የታክሲ ሽፈሮች የስራ ማቆም አድማ መቱ! የካቲት 15 ፈጥኖ ደራሽ እና የመሀንዲስ ፖሊስ ተጋጩ! የካቲት 16 ነዳጅ ላይ የተጨመረችው እስር ሳንቲም ተነስታለች ተባለ። የሰማ ግን የለም። የካቲት 19 የአክሊሉ ሀ/ወልድ ካቢኔ በእንዳልካቸው መካንን ተተካ ተባለ። እናም ልክ እንደ መባረክ ሚኒስትሮች የጃንሆይ ሚኒስትሮችም ተባብሩ። አንዴ የተቆሰቆችው አመፅ ግን «ጉልቻ ቢለዋወጥ ወጥ እያጣፍጥም» ብላ በዛው ቀጠለች። ጃንሆይንም አቃጠለች። አይ አባባ ጃንሆይ! ጥንቱን ነበር እንጂ መጥኖ መደቅስ...

እነሆም ከ40 አመት በኋላ ደግሞ የከተማችን የታክሲ ስምሪት አዋጅ ወጣ! አዋጁም ተግባራዊ ሲሆን ሽር ጉድ እየተባለ ባለበት አሳቻ ሰአት አረቦች በመንግስታቸው ላይ ሆሆሆ... ብለው ተነሱ። ዘመኑም የግለ-ባላይዜሽን ዘመን ነውና አንዱ ሀገር የተነሳ አመፅ ወደ ሌላው ሀገር ሲዛመት ኢሸላ ከሚባለው ገዳይ ቫይረስ በብዙ የፈጠነ ነው። እንዲህ አይነቱን ተዛማጅ ፀረ-መንግስት ወረርሽኝን ደግሞ በመታቀብም ቢሆን አይከላከሉትም። እናም መንግስት እድሜ ማራዘሚያ ተጠቀመ! ያውም መመሪያውን በማራዘም። የአዲስ አበባ ታክሲዎች በሆዳቸው ረጅም እድሜ ለአረቦች እያሉ! ዛሬ መጋቢት ሰላሳም በፊልጉትና ባሻቸው መስመር እየሸቀሱ ነው። እነዚያኞቹ የሚሉት ግን «አዋጁ ተግባራዊ ያልሆነው አስፈጻሚዎቹ ቢዚ ሆነው ነው» ነው። ይች አይነት ጨዋታ ግን ከከበበው ገዳ ቀልድ የተከረጀች መስለችኝ። ምናልባት የአስፈጻሚዎቹና የአስቆቻቸው ደም ግፊታቸው ተነስቶ ነው ቢሉ ትንሽ ለእውነት የተጣጋ በሆነ ነበር። ብቻ እንጂ! ለማንኛውም እናንተ ግን ሁለት በሉ።

ከወራት በፊት የአዲስ አበባ አስተዳደር ከአዲስ አበባ ነዋሪዎች ስድስት መቶ ሚሊዮን ብር እንደሚሰበሰብ አራዳ ደጃች ውቤ ሰፈር አካባቢ ከሚገኘው ቢር ሆኖ ደሰኮረ። እስከ ዛሬ እንደምናውቀው ደግሞ መንግስት

ይህንን ያህል ብር እፈልጋለሁ ካለ በቃ ይፈልጋል ነው። ካድሬም ሰንገ «ውለዳት» ይላል። መቼስ ማን ከባለ ጊዜ ጋር ይጋፋል? ይወልዳታል። እናም ያ የመስተዳደሩ እቅድ በተዘዋዋሪ መንገድ ትእዛዝ በመሆኑ እኔም ብሆን ተበዳድሪ ለማዋጣት ተዘጋጅቼ ነበር። ነገር ግን ይኼም የታቀደው አጉል ጊዜ ላይ ሆነና ከአረቦች አመፅ ጋር ተገባጠመ! የእኛ መንግስትም ደነገጠ! የከተማው አስተዳደርም «የአፍ ወለምታ በቅቤ አይታሽም! የሚለው ነፍጠኛ ብቻ ነው። በእኛ ትራንስፎርሜሽን የአፍ ወለምታም ይታሽል» አለ። እውነትም ታሽ። እንኳን ስድስት መቶ ሚሊዮን ቀርቶ ድንበሉም የሚሰበሰብ ካድሬ ጠፋ። እኔ ጋዜጠኛውም ይሄን ሁኔታ ሰላተኛው የድንጋጤ ምልክት መሆኑ ዘግይቶ እንደገባኝ እነሆ ሳልዋሽ እየተናገርኩ ነው።

መቼም በነዚህ በዘረዘርኳቸው ሦስት የድንጋጤ ምልክቶች «ውይ ውይ እኔን! እኔ ልደገግጥ» ያላችሁ እንደምትኖሩ እገምታለሁ። ግምት ነው! እንጂ እርግጥ ነው አላልኩም። የሆነ ሆኖ በመጋቢት 28/2003ዓ.ም በሽራተን አዲስ ጨለማን ከአንጂ ቀርቶ ከዘጠኙም ፕላኔት የሚያጠፋ የሌሌክትሪክ ብርሃን የሚያመነጭ ግድብ ልንሰራ ነው ሲል መንግስት ተናገረ። መንግስት ራሱ አፍ አውጥቶ ተናገረ። ሰማኒያ ቢሊዮን ብር ቢፈጅም ከመስራት ወደኋላ አንልም ሲልም ድንጋይ ነከሶ ማለ። በእርግጥ መንግስት መግለጫውን ሲሰጥ በመንተባተቡ እንደደነገጠ ያስታውቅበታል። ነገር ግን ድንጋጤውን በወቅቱ ከአረብ አገራት ጋር አላያያዝኩትም ነበር። ዘግይቶ በደረሰን ዜና ግን እንኳን ዛሬ ቀርቶ የሚሊኒየሙ በአል ሲከበርም ቢዮንሌንን ማስጨጨር እንጂ! የሚሊኒየም ግድብ ብሎ ነገር ያልነበረ መሆኑን አስታውስኩና የዓባይ ግድብ ዕቅድ ማስታወሻነቷ ወሰል ብሎ ታየኝ። እህሳ! አራት ብለን ወደ ሌላው እንሰፋ።

በእውነቱ አምስተኛ የድንጋጤ ምልክት ብዬ የመዘገብኩት ብቻውን ተተንትኖ ቢጻፍ! አንድ መጣጥፍ ቀርቶ አንድ መጽሃፍ ሊወጣው ይችላል። ለጊዜው ምናልባት ወሬውን በኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ተከታትላችሁት ይሆናል! ላስታውሳችሁ «የኢህአዴግ ነጋዴ ባለሀብቶች ፎረም ተመሰረተ» በሚል ርዕስ ስር ስለቀረበ ዜና ነው የማወጋችሁ። መጀመሪያ አልገባኝም ነበር። ዘግይቶ ሲገባኝ ግን እንደ ሞኝ ከት ብዬ በሳቅ ፈረስኩ። ከልብ የፈለቀ ሳቅ... ቁቂሮ... አያልኩ። እንዴትስ አልሰቅ? መንግስት «ግግዱ አካባቢ የዘረጋውን ቀኝ እጁን ይሰብስብ! ይሄ ነገር ጥሩ አይደለም! ኋላ ቢሊዮን ሚኒስትሮች ይበዙና...» እየተባለ ሲወተወት! ግራውንም ጨምሮ ሲዘረጋ

ያልሳቅኩ በምን ልስቅ ነው? ይችን ዜና ክሰማሁ በኋላ ሙሉ በሙሉ የእኛም «ቂሳር» እንደደነገጠ አረጋገጥኩ። መድረክም አሁን ደንግጦአል ያለው ለካስ ... ጭን ያላለ አይሸትም ብሎ ነው።

መቴም ደርግ እና አሁን ደንግጦአል በማድረግ የሚሰተካከላቸው የሰም። በእርግጥ አሁን ደንግጦአል በማድረግ ከደርግም ይበልጣል። በአነስተኛ እና ጥቃቅን፣ በወጣት ማህበር፣ በወጣት ሊግ፣ በሴቶች ማህበር፣ በሴቶች ሊግ፣ በሽማቾች ማህበር... ብቻ ያልተደራጀ የለም። አሁን ደግሞ የአሁኑም ነጋዴ ባለሀብቶች ፎረም የሚል መሰረተ። የማድረግ መድረክ ሲመሩ የነበሩት የባይሎሊ ምሩቁ የወራሪው ሰው እቶ ራድዋን ሁሌን ናቸው። ለነገሩ በቀጥታም ጉዳዩ ይመለከታቸዋል። አንድም በጠ/ሚኒስቴር ቢሮ በሚኒስትር ማዕረግ የማህበራት ማድረጃ አማካሪ መሆናቸው፣ ሁለትም የአሁኑም ጽ/ቤት የበላይ በመሆናቸው ነው። ከፊት ለፊታቸው የተደረጉት ባለሀብቶች የሴልጤው ልጅ ያለማድረግ የሚናገሩትን ያደምጣሉ። ጂኒ እንዲያውም ባለ ሀብት ይሁኑ የባለ ሀብት ጓደኛ ለይቼ ያላወቅኳቸው እቶ አብነት ገ/መስቀል እንደ ጎበዝ ተማሪ ከራድዋን አንደበት የምትወጣውን እያንዳንዱን ቃል እየመዘገቡ ነበር። የአልሳም ከባንያ ባለቤትም በትጋት ያደምጣሉ። ከአንድ እና ሁለት ወር በፊት ዘይት ደበቃችሁ ተብለው ታናሰው የነበሩ ባለሀብቶች ሁሉ በፎረም ላይ ተገኝተዋል። እኔው ራሴ የተሰወሩ መስሎች ለፀረ ሙስና ልጠቁም ከቆበቆብኩባቸው ባለሀብቶች ውስጥም የተገኙ ነበሩ። በአራጣ፣ በባሊስትራ፣ በሽት በምናምን ወህኒ የወረዱ ባለሀብቶችም በምስራቃው ይኑሩ አይኑሩ እርግጠኛ ባልሆንም፤ እነሱ ከፈለጉ ግን ለጥምቀት ያልሆነ ቀሚሊ... እንዲሁ ጠንቅቄ አውቃለሁ። ብቻ መንግስት በአይኑ መለት የሚያያቸውን ባለሀብቶች ሳይቀር አጣድፎ «የአሁኑም ነጋዴ ፎረም...» ብሎ አደራጃቸው። እነዚህ ነጋዴዎች አሁን ደንግጦአል ይለው እንደነበረው ወንጀለኞች ናቸው ብለን ካሰብን አሁን የአሁኑም ፎረምን በመቀላቀላቸው ለወንጀላቸው ስርዮት ለገኙ እንበል? ወይስ አሁን ደንግጦአል ራሱ የነዚህ አይነት ሰዎች ስብስብ ስለሆነ ያው ጓደኞቻቸውን ነው የተቀላቀሉት ብለን እንድናስብ የሚገፋፋ ነው ድርጊቱ?

እነዚህ ሁሉ የአገሪቷ «ነጋዴራሶች» በሀብት ይደግፋት የነበረውን ፓርቲያቸውን በይፋ ፎረም በመመስረት መቀላቀላቸው፣ ከዚህ ቀደም በተደጋጋሚ የገለልተኝነት ጥያቄ ሲነሳባቸው የነበሩ የአዲስ አበባ የንግድ ምክር ቤትን የመሳሰሉ ማህበራትን አቋም ግልፅ የሚያደርገው መሰለኝ።

መቴም እኔ በህልሜም በውኔም «ቂሳር» እና ፓርቲያቸው እንዲህ ይደነግጣሉ ብዬ አስቤ አላውቅም፤ ሆኖም እንዲህ ደንግጠው ላይ ገርሞኝ

የምለው ጠፋኝ። ለነገሩ ተመስገን ነው እንጂ ሌላ ምን ይባላል። እንግዲህ እግዚር ያሳያችሁ ኢየሱስ ራሱ እንኳ «የቂሳርን ለቂሳር...» እያለ ያከበደው፤ የእሱን ሰባራ ስንጥርም ቢሆን መንካቁ መዘዝ እንዳለው የተነገረለት ነው እኮ ቂሳር ማለት። አውግስቶስ ቂሳር፤ ጁሊየስ ቂሳር... ቆጥረን ቆጥረን ስንጨርስ የእኛን ቂሳር እናንኛለን። ያው ልዩነቱ ድሮ በየከረብታው ላይ «በቂሳርያ ግዛት በነገሰው በታላቁ ንጉሰ...» እየተባላ ዛቻና ማስፈራሪያው የሚነገርለት፤ ዘንድሮ የግዛት ስም መቀየሩ እና ቱልቱላ ነፈውም ከከረብታ ወደ ፓርላማ መዞሩ ነው። በተቀረ ቂሳር ያው ቂሳር ነው።

ብቻ አምጥቼቸውን በጥንቃቄ የገነቡ፤ ተቀናቃኞቻቸውን እንዲህ ድራሻቸውን ያጠፉ «ቂሳር» እንዲህ በቀላሉ ይደንግጣሉ ብሎ ከቶ ማን አሰበ? እስቲ ይታያችሁ በዚህ በቂሳር ግዛት ውስጥ የሚገኙ ባለሀብቶች እንዲህ በይፋ የቂሳርን ፓርቲ ሳይቀላቀሉ፤ ለቂሳር ሁነኛ ድጋፍ መስጠት አይችሉምን? በግልፅ ከሚያደራጃቸውና ከሚፎገሩ ማለቱ ነው። ደግሞም እኮ እስከ ዛሬም እንደዛው ነበር። እንግዲህ የእኛ ቂሳር በመደንገጣቸው በግልፅ ብናደራጃቸው ፖለቲካችንን ያበላሽዋል የሚለውን ቀላል ነገር እንኳ ማለብ አልቻሉም። አይ ድንጋጤ ሆሆሆ... ዘንድሮ ማን ቀረ? ፈርአን ተባረሩ፤ የአፍሪካ ንጉሠ ነገሥት ተርበደሰጴ፤ የአፍሪካ ቀንድ ቂሳር ደነገጠ... መድረክ ለተባለ እና በምርጫው ሚሊዮኖች ለአንድ በተሸነፈ ፓርቲም መሳቂያ እና መዘባበቻ ሆኑ፤ «አሁኑም ደንግጦአል» ቂሳር ደንግጦአል እየተባለ። አንበሳ ሲያረጅ የምን መጫወቻ ይሆናል ሲባል የት ነበር የሰማሁት? የቂሳርን ለቂሳር ድሮ ቀረ እንዴ?

በእርግጥ የኛ ቂሳር ሲከፋቸውም ሲደሰቱም ስሜታቸውን መቆጣጠር አይሆንላቸውም። ደስ ሲላቸው እየተፍነከኩ በደስታ ተውጠው ይናገራሉ። ሲደነግጡም እንዲሁ ስሜታቸውን መቆጣጠር የሚችሉ አይመስሉም። አይ እንደው ምን ጣለባቸው? ብቻ ከአንድ እና ሁለት ወር ወዲህ ስቀውም አይቻላቸው አላውቅ። እባክዎ ቂሳር ፈገግ ይበሉ፤ ደግሞም «ቂሳርና አብዮት» የተሰኘውን የብርሃኑ ድንቄን መጽሐፍ ያንብቡ። ምናልባት ማን ያውቃል ለዚህ ጊዜ የሚሆን መላ ይኖረው ይሆናል።

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 130 መጋቢት 30 2003 ዓ.ም

ሞት የማይፈሩ ወጣቶች

«ወጣትነት ውበት ነው» ያለው ማን ነበር? ብቻ ማንም ይበለው ወጣትነት ውበት ነው። ነገር ግን ወጣትነት ውበት ብቻ አይደለም። ወጣትነት አብዮትም ነው። ወጣትነት የለውጥ ሀዋርያነትም ነው። ወጣትነት ድፍረት ነው። ወጣትነት ራዕይ ነው። ወጣትነት ታሪክ የሚሰራበት Era (ዘመን) ነው። ወጣትነት ጀግንነትም ነው። ወጣትነት ቀጣይ ትውልድ የሚፀነሰበትም ነው። ምን እለፋህ! ወጣትነት በቃ ወጣትነት ነው።

የምታደንቃቸው አንጋፋ ምሁራን በአንድ ወቅት ወጣት ነበሩ። በነሮህ እና በሀገርህ ላይ ወሳኝ የሆኑ ባለስልጣናትም ቢሆኑ ወጣትነትን አልዘለሉትም። ጂኒ እንዲያውም ወጣት ሆነው የሰሩት ታሪክ ነው ዛሬ ኑሮ እና ክብር የሆናቸው። ወጣትነት የሁሉም ነገር መሰረት ነው። ለምን መሰለህ! ሀፃናቶች ሲራቡና ሲጠሙ ታያለህ! አዛውንቶች በተስፋፋሪ ተደብደቡ ትመለከታለህ። እናም የዚህ ሁሉ ስቃይ ጦር ሆኖ ልብህን እየወጋ ያደማዋል። መፍትሄውን ስታሰላህ ምናልባት በእስክምሮህ ላይ።

«ተነሱ እናንተ የረሀብ እስረኞች»

ተነሱ የምድር ጎበደሎች» የሚለው የቀድሞ «ኢንተርናሲዮናል» መዝሙር ሊመጣብህ ይችላል ይሆናል። ነገር ግን ተላስተዋል። መፍትሄው መዝሙር ማስታወስ ሳይሆን ወጣትነት ነው። በሀፃናቱም! በአዛውንቱም መካከል ያለው ድልድይ እንተ ነህ። እንተ ስትነሳ እነሱ ይነሳሉ። እንተ ስትቀመጥ! እነሱም ይቀመጣሉ።

እስተዋይ ከሆንክ በወጣትነታቸው ለክብር አላማ በክብር ያለፉ በታሪክ አጋጥመው ይሆናል። ወይም በእድል ጉልምስናውን የተቀላቀሉ የታትውልድ ወጣቶች በርካታ ተሞክሮዎችን ትተውልሁል። ድፍን የወሰነ ሀዝብ ተርቦ እንኳ ራይሰ ሰላሌ «ሉሉ» ለተባለች ተወዳጅ ወሻቸው ከእንግሊዝ ሀገር ኬክ አስመጥተው ልደትዋን አክብረዋል። ሆኖም አዛውንቶች እና ሀፃናቶች እትም ስለሌላቸው ዝም ቢሉም! ወጣቶች ዝም አላሉም። በተጥታ ወደ ሀገ መወሰኛው ም/ቤት (የአሁኑ ፓርላማ) ሆነ ብለው ተመሙ። በወቅቱ በረሀቡ

የተነሳ ከወሰኑ ተሰደው ወደ መሀል ሀገር እየመጡ የነበሩ ኢትዮጵያውያኖች ሾላ ላይ በንጉሱ ታግደው እንዲሰባሰቡ ተደረገ። እነዚህ የተራቡ ኢትዮጵያውያን ሾላ ላይ የታገቱት ሰእርዳታ መስጠቱ ስራ እንዲያመች ሳይሆን ለገመና መሸፈኛ በኢሰብአዊነት ማጉሪያ (Concentration Camp) ተቋቁሞ ነው እንዲሰባሰቡ የተደረገው። ይሄንም እንደነገርው ወጣት መሆን ጥሩ ነውና ወጣቱ ሆይ! «ሆ» ብሎ ያ ማጉሪያ እንዲነሳ አደረገ። አናልህ ይሄ የወጣቱ «ሆ ሆታ» ለቀልድ የተጀመረ አልነበረምና በቀላሉ የሚመለስ አልሆነም። ይልቁንም፡-

«አትነሳም ወይ!

አትነሳም ወይ

የገፍ አገዛዝ አይበቃህም ወይ?» ማለቱን ቀጠለ። ወጣትና ወታደር ያላቸውን ትስስር እንደምታውቀው ነው። ወጣቱን ተከትሎ ወታደሩም «ሆ» አለ። በእርግጥ የወታደር «ሆ» እንደ ወጣቱ በፋጩት እና በጭብጨባ የተገደበ አልነበረም። በንጉሥ እና በአባቶች እንዲሁ። የእነዚህ መሳሪያዎች ድምፅም ውጤት አመጣ። ንጉሱም ከዙፋናቸው ወረዱ። አየኸው ወጣትነትን? ወጣት እንዲህ ነው። ወጣቱ ባይመኝ! ወታደሩ ስምቶ ባልወጣ ነበር።

ከሆሊውድ እና በሊውድ ጋር ፋክክር የገባ አስኪመስል ድረስ በየቀኑ ፊልም የሚሰራው የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ሰሞኑን ደግሞ «የቁጭት እና የሀዳሴ ትውልድ» የሚል ስርቶ በትኩሱ አቅርቧል። ፊልሙ «ተማርክም አልተማርክም! ስራ መንግስት እንዲፈጥርህ አትጠብቅ» በሚል ጭብጥ ላይ የሚያጠነጥን ነው። የፊልሙ ወጣት ተዋናዮችም በየተራ በቴሌቪዥን መስኮት እየቀረቡ አቅጣጫ ጥቆማ ይሁን! ወይም የመንግስትን ምላሽ በተዘዋዋሪ እየተናገሩ ውሉ ያለየለት ነገር እየተናገሩ ነበር። ለምሳሌ በዚሁ አመት የተመረቀች አንዲት ሺጋ ወጣት! «ወጣቱ ስራ ፈልጎ የመቀጠር ፍላጎት ነው ያለው። ይሄ ግን ስህተት ነው። ስራን ፈላጊ ሳይሆን ፈጣሪ መሆን ይኖርብናል። መንግስት ስራ ፈልጎ የመስጠት ግዴታ የለበትም» አንዳለች ተመልክተሁል። በእውነቱ ከሆነ መንግስት ወይ ስራ! አሊያም ስራ መፍጠሪያ ገንዘብ የመስጠት ግዴታ አለበት። ሁለቱንም ካልቻለ ግን ዳቦ የመስጠት ሀላፊነት አለበት። እህቲ! እነዚህ ግዴታዎች የመንግስት ካልሆኑ የማን እንደሆኑ ብታብራረው ደግ ነበር። ሆኖም...። ከዚች ልጅ በጋላ ደግሞ የአንድ ዩኒቨርሲቲ ፐሪኪኖንት በዛው ፊልም ላይ! በዛው ቴሌቪዥን ብት አሉና «ቀደም ብሎ መንግስት ያለየውን የስራ መስክ ወጣቱ መፍጠር

ይችላል» አሉና ቀለዱ። መቼም ይሄ ቀልድ ካልሆነ ሌላ ምን ሊሆን ይችላል? ከፓርቲን ለአንድ አስከ ወርቅ ገንድ ድረስ ባሉ የሰራ ዘርፎች መንግስት በተሰማራበት ሀገር እንዴት ሆኖ ነው መንግስት ያላየው ስራ የሚኖረው?

በእርግጥ እዚህ «ፊልም» ላይ ሌላም የጉረበጠኝ ነገር አለ። ለምሳሌ «ከተመረቅሁኝ ቆይቻለሁ፤ እስከ አሁን ግን ስራ አላገኘሁም»፤ «ያልረገጥኩት ደጃ የለም። ስራ ግን ላገኝ አልቻልኩም» ሲሉ ወጣቶች የተናገሩትን ማለቱ ነው። ወጣት እንዲህ አይልም፤ መንግስት ስራ ሊሰጠው ወይም ሊያመቻችለት (ሊፈጥርለት) እንደሚገባ ማወቅ ነው ያለበት። ይህን ካወቀ አንገቱን ሳይደፋ፤ ደረቱን እንደነፋ ከሁሉቱ አንዱ እንዲሟላለት ፊት ለፊት መንግሥትን ይጠይቃል። ...እዚህ በኋላ ያለው እንኳ እንደ መንግስት ምላሽ ነው የሚወሰነው...

የሆነ ሆኖ ብዙ «ሞት አይፈሬ» ወጣቶችን አይተናል። በተለይ በእኔ ትውልድ። በምርጫ 97 እና በድህረ ምርጫው ወጣትነት አብዮት እንደሆነ ያየንበት ወርቃማ ዘመን ነበር። ነበር ባይለበር ሆነ እንጂ። አሁን ደግሞ በሰሜን አፍሪካ እና በአረቦች ወጣትነት ለውጥ እንደሆነ፤ ወጣትነት ታሪክ የሚሰራበት ወቅት እንደሆነ እያየን ነው። የግብፅ ወጣቶች በቃ ወጣቶች ናቸው። ለ30 አመት ሙሉ የእምባገንነትን የሆሰኒ ሙባረክ ስርዓት በዝምታ ተመለከቱ። ነገር ግን ለዝግብ-አለም «ዝምታ ወርቅ» ነው የምትል የወጣትነት ማዘናጊያ ጥቅስ በራስጌያቸው አልለጠፉም። ዝምታ ቢበዛ እንደሚከረፋ አብዝተው አውቀው ስለነበር፤ በዝተው ወደ አደባባይ ወጡ። «ሆ» ሊሉ። ከታሪክ እንደተማርከው ወጣት «ሆ» ሲል ህፃን አዋቂው አብሮ «ሆ» ማለቱ አይቀራ ነው። ለዚህም ነው የምስር ሀገር ወጣቶች «ሆ» ብለው የፈርሶንን ዙፋን እንክትክቱን ያወጡት። ከወጣቱ ጨካኝነት ጀማሮ በፊት ከተሰ ማን አስቦት ነበር እንዲህ የፈርሶኖቹ አልጋ ደግ አመድ ሆኖ እንደሚጋይን ቢገባህ ይሄ ነው ወጣትነት ማለት። አባቶቻህ «ወጣት የነበር ጣት» ሲሉህ አውሬ ነህ፤ የነብር ዘር ነህ ሊሉ ፈልገው እንዳይመስሉህ። ከፈለክ ሰማይ ምድርን የምታደባልቅ አብዮተኛ ነህ ሲሉህ እንጂ።

ንበዝ ከሆንክ መለስ ዜናዊ ወጣትነታቸውን እንዴት እንደተጠቀሙበት አስተውል። ወጣትነታቸውን በዋዛ ፈዛዛ አሳልፈውት ቢሆን ኖሮ፤ ዛሬ እንዲህ «ረሃብን በደንዝ አውቀዋለሁ። ለተወሰነም ጊዜ አብረን ኖረናል» እያሉ ባልተፈላለፉም ነበር። እሳቸው ወጣት ሳሉ ጭፈራና ዳንኪራ አላማራቸውም። እርቀው ነው ያለበት፤ «በዚህ ሀገር ላይ ለመኖር ጨፃኝን ማስወገድ፤ ጨፃኝ ከተወገደ በኋላም ከተቻለ ዲሞክራሲ ሆኖ፤ ካልተቻለም

በወደቀው ጨፃኝ ምትክ ጨፃኝ ሆኖ ተንደላቆ መኖር» ሲሉ ደመደሙ። ደምድመው በእቅድ ብቻ አልቀሩም አደረጉት። እናም ሁለተኛው አማራጭ ተሳክላቸው። ማንንም ጣይቅ፤ የፈለከውንም አንብብ፤ ሁሉም ባለስኬቶች መሰረቱን የጣሉት በወጣትነታቸው ነው። ራሳቸው እፃ ጋይለሰላሴም ቢሆኑ ለ43 ዓመት የነገሱበትን ዙፋን ያገኙት በወጣትነታቸው የተዘናገትን ልጅ ኢያሱን ጭብጧቸውን ነጥቀው ነው። ከሉኔል መንግስቱ ጋይለማርያምም ወጣት ሆነው ወታደር ቤት ባይገቡ ኑሮ፤ ወጣትነታቸው ሊያልፍ መንግስት ባልሆኑም ነበር።

እርግጥ ሀገር የጋራ ነው። ሆኖም ታሪክ አጥፊም ሆነ፤ ታሪክ ስሪ ወጣት ስለመሆኑ አትጠራጠር። የወጣት ለማን በኢትዮጵያ ካልሆነ በቀር በየትም የለም። ለምን መሰለህ? ወጣትነት የሁሉም ምንጭ ስለሆነ ነዋ። ወጣት «ረሀብ ስንት ቀን ይፈጃል?» ብሎ ግጥም አይፅፍም፤ ወይም «ዋይ ዋይ ሊሉ የረሀብን ጉንፋን ሲሰሉ...» እያሉ አይዘፍንም። ለምሳሌ የሰሞኑን የእንግሊዝን ውሎ እና እዳር ተመልኩት። እንግሊዛውያን ወጣቶች በሀገራቸው የሀብታም እና የደሃው ልዩነት በእጅጉ መስፋቱን አዩ። (ወጣት ሆይ! የእንግሊዝ ሀገር ድሆች ለአንድ ሰው ኑሮ የሚያስፈልገው ያልተሟላላቸው ናቸው ብለህ እንዳትላሳት) እንግሊዛውያን ወጣቶች በአባቶቻቸው እና በሌሎች አባቶች መካከል ያለውን ልዩነት ሲገነዘቡ «ሆ» ብለው ነው የወጡት። ገንፈሉ። ማንንም አልፈሩም! እውነት ለመናገር ሞትን የማይፈሩ ወጣቶችን ሳይ እንዴት ልቤ በሀሴት እንደሚዘል ልነገርህ አልቻልም። የሶሪያ እና የየመን ወጣቶችን እይ! ሞት አይፈሬዎች ናቸው። የሊቢያንም ወጣቶች እያቸው፤ «አርባ አመት ዝም ማለታችን ወርቅ ሳይሆን ሽክላ ነው» ብለው ጋዳፊን እንደ ሽክላ ለመሰባሰብ ነትለው ወጥተዋል።

«ወጣት ሆይ! ብትቀበሉውም ባትቀበሉውም ሀገር ማለት ወጣቶች ማለት ነው። ወጣትነት ደግሞ አብዮት ነው። አብዮትስ? ...ለውጥ ማለት መሰለኝ። (ነውጥ)» አላልኩህም። የዛሬ አዛውንቶች የትላንት ወጣቶች «ተራራን እንቀጥቅጠው ከደርግ ነፃ እንዳወጣ» መቼም ቢሆን ክልብህ እንዳታወጣው። ሞት አይፈሬ እንደነበሩም እንዳትረሳ። ሆኖም ግን ለዛሬ ስራቸው፤ ያን ድል ማካካሻ አታድርግላቸው። አርአያ አታድርጋቸው። ዛሬ ደርግን ስለጣሉ ሳይሆን ለምን ያህል ሰው ስራ ፈጠሩ፤ ምን ያህል ፋብሪካ ገነቡ ብለህ መዝናቸው። ተራሮችን ስላንቀጠቀሙ ሳይሆን የሰሩትን ሙህንድ፤ ያስፋፉትን የቴሌ አገልግሎት እና የመሳሰሉትን የልማት ስራዎች መለኪያህ አድርጋቸው። ሀገርን ምን ያህል ለኑሮ እንድትመች እንዳደረጉልህ ገምግም። ምክንያቱም ይሄ ሲሆን ነውና በስልጣን መቆየታቸው ተገቢ የሚሆነው። በተረፈ ከብሔራዊ ውትድርና ታደግንህ፤ ከመታፈስ ገላገልንህ፤

ከቀይ ሽብር አተረፍገህ... የሚሉህን አንቶ ፈንቶ እርሳው። እሱ ታሪክ እንጂ ዳቦ አይደለምና። ዋጋውም በታሪክ መመዝገብ እንጂ በወደቀው መተካት አይደለም።

በዚህ በእኛ ዘመን የየትኛውም ሀገር ወጣት በረሀብ ሞቶ አያውቅም።

«ኢትዮጵያ...

የእኛ መመኪያ...

እናት አገር ኢትዮጵያ...» ማለት የምትችለው ወጣትነትህን ለኢትዮጵያ ስታውላው ነው። ህግ እስካልጣሰክ ድረስ ሞትን አትፍራ። ግፍ እና ጭቆና የወጣቶች ሽክም አይደለም። ጭቆና እና ወጣትነት ከተገጣጠሙ ሰኔ እና ሰኞ እንደማለት ነው። ወጣትነት አብዮት ነው። የቱኒዚያው ሶአዚዝም ልክ እንደ አንተ ወጣት ነበር። ያውም «ወጣት የነበር ጣት...»

ፍትሕ ጋዜጣ ቅፅ 4 ቁጥር 149 ነሐሴ 13 2003 ዓ.ም

የማለዳ ወግ እንደወረደ !...

ይድረስ ለፍትህ ጋዜጠኛ ተመስገን ደሳለኝ...

ተሜ ... አባረን ያሳለፍናቸው ጥቂት ሰአታት ትዝ ሲሉኝና ቢያንስ በቀን ለተወሰኑ ሴኮንዶች ስለ ሃገሪ ሳብብ እንተን አስብሃለሁ... ጋዜጠኛ ተመስገን ደሳለኝ በአጭር ሰአታት የአብርካት ቆይታችን በምትጽፋቸው ጽሁፎች ተንተርሽ በውስጡ የሚገለጹና ያልገቡኝን ሃገራዊ ጥያቄዎችን እንስተን በመወያየታችን የተሰፋ መቁረጥ ብዥታየንና የአስተሳሰብ ፍልሰቱን ብቻ አይደለም ያጽዳልኝና በአዳስ ተስፋ ማንነት የገነብኝ... እዎ ይህች ሃገር ሰው እንደማታጣ፤ ይህች ሃገር ወንድ እንደማታጣ በሚገባኝ ቋንቋ ተረድቻለሁ!... እኔ ከጃንሆይ ዘመን ተወልጄ ደርግ ሲወድቅ ለጎልማሳነት እድሜ ደርሻለሁ... የቡርዣ ርዝራዥ የደርግ ኢሰፓ ንክኪ ምንቴስ ለባል አቸላለሁ... አንተ ግን ያ ሁሉ አይደለህም! አንተ ኢህአዴግ አዲስ አበባን ሲቆጣጠር ገና አሰረኛ እድሜህን እንኳን አልደፈንክም ነበር... በሳላፍነው 20 አመታት ከቆስ ትምህርት ቤት እስከ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም በታሪክ ምርምር የተመረቅከው በዘመነ ኢህአዴግ በ1990ዎቹ በመሆኑ ከማንም አታኮ አንተን ለመወንጀል የሚከብደው ባይጠፋም ስም አስጣጡ ግን አሁንም ግዜ ይወስዳል፤ ሀሊና ላለው ያስጨንቃልም... በዚህ ረገድ በሃገር ወዳድነት ስሜት መረጃን በማቅረብና ለውድ ሀገርህ የራስክን አይታ በነጻነት ለምትወደው ህዝብና ለምትወዳት ሃገርክ በማጋራትህ ሃገር ወዳድ ኩሩ ኢትዮጵያዊ እያልን በሰራህ የምናደንቅህና የምናከብርህ ኢትዮጵያውያን ቁጥር የትየለሌ ነው! በአንጻሩ ከሃገር ወዳድነት ስሜት ተነስተህ በምታቀርበው መረጃ ያልተመቻቸው ሊሰጡህ የሚችለውን ስም ሳስበው ጭንቅ ይለኛል... እዎ ሀገሪን ጥየ አልሸሸም በማለትህ ከቤተሰብ ጓደኞችና ከአፍቃሪዎችህ የሚደርስህን ጉትነታ ተቋቁመህ... ወደ ተስፋዋ ምድር አሜሪካ ለመሄድ የመጣልህን እድል እንደማናቸውም ብጣቂ ወረቀት በሜጭቁህ መጣልህ... የዛሬዋን ኢትዮጵያ ከነገ የተሰፋ ምድር ለማድረስ መከፈል ያለበትን መስዋዕትነት እከፍላለሁ!" ከሚል አሳቤ ተነስተህ "እኛ እየሸሸን ይህችን ሃገር ማን ይታደጋት!" ከሚል ድምዳሜ መድረስህ አኩርቶኛል። ይህን ሁሉ ስታደርግ በፍጹም የሃገር ስሜት ፍቅር ተነሳሳተህ እንደሆነ የጋለ ስሜትክን ከጎንህ ሆኖ ሰረዳው ደግሞ የተሰማኝን ስሜት መግለጽ አይቻለኝም... !

አመሰግናለሁ... ! እኔ እንዲህ አልሃለሁ! ባንጽፋ ይህን ስሜትክን አቅርበው ሲመረምሩህ በገሃድ ስለምትናገረው እውነት አሳምረው አያውቁና እየተረፉ እውነቱን መቀበል ያልቻሉት የመንግስት ከፍተኛ ባለስልጣናት ያሳዘኑኛል!... የሚያሳዝኑት እውነቱን ባለመቀበላቸው አይደለም... የወጣቱን ሀገር ፍቅር ስሜት ለማከሰስ የከመሩት ከስም አይደሉትም... ይህ ሁሉ የወጣ ነው!... በየባለስልጣናቱ ቢሮ እየተጠራህ ስሜትክን ለማከሰስ ሞራልክን ለመሰበር የሚደረገውን የወረደ የስድብ ውርጅብኝ ግን አልሟደድኩትም! ያም ሆኖ ቅሉ እነሱ አምባገነን ናቸውና ከከስ፤ ከውንጀላው አልፎ በየቢሮው እየተጠራህ ስትወረፍ ከሚወርድብህ ጸያፍ ስድብ ባለፈ ሊሰጠህ የሚችሉት ተራ የመንደር የወረደ ስድብ እንተን የሚገልጽህ አይደለም... የወጣቱን ሃገር ፍቅር ስሜት እየተረፉ አጣመው ተርጉመውታል፤ ሁሌም የሚያዩህ በተንሸቀረረ አፋኝቸው ነው! ትንታኔ ወጣት በአደባባይ በድፍረትና በነጻነት የምታቀርበውን መረጃ የሚመጥን ስም ሊሰጠህ ሞራሉ የላቸውምና አልፈርድባቸውም! ለኢትዮጵያ ያለህን ራዕይ በነዋሪው ላይ የወደቀውን የአገዛዝ ቀንበር ከብደትና ሚዛናዊነት ትጠይቃለህና አትፈለግም... ! ሊኖህን በፍርራሪ ገንዘብ ያልሸጥከ ወጣት ከሆኖ ሊያበረታቱህ ከቶ አይቻሉትምና እነሱ ትክክል ናቸው!... አዎ... ጥር አጋማሽ አለተ አርብ መሃል ገደባ የጸም ምሳቸን ቀማምሰን ስለይህ በአንድ ፍሬው ወጣት ጋዜጠኛ ኢትዮጵያን በመውደድህ እንደሆነ ያለውን ሳስበው ልቤ በሃዘን ይደማል... ብቻ ሀዘን ቁጭት ብሰጭቴ በየጨዋታው መካከል ቀልድ እየቀላቀልክ የምታመጣው ወጣ የኮረከሩኝን ያህል በትዝታ ሳይቀር ሊያስቀኝ... በመካከል ከወንዳውን ደልዳላ ቆመህ፤ ከጠይም ፊትህን ዘወር እያደረግክ በቆረጣ የምትለቃት ፈገግታህ ለደማው ልቤ መጽናኛና ብርታት ሆነውት ከማዘን ይልቅ በጽናትህ እንድትራብህ አድርገኛል!... ጠመንጃ ሳይሆን ብዕር ይዘህ ለአማማ ኢትዮጵያ ፍቅር የከፈልከው መስዋዕትነት አዙሮ አውጥቶ አውርዶ ላየው በእርግጥም ስራህ ያኮራል እንጅ አያሸማትም፤ አያሳፍርም፤ አያስለቅስም!

ወዳጄ ተመስገን... ከሁሉም በላይ ሀገሪ በፖለቲካው ረገድ እየሄደችበት ያለውን ጠመንጃማዛ የበዛበት መንገድ እንከተን ሰንወያይ "የወጣቱ ሃሞት ፊልል..." በሚባልበት ሀገር በሃያዎቹ የአድሜ ክልል ከምትገኘው ወጣት የቃረምኢቸው የሃገር ወዳጅነት ስሜትና ፍቅር ግለት የአርባ አመቱን ጎልማሳ መንፈስ ከወደቀበት የማንቃቃት ሃያል እንደነበራቸው ስገልጽልህ በኩራት ነው! የሙያ ግዴታውን እንደሚወጣ እንደ አንድ ባለሙያ ሳይሆን እንደ አንድ ሃገር ወጣት ኩሩ ዜጋ እየከፈልከው ያለውን መሪር መስዋዕትነት ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ከወሰኔ ሊጠፋ አልቻለም፡፡ ለሚሳሉልህ ቤተሰቦችህ፤ በተባው ብዕርህ ቀለም ትሩፋት ለምናገኘውና ለምናፈቅርህ ኢትዮጵያውያን ወንድም እሁቶችህ እየከፈልክ ያለከው ዋጋና የመስዋዕትነቱ ከብደት ከመርግ የከበደ ነው... በአምባገነኖች እጅ

እንዳትወድቅ፤ ከእስር እንግልቶ እንዳትዳረግ አግርህ ላይ ወድቀው ከሃገር ትወጣ ትሰደድ ዘንድ ሸቦት ስደትን እንደ አማራጭ ሲቀረቡልህ በአደባባይ ተቃውመሃል... ስደትን ሸቦትን አልተቀበልክም! "ሃገሬን ለማን ጥፋ" ብለህ "ሸቦት አምቢ..." ማለትህ ትናንት ቢያተላላኝም ዛሬ ከንጋህ ሆኖ ስሜት ፍላጎት የአልሸሸም ምክንያት እንደምታውግ ሲታወቃኝ ኩራት ተሰምቶኛል... አዎ በዚህ ሰው በጠፋበት፤ አዋቂ ለሆዱ አዳሪ በሆነበት በኛ ዘመን በእርግጥ እየከፍለከው ያለው መስዋዕትነት ትውልድ ተሻጋሪ ከመሆን የሚያግደው አይኖርም... !

ተሜ... በግንባር አማኝቼህ ለፍ ላፍ ገጥመን አውግተን ማንነትከንና ከአድማስ ባሻገር በመጣጥፎችህ እያቸው የነበሩ ሃገራዊ ስሜቶችን በአካል አማኝቼህ ሰናወጋ በትክክል ተረድቻቸዋለሁ፡፡ የሃገሬን ፖለቲካ መጻሊ ህይወት ሁኔታ ሳወጣና ሳወርደው የምጋራው የሃገር ኩራት ስሜትህን ያህል፤ ሲጋትህ ሲጋቴና ህመምህ ህመሜ መሆኑን ተረድቻለሁ...

ወዳጄ ተመስገን... ዜጎች ነንና እንደ ዜጋ ከአልፍ አስከ ደቂቅ ለሃገራችን ኢትዮጵያ የሚበጅ የምንለውን የመመኘት፤ ከመመኘትም አልፎ ፍላጎታችንን ለማሳካት የበኩላችንን የማድረግ ሃላፊነት አለብን፡፡... ያም ሆኖ ሃገራዊ ህልምም እንበለው ወደ ፊት ሆኖ መሆን የምንፈልገው ራዕይ ሊለያይ እንደሚችል መብሉ አምነት አለኝ፡፡ ስለ እውነት ራዕይ ካወራን ቀንጮ የሃገራችን የዘመኑ ፖለቲከኞች ጠቅላይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊም ሆኑ ዶር ብርሃኑ ነጋሪ ሀገር ቤት በልበ መብትነት የሙያ ግዴታህን እየተወጣህ ያለከው ጋዜጠኛ ተመስገን ደሳለኝም ሆነክ አድርባይ ጋዜጠኞች፤ ጸሃፍትና የኪነ ጥበብ ባለሙያዎች በአንድ መንገድ መሄድ ቢገደንም በተለያዩ መንገድ ሄደን አንድ ቦታ ላይ መገናኘት ይገባናል፡፡ ያ እንዳይሆን አያያዙ ሳያምር እየቀረ ግን ብዙ ጊዜ እንቸገራለን፡፡ ባንድ ሄደን ካንድ ቦታ መገናኘቱ የማይመስል ሲመስል (ኃጋት) እንዳለ የሚገልጹት ወገኖች ስሜት በጥንቃቄ መታየት ያለበት እውነት ነው፡፡ ነገሩ ሁሉ አላምር እያለ ሲመጣና ሲጋትክን የምትገልጸው ያንተ የተሜ የተባ ብዕር ጨምሮ ህልማችን "የእንጋይ ካብ" እንዳይሆን የሚመከሩ የሚዘከሩ የበዙዎችን ሲጋት አጋራዋለሁ! በፈለግነው መንገድ ሄደን ለኢትዮጵያችን ከሚበጀው አንድ መዳረሻ አንገናኝ ስንል በሄራዊ ጥቅምን ከማስከበሩ ላይ እንበርታ፤ መልካም አስተዳደር ይሰፈን፤ በነጥ በከካኝ ልክክህ የሚመራ አስተዳደራዊ መዋቅር ይጥፋ፤ መብኝነትና አድሎ ይወገዱ ሲሉ የሚሞግቱትን ከጨዋታ ውጭ በማድረግ የምንፈልጋት ኢትዮጵያንም ሆነ ህልማችንን ማሳካትና ኢትዮጵያን የተስፋ ምድር ማድረግ አይችልም፤ ከቶ የሚቻለውም የለም!

ወዳጄ ተመስገን... እኛ ቢቻል ባንድ መንገድ ለመሄድ ልዩነታችንን ለማጥበብ እየሞከርን እንጓዝ... ያ ባይቻል በተለያዩ መንገድ ሄደን ለአንድ ኢትዮጵያ ከብር የምንገናኝበትን መጓጓዣ ለማመቻቸት የበኩላችንን እናድርግ... አስከንጠፋ በንጹህ ልቦና

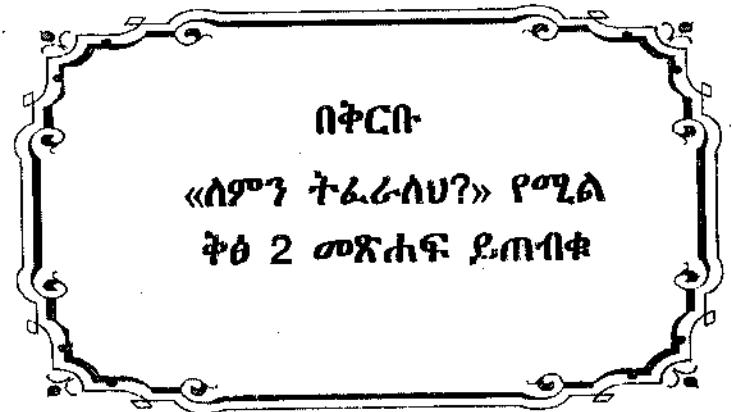
ከኛ የሚጠበቀውን እያደረግን ለሀሊናችን ተሻሻሮ ሆነን እንኑር! አንተም የራስህ በሆነው ሀገር ፍቅር ስሜት ተሞልተህ በጀመርከውና በምትገኙበት ከባድ መስዋዕትነትን በሚጠይቀው መልካም ሰራህ ግፉበት! ፍትህ ለሁሉም!

እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ይጠብቅልን!

ወንድም የሙያ አጋርህ...

ነቢዩ ሲራክ - ከሳውዲ አረቢያ

(በመካከለኛው ምስራቅ የጀርመን ደምፅ ሬዲዮ ወኪል)

በቅርቡ

«ለምን ትፈራለህ?» የሚል

ቅፅ 2 መጽሐፍ ይጠብቁ